

Broj: 02-04-50498-3/25
Sarajevo, 23.10.2025. godine

Na osnovu člana 26. i 28. stav (4) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14-Ispravka) Vlada Kantona Sarajevo, na **99.** sjednici održanoj **23.10.2025.** godine, donijela je

ZAKLJUČAK

1. Utvrđuje se prijedlog Odluke o proširenju djelatnosti Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo na djelatnost obrazovanja odraslih.
2. Prijedlog Odluke iz tačke 1. ovog zaključka dostavlja se Skupštini Kantona Sarajevo na nadležno odlučivanje.
3. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

P R E M I J E R

Dostaviti:

1. Predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo,
2. Skupština Kantona Sarajevo,
3. Zamjenici predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo (3x),
4. Premijer Kantona Sarajevo,
5. Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo,
6. Evidencija,
7. A r h i v a.

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

**CANTON SARAJEVO
ASSEMBLY**

Na osnovu člana 12. tačka b. Ustava Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 1/96, 2/96, 3/96, 16/97 (Amandmani I-XIII), 14/00 (Amandmani XIV-XV), 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17), člana 14. Zakona o ustanovama ("Službeni list R BiH", broj: 6/92, 8/93 i 13/94) i članova 14. i 21. Zakona o obrazovanju odraslih ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 40/15 i 40/20), Skupština Kantona Sarajevo na ____ sjednici, održanoj ____ 2025. godine donijela je

Prijedlog

ODLUKU

O PROŠIRENJU DJELATNOSTI JAVNE USTANOVE SREDNJA ZUBOTEHNIČKA ŠKOLA SARAJEVO NA DJELATNOST OBRAZOVANJA ODRASLIH

I

Daje se saglasnost Javnoj ustanovi Srednja zubotehnička škola Sarajevo, za proširenje djelatnosti na djelatnost obrazovanja odraslih.

II

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

**PREDSJEDAVAJUĆI
SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO**

Broj: _____
Sarajevo, _____

OBRAZLOŽENJE

I - PRAVNI OSNOV

1. Član 12. tačka b. Ustava Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 1/96, 2/96, 3/96, 16/97 (Amandmani I-XIII), 14/00 (Amandmani XIV-XV), 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17);
2. Člana 14. Zakona o ustanovama ("Službeni list R BiH", broj: 6/92, 8/93 i 13/94);
3. Čl. 14. i 21. stav (2) Zakona o obrazovanju odraslih ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 40/15 i 40/20).

II- RAZLOZI DONOŠENJA

Javna ustanova Srednja zubotehnička škola Sarajevo, sa sjedištem u Sarajevu na adresi ulica Čekaluša br.84. Općina Centar, Sarajevo, je 02.4.2025. godine Ministarstvu za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo podnijela Zahtjev za za razmatranje Elaborata o opravdanosti osnivanja pravnog subjekta za obrazovanje odraslih, ispunjenosti uvjeta za izvođenje programa obrazovanja odraslih, te upisa Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo, u Registar Organizatora obrazovanja odraslih.

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo je Rješenjem br. 11-05/02-34-4766-3/25 od 22. 4. 2025. godine formiralo Ekspertnu komisiju čiji je zadatak bio da razmotri Zahtjev i Elaborat te da, da stručno mišljenje o društvenoj opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za formalno i neformalno obrazovanje odraslih – Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih i Odlukom o standardima i normativima za realizaciju programa obrazovanja odraslih.

Ekspertna komisija je nakon razmatranja Elaborata dala Stručno mišljenje o društvenoj opravdanosti osnivanja pravnog subjekta za obrazovanje odraslih – Javna ustanova Srednja zubotehnička škola Sarajevo.

U Zaključku Ekspertne komisije je istaknuto da je Elaboratom potvrđena društvena opravdanost osnivanja pravnog subjekta za obrazovanje odraslih – Javna ustanova Srednja zubotehnička škola Sarajevo. Prostorni uvjeti podnosioca zahtjeva su u skladu sa Odlukom o standardima i normativima za realizaciju programa za obrazovanje odraslih.

Javna ustanova Srednja zubotehnička škola Sarajevo ima zaposlene nastavnike koji imaju iskustvo u radu sa odraslim osobama (andragoška znanja) kroz dugogodišnje vanredno školovanje odraslih osoba za sticanje kvalifikacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija.

Imajući u vidu činjenicu da se radi o proširenju djelatnosti već registrirane javne ustanove, u skladu sa članom 14. i 21. stav (2) Zakona o obrazovanju odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15 i 40/20), Vlada Kantona Sarajevo je donijela Odluku o davanju prethodne saglasnosti za osnivanje organizatora obrazovanje odraslih-Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo, broj: 02-04-38588-43/25 od 09.07.2025. godine. Ovom odlukom

se prihvata Završni izvještaj sa stručnim mišljenjem o opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih – Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo, koji je sačinila Ekspertna komisija za razmatranje zahtjeva i elaborata, te davanje stručnog mišljenja o društvenoj opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih – Javna ustanova Srednja zubotehnička škola Sarajevo, koju je imenovala ministrica za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo. Tačkom II iste odluke data je saglasnost na Elaborat o opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih – Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo.

Shodno navedenom, predlažemo da Skupština donese Zaključak kao u prijedlogu.

Prilozi:

1. Zahtjev za izdavanje prethodne saglasnosti Vlade Kantona Sarajevo za osnivanje pravnog subjekta - ustanove za obrazovanje odraslih;
2. Odluka o proširenju djelatnosti Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo;
3. Rješenje o imenovanju predsjednika i članova Ekspertne komisije za razmatranje zahtjeva i Elaborata, te davanje stručnog mišljenja o društvenoj opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene Pravnog subjekta za obrazovanje odraslih JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo, broj: 11-05/02-4766-3/25 od 22.04.2025. godine;
4. Završni izvještaj sa Stručnim mišljenjem Ekspertne komisije;
5. Odluka Vlade Kantona Sarajevo;
6. Izvod iz Zakona o obrazovanju odraslih;
7. Izvod iz Zakona o ustanovama;
8. Izvod iz Ustava Kantona Sarajevo.

Djel.broj: 997-05 /2025
Dana: 02.04.2025. godine

04-04-2025

OT

MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE
KANTONA SARAJEVO
ul. Reisa Džemaludina Čauševića broj 1

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
04-04-2025

M	39	Redni broj	1766
---	----	------------	------

PREDMET: Zahtjev za izdavanje Rješenja o ispunjenosti uslova za izvođenje programa obrazovanja odraslih, te upis JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo u Registar Organizatora obrazovanja odraslih, dostavlja se;

Poštovani,

U skladu sa odredbama Zakona o obrazovanju odraslih Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj 40/15, 40/20“), ovim putem obraćamo Vam se sa zahtjevom za izdavanje rješenja o ispunjenosti uslova za izvođenje programa obrazovanja odraslih, kao i za upis JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo u Registar Organizatora obrazovanja odraslih.

Prilozi:

- *Elaborat o opravdanosti osnivanja Organizatora obrazovanja odraslih*
- *Osnivački akt škole*
- *Rješenje o registraciji*

S poštovanjem,

DIREKTOR

[Redacted signature]

Djel.broj: 710-00-1 /2025

Dana: 13.05.2025. godine

Na osnovu člana 13. 14 i 16. Zakona o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 40/15, 40/20 i člana 108. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 27/24), Školski odbor JU Srednje zubotehničke škole Sarajevo je na 43. sjednici održanoj dana 13.05.2025. godine, jednoglasno donio:

ODLUKU

o proširenju djelatnosti JU Srednja zubotehnička škola u Sarajevu

I

Ovom odlukom vrši se proširenje djelatnosti JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo na djelatnost obrazovanja odraslih.

II

Sjedište JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo je u Sarajevu, ul. Čekaluša br. 84.

III

JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo proširuje svoju djelatnost obrazovanja odraslih kroz realizaciju programa formalnog i neformalnog obrazovanja.

IV

JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo je po obliku svog organizovanja javna ustanova, i svoj rad finansira sredstvima iz Budžeta Kantona Sarajevo, uplata polaznika, donacija, projekata i drugih izvora sredstava u skladu sa zakonom.

V

Škola kao organizator obrazovanja odraslih, obrazovanje će obrazovanje odraslih realizirati u skladu sa Nastavnim planovima i programima u okviru djelatnosti za koje je registrovana (na osnovu Rješenja o upisu u Registar srednjih škola Kantona Sarajevo).

VI

Nastavnici i predavači koji će realizovati programe obrazovanja odraslih su uposlenici škole sa dugogodišnjim iskustvom u realizaciji nastavnog procesa.

VII

JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo će za potrebe realizacije programa obrazovanja odraslih koristiti nastavnike sa androgoškim iskustvom u radu, školsku zgradu sa opremljenim učeničkim tehnikama, ordinacijama, i kabinetima. Ukupna površina školske zgrade iznosi 582 m², a površina dvorišta 289 m².

VIII

1. Lice koje zastupa JU Srednju zubotehničku školu Sarajevo, kao organizatora obrazovanja odraslih je direktor škole.

2. Direktor škole posjeduje ovlaštenja u okviru registrovane djelatnosti, upisanih u registar nadležnog suda.
3. Direktor ima ovlaštenja definirana Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo i Zakonom o obrazovanju odraslih.
4. Direktor obavlja sljedeće poslove, kao organizator obrazovanja odraslih:
 - a) odgovoran je za zakonitost rada i stručni rad škole,
 - b) utvrđuje raspored andragoških radnika i drugih radnika škole na određene poslove
 - c) vodi posebnu andragošku dokumentaciju i evidenciju,
 - d) potpisuje svjedodžbe, diplome i druga akta u školi,
 - e) vrši i druge poslove utvrđene relevantnim propisima koje donosi Ministar.

IX

JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo će u roku od 3 (tri) mjeseca od dana upisa u Registar organizatora obrazovanja odraslih donijeti potrebne propise i riješiti druga pitanja od značaja za zakonitu realizaciju obrazovanja odraslih.p

X

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

OBRAZLOŽENJE

U skladu sa odredbama Zakona o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo, definiran je postupak osnivanja i rada institucija za obrazovanje odraslih. U skladu sa odredbama člana 16. Zakona o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 40/15, 40/20), Javna ustanova Srednje zubotehničke škole Sarajevo, kao škola koja u svom dosadašnjem radu obrazovala vanredne učenike, pristupila je aktivnostima vezanim za proširivanje djelatnosti i osnivanju organizatora obrazovanja odraslih.

Na osnovu naprijed izrečenog, odlučeno je kao u dispozitivu.

Zamjenik predsjednika/ce
Školskog Odbora

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo

ELABORAT

o društvenoj opravdanosti i proširenju djelatnosti obrazovanja odraslih u okviru
JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo

April, 2025. godine

Sadržaj

1. Podaci o osnivaču i ustanovi, sjedište i naziv ustanove	4
1.1. Početak i osnivanje	4
1.2. Razvoj škole	4
1.3. Školski programi.....	5
1.4. Savremena dostignuća	5
1.5. Uloga u zajednici	5
1.6. Tradicija i budućnost	5
2. Ciljevi.....	7
3. Pregled statističkih istraživanja tržišta kao rezultat potreba društvene zajednice za formiranjem i registracijom Organizatora obrazovanja odraslih	8
4. Vrste programa za obrazovanje odraslih, dužina trajanja obrazovanja, nastavni plan i program, profil i stepen stručne spreme koji se stiče po završetku obrazovanja.....	10
4.1. Načini realizacije programa formalnog obrazovanja.....	10
4.1.1. Dokvalifikacija polaznika.....	11
4.1.1.1. Dokvalifikacija za stručna zanimanja	11
4.1.2. Program prekvalifikacije polaznika	12
4.1.2.1. Program prekvalifikacije za zubnog tehničara.....	15
4.1.2.2. Program prekvalifikacije za zanimanje Stomatološka sestra - tehničar.....	17
5. Nastavni planovi i programi.....	19
5.1. Potrebe društva za obrazovanjem po navedenim programima	19
5.2. Profil i stepen stručne spreme koji se stiče po završetku obrazovanja	19
6. Opći i posebni uslovi utvrđeni standardima i normativima za realizaciju programa.....	20
obrazovanja odraslih	20
6.1. Prostorni i materijalni standardi.....	20
6.2. Kadrovski standardi.....	20
6.3. Tehničko – higijenski standardi.....	21
7. Način obezbjeđivanja finansijskih sredstava za rad	21
8. Fotografije.....	22

Propisi:

- Zakon o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15, 40/20);
- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 27/24);
- Pravilnik o formi i sadržaju javnih isprava u obrazovanju odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 3/22);
- Pravilnik o načinu organiziranja i provođenja ispita („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 24/16);
- Pravilnik o ispunjenosti uvjeta za rad i akreditaciju organizatora za obrazovanje odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 28/19);
- Pravilnik o načinu provjere i verifikacije poslodavaca kod kojih se obavlja praktičan rad, sadržini i načinu vođenja registra poslodavaca („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 45/18);
- Pravilnik o načinu organizovanja, provođenja, dužini trajanja, potrebnom fondu sati za sticanje srednje stručne spreme, programa prekvalifikacije, programa osposobljavanja i programa bez obuke za potrebe poslodavca („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 25/19);

1. Podaci o osnivaču i ustanovi, sjedište i naziv ustanove

JU Srednja zubotehnička škola u Sarajevu ima bogatu historiju koja seže unazad nekoliko decenija. Ova škola, koja je ključna za obrazovanje zubnih tehničara i stomatoloških sestara-tehničara, oblasti stomatologije nastavila je razvijati svoju ulogu u obrazovnom i zdravstvenom sektoru Bosne i Hercegovine.

1.1. Početak i osnivanje

Osnivanje ove škole bio je odgovor na potrebu za obukom stručnjaka u oblasti zubne tehnike, jer se sa razvojem stomatološke struke povećala potražnja za kvalifikovanim zubnim tehničarima i stomatološkim sestrama - tehničarima. Škola je omogućila obrazovanje mladih ljudi koji će se baviti proizvodnjom i popravkom dentalnih pomagala, poput zubnih proteza, mostova i drugih stomatoloških pomagala.

Po nalogu Ministarstva narodnog zdravlja 17. oktobra 1945. godine osnovana je Srednja zubarska škola sa tri odsjeka:

- Dentiste
- Zubne tehničare
- Zubarske pomoćnike

Školska zgrada i centralna ambulanta nalazile su se u ulici Fra Grge Martića br 2. Škola je počela sa radom krajem 1945. godine, a zvanično je otvorena 1946. godine.

Zanimljivo je napomenuti da je među učenicima bilo odraslih jer ih je rat prekinuo u njihovom školovanju. Mnogi su u uniformama dolazili u školu.

Upis u Srednju zubarsku školu – odsjek zubnih tehničara vršen je nakon male mature, a u odsjek zubara nakon završenog 6 razreda gimnazije.

Glavna pažnja posvećena je brzom osposobljavanju kadrova za zubarske i protetske usluge. U nastavnom procesu najveća pažnja posvećena je praktičnom dijelu nastave.

16. septembra 1948. godine odsjek zubnih tehničara postaje samostalna škola pod nazivom Škola za zubne tehničare.

Školske prostorije ostale su i dalje u istoj zgradi, trećem i četvrtom spratu, na Trgu fra Grge Martića br 2. Osnivač škole je Ministarstvo narodnog zdravlja NR Bosne i Hercegovine.

1.2. Razvoj škole

U početku, škola je bila relativno mala i nudila je osnovnu edukaciju iz zubotehničkih vještina, ali je tokom vremena širila svoj program i poboljšavala kvalitet nastave. Kroz različite reforme obrazovnog sistema u bivšoj Jugoslaviji i postratnom periodu, škola je ostala važna

institucija u obrazovanju kadrova za zubnu tehniku, s naglaskom na praktične vještine, jer je struka zubne tehnike vrlo specifična i zahtijeva visoku preciznost.

1.3. Školski programi

JU Srednja zubotehnička škola u Sarajevu danas obrazuje učenike za dva zanimanja:

- **Zubni tehničar**
- **Stomatološka sestra – tehničar**

1.4. Savremena dostignuća

Zubotehnička škola u Sarajevu se kontinuirano modernizuje. U posljednjim decenijama, škola je pokrenula niz projekata koje uključuju nove tehnologije u nastavni proces, kao što su digitalna tehnologija za izradu dentalnih pomagala, CAD/CAM sisteme, 3D štampanje i druge inovacije koje su postale standard u industriji. Ovo omogućava učenicima da steknu vještine potrebne za rad u savremenoj stomatološkoj praksi i industriji.

1.5. Uloga u zajednici

Škola nije samo obrazovna institucija, već ima važnu ulogu i u širem društvenom kontekstu. Kroz praksu i obrazovne aktivnosti, škola pruža važno stručno obrazovanje i pomaže u zapošljavanju mladih ljudi u sektoru zdravstva i stomatologije. Zubotehnička škola također ima saradnju sa stomatološkim ordinacijama, laboratorijama i drugim institucijama koje koriste zubotehničke usluge.

1.6. Tradicija i budućnost

Danas JU Srednja zubotehnička škola u Sarajevu ima dugu tradiciju obrazovanja zubnih tehničara i stomatoloških sestara – tehničara i predstavlja osnovu za razvoj stručnjaka u ovom sektoru.

S obzirom na stalne promjene u stomatološkoj industriji i tehnologijama, škola i dalje prilagođava svoj program potrebama tržišta rada, pružajući učenicima sveobuhvatan i savremen obrazovni okvir.

Ova škola ostaje centar za školovanje stručnjaka u oblasti zubne tehnike, a njen razvoj i usmjerenje prema novim tehnologijama i metodama osiguravaju da će nastaviti igrati važnu ulogu u budućnosti stomatološkog sektora u Bosni i Hercegovini.

Škola je osnovana odlukom Skupštine Kantona Sarajevo broj: 01-023-162/97 od 30.07.1997. godine i upisana u Registar srednjih škola pod brojem 14 na strani 14. koju vodi Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo.

JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo – Obrazovanje odraslih

Škola je upisana u Registar kantonalnog suda Sarajevo broj: UF/1 1346/98 od 01.06.1998. godine i danom upisa stekla je svojstvo pravnog lica sa svim pravima propisanim Ustavom, Zakonom i Pravilima.

Učenici se obrazuju za sljedeća zanimanja:

1. **Zubni tehničar**
2. **Stomatološka sestra-tehničar**

Naziv: JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo

Sjedište: Čekaluša br. 84, Sarajevo

Tel.: 033 262 180

e-mail: info@szs.edu.ba

web: www.szs.edu.ba

Direktor škole: [REDACTED] prof.

2. Ciljevi

Obrazovanje odraslih se organizira i provodi sa sljedećim ciljevima:

- povećanje vrijednosti ljudskog kapitala u Bosni i Hercegovini kroz poboljšanje obrazovne i kvalifikacione strukture stanovništva u Bosni i Hercegovini;
- izgradnja društvenog ambijenta za održivi društveno-ekonomski razvoj društva;
- postizanje veće zaposlenosti i povećanje profesionalne fleksibilnosti radno aktivnog stanovništva i njegove veće mobilnosti na domaćem i svjetskom tržištu rada;
- unapređenje kvaliteta života, ličnog, porodičnog, socijalnog i prirodnog okruženja;
- omogućavanje daljnjeg obrazovanja i obuke, odnosno mogućnosti dokvalifikacije, prekvalifikacije, specijalizacije i kontinuiranog stručnog usavršavanja tokom cijelog radnog vijeka;
- obrazovanje i sticanje znanja i vještina u skladu sa ličnim sposobnostima, afinitetima i životnom dobi pojedinca;
- omogućavanje formalnog priznavanja i potvrđivanja rezultata prethodnog učenja odnosno stečenih znanja, vještina i sposobnosti, bez obzira na način njihovog sticanja;
- omogućavanje sticanja dodatnih kompetencija u struci;
- zadovoljavanje potreba tržišta rada specifičnim obrazovanim kadrovima;
- omogućavanje sticanja znanja, vještina, sposobnosti i kompetencija koje se ne mogu steći kroz oblike formalnog obrazovanja;

3. Pregled statističkih istraživanja tržišta kao rezultat potreba društvene zajednice za formiranjem i registracijom Organizatora obrazovanja odraslih

Statistički podaci o broju stanovništva, zaposlenih lica i registrovanih nezaposlenih lica na području Kantona Sarajevo.

STANOVNIŠTVO, ZAPOSLENA LICA I REGISTROVANA NEZAPOSLENA LICA U KANTONU SARAJEVO

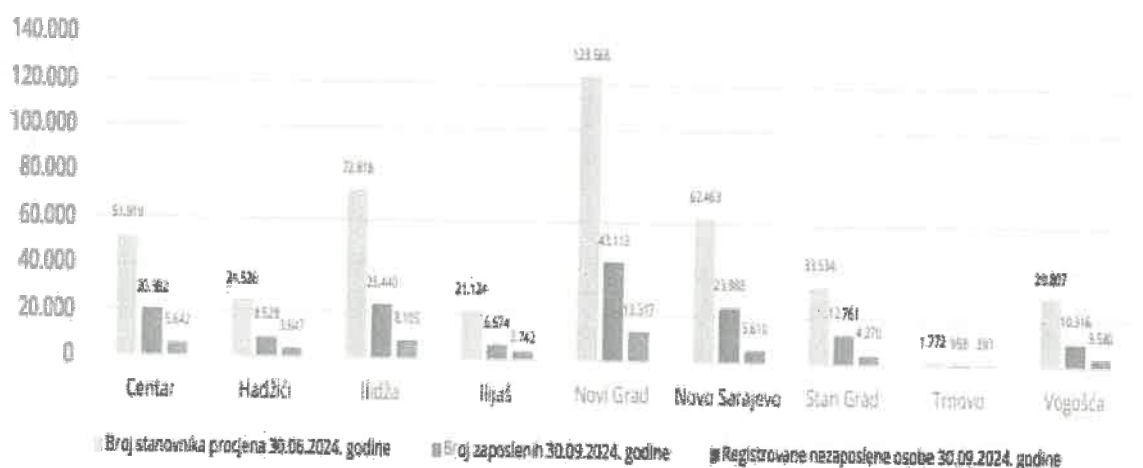
ZAPOSLENE I NEZAPOSLENE OSOBE

Stanovništvo, zaposlene i nezaposlene osobe po općinama

Septembar 2024. godine

OPĆINA	BROJ STANOVNIKA PROCJENA (30.06.2024) ¹	Po godinama starosti			BROJ ZAPOSLENIH 30.09.2024 ²	REGISTROVANE NEZAPOSLENE OSOBE 30.09.2024 ²	NEZAPOSLENOST %
		0-14	15-64	65 i više			
Centar	51.919	8.031	32.440	11.448	20.382	5.642	21,68
Hadžići	24.526	3.924	16.650	3.952	8.529	3.847	31,08
Iliđža	72.818	11.230	49.436	12.152	23.440	8.105	25,69
Ilijaš	21.124	3.573	14.214	3.337	6.574	3.742	36,27
Novi Grad	123.568	18.723	81.829	23.016	43.113	13.317	23,60
Novo Sarajevo	62.463	9.470	40.003	12.990	23.983	5.610	18,96
Stari Grad	33.534	4.556	21.018	7.960	12.761	4.270	25,07
Trnovo	1.772	241	1.035	496	958	391	28,98
Vogošća	29.807	5.021	20.303	4.483	10.316	3.580	25,76
Ukupno	421.531	64.679	276.928	79.834	150.056	48.504	24,43

Grafikon 01: Stanovništvo, zaposleni i nezaposlene osobe po općinama

[1] Podaci Federalnog zavoda za statistiku

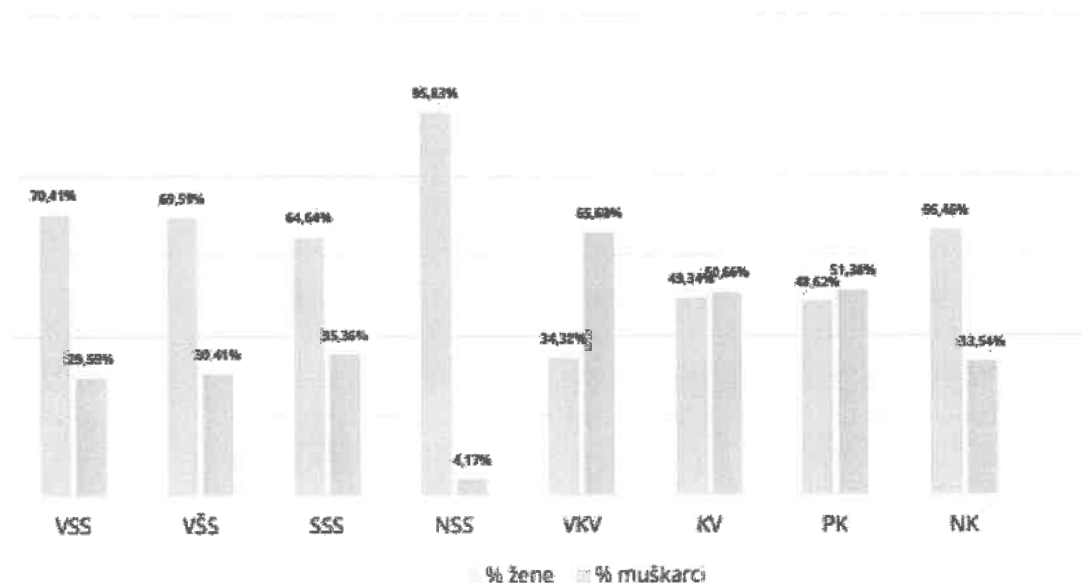
[2] Porezna uprava Federacije BiH

Mjesečni Statistički izvještaj za Kanton Sarajevo, Zaposlene i nezaposlene osobe, septembar 2024. godine

REGISTROVANE NEZAPOSLJENE OSOBE	UKUPNO	VSS	OD TOGA MAGISTARA	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PK	NK
	48.504	6.928	1.566	443	15.673	144	169	12.634	218	12.295
Žene	30.024	4.878	1.158	308	10.131	138	58	6.234	106	8.171
% žene	61,90%	70,41%	73,95%	69,59%	64,64%	95,83%	34,32%	49,34%	48,62%	66,46%
Muškarci	18.480	2.050	408	135	5.542	6	111	6.400	112	4.124
% muškarci	38,10%	29,59%	26,05%	30,41%	35,36%	4,17%	65,68%	50,66%	51,38%	33,54%

Statistički podaci preuzeti iz Statističkog biltena "JU Služba za zapošljivanje Kantona Sarajevo"

Grafikon 02: Registrovane nezaposlene osobe po stručnoj spremi

Mjesečni Statistički izvještaj za Kanton Sarajevo, Zaposlene i nezaposlene osobe, septembar 2024. godine

Iz statističkih podataka se može zaključiti da postoji visoka stopa nezaposlenosti stanovništva, te da veliki broj nezaposlenih čine osobe bez stečene kvalifikacije. Također, dio teže zapošljivih kategorija odraslih osoba imaju potrebu za dokvalifikacijom i prekvalifikacijom, kako bi sa svojim kompetencijama bili konkurentniji na tržištu rada.

Pored toga, evidencije Škole pokazuju interes za upisom na programe od strane pojedinaca izvan Kantona Sarajevo, pa i države Bosne i Hercegovine.

4. Vrste programa za obrazovanje odraslih, dužina trajanja obrazovanja, nastavni plan i program, profil i stepen stručne spreme koji se stiče po završetku obrazovanja

JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo, će polaznicima nuditi programe formalnog i neformalnog obrazovanja odraslih, te organizirati nastavu.

Programi formalnog obrazovanja:

- a) Program za sticanje srednje stručne spreme
- b) Program prekvalifikacije polaznika
- c) Program dokvalifikacije polaznika

Programi o neformalnog obrazovanja podrazumijevaju stručno usavršavanje iz oblasti Protetike (novi načini modelacije, nove metode izrade protetskih radova), iz oblasti Materijala i aparata potrebnih za rad prateći napredne tehnologije.

4.1. Načini realizacije programa formalnog obrazovanja

- a. Program za sticanje srednje stručne spreme
 - redovna nastava,
 - konsultativno-instruktivna nastava,
 - dopisno-konsultativna nastava,
 - praktičan rad,
 - i druge primjerene načine.
- b. Program prekvalifikacije polaznika
 - redovna nastava,
 - konsultativno-instruktivna nastava,
 - dopisno-konsultativna nastava,
 - praktičan rad,
 - i druge primjerene načine.
- c. Program dokvalifikacije polaznika
 - redovna nastava,
 - konsultativno-instruktivna nastava,
 - dopisno-konsultativna nastava,
 - praktičan rad,
 - i druge primjerene načine.

4.1.1. Dokvalifikacija polaznika

JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo će polaznicima nuditi programe formalnog (programa za sticanje srednje stručne spreme, dokvalifikacije, prekvalifikacije) odraslih koji će se provoditi kroz odgovarajuće oblike nastavnog rada, uvažavajući andragoške principe.

Članom 36 Zakona obrazovanju odraslih KS broj sati svakog pojedinog nastavnog predmeta Programa obrazovanja odraslih za sticanjem srednje stručne spreme, ne može biti manji od 50%.

Dužina trajanja obrazovanja:

Dopunski ispiti nemaju ograničenja tako da kandidat, ako je u mogućnosti, može za godinu završiti dva razreda.

Razredni ispit se mora polagati na način da se za jednu školsku godinu može završiti samo jedan razred. Navedeno ne omogućava kandidatima koji polažu razredne ispite završavanje dva razreda u toku jedne školske godine.

Fond sati je u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih, a ne smije biti manji od 50% od nastavnog plana i programa po kojem se realizuje redovna nastava.

Nastavne planove i programe dostavljamo u prilogu.

Srednja zubotehnička škola – stručno zanimanje IV stepena:

- Zubni tehničar
- Stomatološka setsra-tehničar

JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo, kao organizator obrazovanja odraslih, će izrađivati programe za formalno obrazovanje i učenje za potrebe sticanja srednjeg obrazovanja, programe prekvalifikacije, programe dokvalifikacije i programe osposobljavanja iz oblasti za koje škola ima kapaciteta i dostavljati ih Ministarstvu za odobravanje. Posebni inovativni programi će se realizirati u školskim prostorijama, što će zavisiti od vrste i složenosti programa.

4.1.1.1. Dokvalifikacija za stručna zanimanja

Organizator obrazovanja odraslih JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo, se registruje za programe dokvalifikacije za stručna zanimanja koja su navedena u stavci 4.1.1.

Programi dokvalifikacije i procesa sticanja srednje tehničke i srednje stručne spreme, koje provodimo, namijenjeni su polaznicima koji su završili osnovnu školu ili su prekinuli srednjoškolsko obrazovanje, a koje žele nastaviti u istom ili nekom drugom zanimanju.

Programi obrazovanja odraslih za sticanje srednje stručne spreme provode se na osnovu programa propisanih za redovno obrazovanje i uz odgovarajuću primjenu odredbi propisa koji regulišu oblast obrazovanja odraslih.

Polazniku koji upisuje program radi nastavka obrazovanja, a na osnovu priložene dokumentacije Nastavničko vijeće škole donosi Odluku o utvrđivanju dijela programa koji je polaznik već uspješno savladao i dio programa koji je još dužan završiti. Polaznici koji su završili samo osnovnu školu upisuju se na razredni ispit i u toku jedne školske

godine mogu završiti samo jedan razred, odnosno vrijede pravila koja vrijede i za redovne učenike.

Formiranje Organizatora obrazovanja odraslih u okviru JU Srednje zubotehničke škole Sarajevo, stvara se nova prilika za odrasle koji nisu završili srednju školu, gdje se polaznicima pruža mogućnost da nadoknade propušteno i završe odgovarajuću srednju školu. Naša dosadašnja pozitivna iskustva u radu sa polaznicima primijenit ćemo i u budućnosti. Prilagodili smo način rada ustanove s posebnom pažnjom na ovu kategoriju polaznika, s osnovnom idejom da se stvore uslovi kako bi se motivisale odrasle osobe da završe srednju školu.

Navedene karakteristike polaznika upravo su i dovele do ideje da se njihove potrebe mogu najbolje zadovoljiti kroz proces organizovanja nastave i učenja u večernjim i popodnevrim satima, kao i da se na ovaj način može stimulirati razvoj i dostupnost obrazovanja odraslih, a sve sa ciljem povećanja broja osoba sa završenom srednjom školom.

4.1.2. Program prekvalifikacije polaznika

U skladu sa potrebama tržišta rada i vremenom brzog napretka u smislu tehničko - tehnološkog razvoja društva, prekvalifikacija ima poseban značaj i važnost. Stoga je danas prekvalifikacija česta pojava u odnosu na ranije vrijeme i neophodno je stvoriti uslove za nesmetanu horizontalnu prohodnost kadrova.

U određenim slučajevima tržište rada potražuje osobe da se bave poslovima za koje nisu kvalifikovane. Takvim osobama prekvalifikacija može označavati prekretnicu i određeni novi početak. Za prekretnicu i novi početak u životu prekvalifikacija se posebno može odnositi na osobe koje se prekvalifikuju za zanimanje koje se u potpunosti razlikuje od ranije stečenog zanimanja u redovnom školovanju kojim je osoba već stekla određenu profesionalnu kompetenciju.

Najčešći motiv za prekvalifikaciju u određeno zanimanje je nemogućnost zapošljavanja sa stečenim zanimanjem. U nekim slučajevima, kad se osoba dugo ne bavi svojim zanimanjem koje je stekla i kada već duži period radi potpuno drugu vrstu poslova, ona gubi profesionalni identitet vezan za stečeno zanimanje.

U tom slučaju, prekvalifikacijom u neko novo zanimanje se stiču nova znanja i vještine koje je osoba već praktično stekla radeći poslove u okviru drugog zanimanja. U velikom broju slučajeva motivi za prekvalifikaciju su želja za rad u određenoj struci što polazniku nije bilo omogućeno zbog nedostatka formalnog obrazovanja ili ako neki posao traži dodatna znanja i vještine.

Horizontalna prohodnost treba omogućiti prekvalifikaciju na najjednostavniji mogući način, bez obzira na razloge zbog kojih se osoba želi prekvalifikovati, odnosno o kojoj vrsti prekvalifikacije se radilo, a sve u cilju zadovoljavanja potreba polaznika u skladu sa sposobnostima, osobinama i profesionalnim interesima osobe. Time osobu treba podržati u nastojanju da se prekvalifikuje za zanimanje koje će joj donijeti novo zapošljavanje, novi

profesionalni identitet, a time i kvalitetniji život, odnosno, pri pomoći da osoba prekvalifikacijom ispuni svoja očekivanja.

JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo, se registruje za programe prekvalifikacije za stručna zanimanja koja su navedena u stavci 4.1.1.

Program prekvalifikacije provodi se na osnovu programa propisanih za redovno obrazovanje, za polaznike sa stečenom stručnom spremom za jedno zanimanje, radi sticanja stručne spreme istog obrazovnog nivoa za novo zanimanje.

Nastavničko vijeće utvrđuje program prekvalifikacije i donosi odluku o priznavanju ispita i utvrđivanju razlike predmeta (dopunskih ispita), za polaganje i sticanje novog zanimanja. Polaganje razlike predmeta se može organizovati u jednom ili više ispitnih rokova što zavisi od interesa kandidata.

Programom prekvalifikacije iz jednog u drugo stručno područje te za polaznike sa stečenom stručnom spremom trećeg stepena radi sticanja četvrtog stepena složenosti, Nastavničko vijeće utvrđuje sve programske razlike i donosi odluku o priznatim predmetima i utvrđuje obavezu polaganja razlike predmeta (dopunskih ispita). Dodatni četvrti razred se polaže kao razredni ispit.

OBLICI REALIZACIJE NASTAVE

Redovna nastava

Oblik realizacije nastavnog procesa je redovna nastava koja obuhvata: uvođenje polaznika u obrazovni rad, predavanje određenih nastavnih jedinica-tema, vježbe i praktičnu nastavu, upute za kolektivni, grupni, samostalni rad i samoučenje te grupnu nastavu. Nastava je prilagođena životnoj dobi polaznika, njihovom radnom iskustvu i predznanju. Kako bi polaznici što uspješnije savladali gradivo koje je izloženo u udžbenicima i drugim didaktičkim materijalima, treba da prisustvuju grupnim predavanjima iz svih nastavnih predmeta koje škola organizira.

Prilikom redovne nastave, koriste se udžbenici i drugi didaktički materijali koje polaznici dobivaju za svaki nastavni program, odnosno nastavni predmet.

Polaznici se prijavljuju za pohađanje redovne nastave na posebnom obrascu za svaki ispitni rok, za koji prema vlastitoj procjeni ili uz pomoć organizatora procijeni da će u skladu sa svojim obavezama moći da prati nastavu koju škola organizuje. Obrazovanje odraslih u redovnoj nastavi organizira se i izvodi prema nastavnom planu i programu za redovno obrazovanje u skladu sa

Članom 5. Pravilnika o načinu organizovanja, provođenja, dužini trajanja, potrebnom fondu sati za sticanje srednje stručne spreme, programa prekvalifikacije, programa osposobljavanja i programa bez obuke za potrebe poslodavaca („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 25/19).

Za realizaciju Programa formalnog obrazovanja koji su slični Nastavnim planovima i programima redovnog obrazovanja, nastava se izvodi s manjim brojem sati od fonda sati

nastave predviđenih za programe redovnog obrazovanja s tim da taj broj sati ne može biti manji od 30% sati predviđenih nastavnim planom i programom za svaki nastavni predmet.

Praktična nastava i vježbe izvode se u fondu sati propisanih nastavnim planom i programom.

Polaznik je obavezan prisustvovati redovnoj nastavi o čemu nastavnici vode evidenciju i pišu izvještaje za svaki nastavni predmet. Na osnovu izvještaja nastavnika o pohađanju redovne nastave, direktor škole odobrava polaznicima da pristupe polaganju ispita.

Redovna nastava se održava u prostorijama škole, a polaznici za oba zanimanja praktičnu nastavu obavljaju u školskim laboratorijama i ordinacijama. Polaznik na taj način realizuje svoje stručno obrazovanje za određeno zanimanje u obimu predviđenom Nastavnim planom i programom za pojedinu vrstu zanimanja.

Konsultativno-instruktivna nastava

Konsultativno-instruktivna nastava se organizuje u obimu od najviše 30% ukupnog fonda sati utvrđenog programom obrazovanja odraslih. Cilj ovog oblika nastave jeste usklađivanje tempa i zahtjeva učenja s individualnim potrebama polaznika. Polaznici dobivaju konkretne upute o dijelovima sadržaja koji trebaju savladati, te u saradnji sa nastavnikom određuju optimalno vrijeme za to. Kroz konsultativno-instruktivnu nastavu, polaznici dobivaju odgovarajući materijal i konkretne zadatke, nakon kojih slijedi povratna informacija. Nastavnikova odgovornost je da pripremi jasnu uputu, usmjeri polaznika na odgovarajući materijal i pruži konstruktivnu povratnu informaciju. Polaznik dalje samostalnim radom ispunjava zadatke.

Polaznici prijavljuju konsultativno-instruktivnu nastavu na posebnom obrascu za svaki ispitni rok, za koji prema vlastitoj procjeni ili uz pomoć organizatora procijeni da će u skladu sa svojim obavezama moći da prati nastavu koju škola organizuje.

Konsultativno-instruktivna nastava organizira se i izvodi na osnovu Nastavnog plana i programa kojim su utvrđeni sadržaji, grupne i pojedinačne konsultacije, njihovo trajanje s planom ispitnih rokova te propisani udžbenici ili skripte.

Konsultativno-instruktivna nastava izvodi se s manjim brojem sati od fonda sati nastave predviđenih za programe redovnih učenika s tim da taj broj sati ne može biti manji od 30% sati u redovnoj nastavi. Polaznik je obavezan prisustvovati konsultativno-instruktivnoj nastavi o čemu nastavnici vode evidenciju i pišu izvještaje za svaki nastavni predmet. Na osnovu izvještaja nastavnika o pohađanju konsultativno-instruktivne nastave, direktor škole odobrava polaznicima prisustvo ispitima.

Nastava održava se u prostorima škole, a polaznici za oba zanimanja praktičnu nastavu obavljaju u školskim laboratorijama i ordinacijama i radnom procesu, zavisno od programa koji polaznik pohađa. Polaznik na taj način realizuje svoje stručno obrazovanje za određeno zanimanje u obimu predviđenom Nastavnim planom i programom za pojedinu vrstu zanimanja. Škola organizuje i individualne konsultacije (savjeti, upute stručne osobe), a izvode se uvijek u školi. Trebaju se razlikovati individualne konsultacije unaprijed planirane za cijelu školsku

godinu i individualne konsultacije kojima polaznik može prisustvovati samo nakon dogovora s nastavnikom.

Dopisno-konsultativna nastava

Dopisno-konsultativna nastava se organizira i izvodi na osnovu izvedbenog nastavnog plana i programa kojim su utvrđeni sadržaji, njihovo trajanje u skladu sa potrebama realizacije nastavnih planova i programa. Nastava podrazumijeva uvođenje polaznika u obrazovni rad, predavanje nastavnih jedinica-tema, vježbe, praktičnu nastavu i upute za samostalno učenje. Kako bi polaznici što uspješnije savladali gradivo, treba da prisustuju nastavi. Nastava se realizuje u skladu sa Članom 5. Pravilnika o načinu organizovanja, provođenja, dužini trajanja, potrebnom fondu sati za sticanje srednje stručne spreme, programa prekvalifikacije, programa osposobljavanja i programa bez obuke za potrebe poslodavaca („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 25/19).

Nastava je prilagođena životnoj dobi polaznika njihovom radnom iskustvu, predznanju i njihovim potrebama.

Dopisno-konsultativna nastava se može organizovati za manje grupe polaznika i može imati ubrzan tempo, što opet zavisi od interesa grupe i pojedinaca. Ovaj oblik nastave se najčešće organizuje kontinuirano tokom određenog perioda godine, a prema planu i programu.

Dopisno-konsultativna nastava se za sva zanimlja organizira za polaznike obrazovanja koji su se zbog fizičke i prostorne udaljenosti, opredijelili za samostalno učenje. Može se provoditi u prostorima škole, a polaznici za sva zanimanja praktičnu nastavu obavljaju u školi. Polaznici na taj način realizuju svoje stručno obrazovanje za određeno zanimanje u obimu predviđenom nastavnim planom i programom za pojedinu vrstu zanimanja.

Škola organizuje i individualne konsultacije (neposredno u prostorijama škole ili putem interneta direktnom komunikacijom sa instruktorom).

4.1.2.1. Program prekvalifikacije za zubnog tehničara

Program prekvalifikacije za zubnog tehničara ima za cilj omogućiti osobama koje dolaze iz drugih oblasti da steknu potrebne vještine i znanja za rad u zubotehničkoj industriji. Ciljevi i ishodi ovog programa treba da osiguraju da polaznici postanu kompetentni i konkurentni na tržištu rada.

Ciljevi programa prekvalifikacije za zubnog tehničara:

1. Osposobiti polaznike za rad u zubotehničkim laboratorijama

Programom se treba da pruži osnovna i napredna znanja o zubotehničkoj struci, kako bi polaznici bili u mogućnosti da rade u zubotehničkim laboratorijama i stomatološkim ordinacijama. To uključuje upoznavanje sa radom u savremenim tehnikama, kao što su izrada zubnih proteza, mostova i drugih stomatoloških pomagala.

2. Razviti praktične vještine u izradi dentalnih pomagala

Programom se treba osigurati da polaznici savladaju praktične aspekte rada sa materijalima i tehnikama potrebnim za izradu i popravku zubnih proteza, mostova, krunica, udlaga i drugih pomagala. Polaznici će naučiti kako koristiti tradicionalne i savremene tehnologije, uključujući CAD/CAM sisteme, 3D štampanje i druge digitalne tehnologije.

3. Upoznavanje sa stomatološkom terminologijom i etičkim normama

Program treba da osposobi polaznike za razumijevanje stomatološke terminologije i etičkih normi koje se primjenjuju u praksi zubnog tehničara, uključujući pravilno komuniciranje sa stomatolozima, pacijentima i drugim članovima tima.

4. Omogućiti polaznicima da steknu kvalifikacije koje su priznata na tržištu rada

Cilj je pružiti polaznicima obrazovanje koje je relevantno i prepoznato na tržištu rada, uključujući mogućnost sticanja sertifikata koji će im pomoći da se zaposle ili pokrenu vlastiti posao u zubotehničkoj industriji.

5. Pripremiti polaznike za kontinuirani profesionalni razvoj

Program treba omogućiti polaznicima da shvate značaj kontinuiranog profesionalnog razvoja, praćenja novih tehnologija u industriji i osiguravanja visokog nivoa kvaliteta usluga kroz profesionalnu edukaciju.

Kompetencije programa prekvalifikacije za zubnog tehničara:

1. Sticanje temeljnih znanja iz zubotehničke teorije i prakse

Na kraju programa, polaznici će imati osnovna znanja o zubotehničkoj struci, materijalima i tehnikama koje se koriste u izradi zubnih pomagala, kao i o stomatološkoj anatomiji i funkcijama.

2. Razumjevanje i primjena zubotehničkih tehnika i materijala

Polaznici će biti u mogućnosti da koriste različite zubotehničke materijale (akrilat, keramiku, metale) i tehnike, uključujući tradicionalne metode kao i napredne digitalne tehnologije (CAD/CAM, 3D štampanje), kako bi izrađivali precizna i funkcionalna dentalna pomagala.

3. Samostalno izvođenje postupaka u zubotehničkom laboratoriju

Polaznici će steći sposobnost da samostalno i efikasno obavljaju sve ključne zubotehničke zadatke, uključujući izradu zubnih proteza, mostova, krunica i ostalih dentalnih pomagala, kao i popravke i prilagodbe postojećih proizvoda.

4. Razvijene vještine komunikacije i timskog rada

Polaznici će steći sposobnost efikasnog komuniciranja sa stomatolozima i pacijentima, kao i sposobnost rada u timovima. Biće obučeni da pravilno interpretiraju stomatološke nalaze i upute, kao i da sarađuju sa drugim zdravstvenim radnicima.

5. Primjena etičkih i profesionalnih standarda u radu

Polaznici će biti osposobljeni za primjenu profesionalnih i etičkih standarda u svom svakodnevnom radu, poštujući privatnost pacijenata, kvalitet i sigurnost proizvoda, kao i zakonske regulative u vezi sa stomatološkom praksom.

6. Sticanje odgovornosti za održavanje kvalitetnog rada i stalni razvoja

Polaznici će razumjeti važnost održavanja visokih standarda u izradi zubnih pomagala, kao i stalnog usavršavanja kroz učenje novih tehnika i tehnologija, kako bi ostali konkurentni na tržištu rada.

7. Zapošljavanje ili samozapošljavanje u zubotehničkoj industriji

Polaznici će biti osposobljeni za traženje zaposlenja u stomatološkim laboratorijama, klinikama i ordinacijama, kao i za pokretanje vlastitog posla u oblasti zubne tehnike. Program će im omogućiti da steknu kvalifikacije koje su prepoznate i priznate na tržištu rada.

8. Sposobnost za rad sa naprednom tehnologijom

Polaznici će biti osposobljeni da koriste najnovije tehnologije u industriji, uključujući CAD/CAM sisteme i 3D štampanje, za proizvodnju visokokvalitetnih dentalnih pomagala. To uključuje razumjevanje kako integrisati digitalne i tradicionalne metode za postizanje optimalnih rezultata.

Cilj Programa prekvalifikacije za zubnog tehničara je da polaznicima omogući sticanje specifičnih stručnih vještina i teorijskih znanja koja će ih osposobiti za rad u dinamičnom zubotehničkom sektoru. Kroz praktičnu obuku i savremenu nastavu, polaznici će postati konkurentni na tržištu rada, spremni za samostalni rad ili zaposlenje u stomatološkim laboratorijama i ordinacijama.

4.1.2.2. Program prekvalifikacije za zanimanje Stomatološka sestra - tehničar

Program prekvalifikacije za stomatološku sestru - tehničara ima za cilj omogućiti osobama koje dolaze iz drugih oblasti da steknu potrebne vještine i znanja za rad u stomatološkoj ordinaciji. Ciljevi i ishodi ovog programa treba da osiguraju da polaznici postanu kompetentni i konkurentni na tržištu rada.

Ciljevi i ishodi prekvalifikacije za zanimanje stomatološke sestre - tehničara u srednjoj školi mogu se definisati kako bi se osigurala efikasna obuka i priprema kandidata za obavljanje tog posla. Prijedlozi ciljeva i ishoda:

Ciljevi prekvalifikacije za zanimanje stomatološka sestra:

1. Sticanje osnovnih profesionalnih vještina i znanja:

- Obuka kandidata za obavljanje kliničkih i administrativnih zadataka u stomatološkim ordinacijama, uključujući pripremu pacijenata, pomoć stomatologu tokom tretmana, kao i obavljanje higijenskih procedura.

2. Usvajanje specifičnih medicinskih i stomatoloških znanja:

- Sticanje znanja o osnovama stomatologije, dentalnim postupcima, anatomiji usne šupljine i strukturi zuba, kao i postupcima sterilizacije i dezinficiranja instrumenata.

Razvijanje komunikacijskih vještina:

- Razvijanje sposobnosti za efikasnu komunikaciju sa pacijentima, kolegama i stomatolozima, uključujući empatiju, strpljenje i profesionalnu uslugu.

3. Savladavanje praktičnih vještina:

- Obuka za obavljanje osnovnih stomatoloških procedura kao što su priprema instrumenata i aparata za pomoć tokom intervencija, rad sa rentgenskim aparatom i pravilno održavanje stomatološke opreme.

4. Razumjevanje uloge stomatološke sestre - tehničara u timu:

- Razvijanje sposobnosti za efikasnu saradnju sa stomatologom, asistentima i drugim zdravstvenim radnicima u cilju obezbjeđivanja visokog kvaliteta stomatološke usluge.

Kompetencije koje se stiču kroz proces prekvalifikacije za zanimanje stomatološke sestre:

1. Praktična primjena stomatoloških procedura:

- Kandidat može samostalno obavljati osnovne zadatke stomatološke sestre - tehničara u ordinaciji, kao što su priprema pacijenata za tretmane, asistencija stomatologu, sterilizacija opreme i instrumenata.

2. Poznavanje stomatološke terminologije i procedura:

- Kandidat je sposoban da razumije i koristi stručnu stomatološku terminologiju u svakodnevnoj komunikaciji, kao i da prati i sprovodi stomatološke procedure prema uputstvima stomatologa.

3. Kompetentnost u administrativnim i organizacionim zadacima:

- Kandidat može upravljati administrativnim zadacima kao što su vođenje evidencije o pacijentima, zakazivanje pregleda, vođenje zdravstvenih kartona i fakturisanje.

4. Bezbjedno rukovanje stomatološkom opremom:

- Kandidat je sposoban da efikasno koristi, čisti i održava stomatološku opremu, uz poštovanje svih sigurnosnih i higijenskih standarda.

5. Razvijene komunikacijske vještine u odnosu na pacijente:

- Kandidat je sposoban da efikasno komunicira sa pacijentima, pruža im potrebne informacije o postupcima, odgovara na pitanja i smanjuje stres ili strah pacijenata.

6. Razumjevanje etičkih i zakonskih normi u stomatologiji:

- Kandidat je upoznat sa etičkim i zakonskim normama koje regulišu rad stomatološke sestre, uključujući očuvanje povjerljivosti podataka o pacijentima i sprovođenje visokih higijenskih standarda.

Prekvalifikacija za zanimanje stomatološke sestre-tehničara ima za cilj da pruži kandidatima sveobuhvatno obrazovanje koje će im omogućiti da postanu stručni, odgovorni i efikasni članovi stomatološkog tima.

5. Nastavni planovi i programi

Za sticanje formalnog obrazovanja koriste se *programi obrazovanja odraslih*, odobreni od strane Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo.

5.1. Potrebe društva za obrazovanjem po navedenim programima

Analizama tržišta rada i zahtjevima od strane privrednih i drugih organizacija, rezultirali su potrebom za radnim mjestima, boljom zdravstvenom njegom i edukacijom ljudi o oralnom zdravlju uopšte.

5.2. Profil i stepen stručne spreme koji se stiče po završetku obrazovanja

Profil i stepen stručne spreme koji se stiče po uspješnom završetku obuke po pojedinim programima navedenim u tački 4. definisani su u samim programima.

Provjera znanja, vještina i sposobnosti stečenih obukom vrši se kontinuirano tokom obuke planiranim testovima i na završnom ispitu koji se sastoji od teorijskog testa i praktičnog radnog zadatka. Svim polaznicima koji sa uspjehom polože završni ispit izdaje se odgovarajuća javna isprava, u skladu sa Pravilnikom o formi i sadržaju javnih isprava u obrazovanju odraslih (Službene novine KS br.3/22.)

6. Opći i posebni uslovi utvrđeni standardima i normativima za realizaciju programa obrazovanja odraslih

6.1. Prostorni i materijalni standardi

Ustanova zadovoljava prostorne i materijalne standarde u pogledu vlastitog prostora i to:

- osiguranog radnog prostora po polazniku u učionici opće namjene;
- broju učionica opće namjene u skladu sa veličinom grupa polaznika;
- osiguranog radnog prostora po polazniku i broju specijaliziranih učionica za posebne oblike, metode i sadržaje nastavnog rada utvrđene programom obrazovanja za pojedine obrazovne sadržaje;
- osiguranog radnog prostora za posebnu specijaliziranu učionicu, za izvođenje programa obrazovanja odraslih za kompjutersku obuku;
- osiguranog prostora za individualni rad s polaznicima;
- prostorije za direktora;
- prostora za nastavnike;
- prostora za administrativno - tehničko osoblje; - prostoriju za arhivu;
- sanitarnih čvorova za žene i muškarce.

Ustanova zadovoljava prostorne i materijalne standarde u pogledu vlastite obavezne opreme u:

- učionicama opće namjene;
- specijaliziranim učionicama za posebne oblike, metode i sadržaje nastavnog rada; specijaliziranim učionicama za nastavu iz kompjuterske obuke.

6.2. Kadrovski standardi

Direktor je rukovodni organ.

Ustanova smo koja ima iskustava sa obrazovanjem odraslih, te smo na osnovu našeg dugogodišnjeg iskustva svjesni činjenice da s polaznicima radimo na otklanjanju prepreka za povratak odraslih u škole.

Razvili smo jednostavne modele rada u procesu obrazovanja odraslih, utemeljene na pedagoškoj praksi, da pomognemo polaznicima u procesu učenja i potičemo ih na njihovoj ustrajnosti u namjeri da završe srednju školu. Nastavnici naše škole pomažu polaznicima u savladavanju gradiva i učenju. Školska biblioteka je dostupna polaznicima, a samim tim i školska literatura za učenje.

Nastavnici JU Srednje zubotehničke škole Sarajevo, su individualno i u grupama sticali znanja u radu sa odraslim osobama (andragoška znanja) kroz dugogodišnje vanredno školovanje odraslih osoba za sticanje kvalifikacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija. *Nastavnici škole su učestvovali u procesu vanrednog školovanja gdje su polaznici bili uglavnom odrasle osobe. Proces vanrednog školovanja uključivao je sve aktivnosti od prijave do završnih, maturalnih ispita (prijava, utvrđivanje polaganja predmetnih/razrednih ispita, definisanje fonda*

sati instruktivno-konsultativne nastave, održavanje iste, polaganje ispita/završnih ispita te izdavanje potrebnih dokumenata nakon završenog procesa vanrednog polaganja).

Škola će u buduću u skladu sa članom 44. stav 6. Zakona o obrazovanju odraslih organizovati jednom godišnje andragoško stručno usavršavanje za svoje radnike.

Nastavni proces za polaznike organizujemo tako da bude prilagođeno obavezama odraslih polaznika, poštujući potrebu polaznika da upravljaju svojim vremenom, mi se prilagođavamo njihovom slobodnom vremenu.

Profil i stručna sprema nastavnika koji će biti angažovani u programima obrazovanja odraslih definisana je u nastavnim planovima i programima za svako zanimanje.

U programe obrazovanja odraslih bit će uključeno ukupno 45 predavača i to:

Za općeobrazovnu nastavu 21 predavač, stručno-teoretsku 15 predavača i praktičnu nastavu 9 predavača.

Sa proširivanjem nastavnih planova i programa za nova zanimanja, broj izvršilaca će se mijenjati po potrebi.

6.3. Tehničko – higijenski standardi

Programi za obrazovanje odraslih će se izvoditi u prostoru postojeće škole koja je izgrađena i opremljena u skladu s građevinskim standardima i normativima.

Prostori ustanove u kojima će se izvoditi programi obrazovanja odraslih zadovoljavaju higijensko-tehničke standarde koji se odnose na:

- osvjjetljenje,
- osunčanost,
- prozračivanje,
- toplinsku zaštitu,
- zaštitu od buke,
- akustičnost prostorija za nastavu,
- grijanje,
- opskrbu vodom,
- odvod otpadnih voda,
- električne instalacije,
- instalacije računalne opreme,
- zaštitu od požara.

7. Način obezbjeđivanja finansijskih sredstava za rad

Obrazovanje odraslih je zajednička odgovornost Kantona, lokalne zajednice, poslodavaca, zaposlenika, privrednih subjekata i stručnih asocijacija, udruženja, obrazovnih ustanova i samih pojedinaca. Iz navedenih razloga i finansiranje obrazovanja odraslih bi se trebalo vršiti iz:

- sredstava polaznika;
- sredstava poslodavaca;
- sredstava pristupnih fondova;
- donacija i drugih izvora u skladu sa članovima 58.-60. Zakona o obrazovanju odraslih KS

Finansiranje obrazovanja odraslih se vrši iz: sredstava polaznika, sredstava poslodavaca, službe za zapošljavanje, sredstava fondova Evropske unije, donacija i drugih izvora koji će biti realizirani u skladu sa članovima 58. – 60. Zakona o OO KS.

Na osnovu navedenog JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo, će uspostavljati međusektorsku saradnju i socijalni dijalog sa ciljem uspostavljanja adekvatnog sufinansiranja formalnog obrazovanja, odnosno iznalaženja finansijske podrške pojedincima koji se uključuju u proces obrazovanja odraslih.

8. Fotografije

Škola ispunjava i sve propisane standarde i normative za realizaciju programa obrazovanja odraslih. Škola raspolaže optimalnim tehničkim i higijenskim uslovima prostora, zatim optimalnim prostornim, kadrovskim i materijalnim uslovima, a što je djelimično uočljivo iz *tabele* i priloženih fotografija, gdje su pobrojane prostorije i data kvadratura prostorija koje će se koristiti u procesu obrazovanja odraslih.

(Tabela Školski prostor za obrazovanje odraslih)

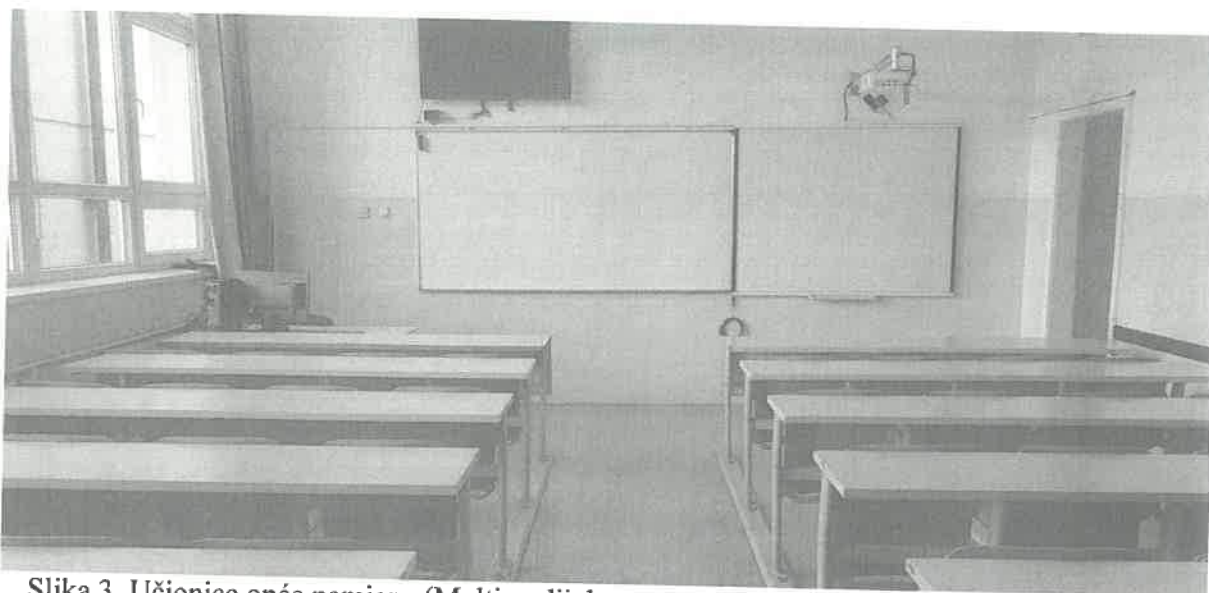
r/b	Prostor	Broj prostorija	Površina (m ²)
1.	Učionice	8	366
2.	Prostor za nastavnika ili grupu nastavnika	1	32
3.	Kabineti	0	0
4.	Laboratoriji	3	246
5.	Stomatološke ordinacija	2	27
6.	Sala za Tjelesni i zdravstveni odgoj/Sport	0	0
7.	Multifunkcionalni prostor(kulturna i javna djelatnost škole)	1	60
8.	Biblioteka s čitaonicom/dokumentaciono-informacioni centar	1	16
9.	Vlastita kotlovnica/podstanica	1	50
10.	Školska kuhinja	1	12
11.	Toaleti	6	60
12.	Školski hodnici	4	120
13.	Ostali zatvoreni prostor	/	
...			
UKUPNO:		28	989
UKUPNA POVRŠINA KOJA SE ODRŽAVA (ČISTI):		28	989

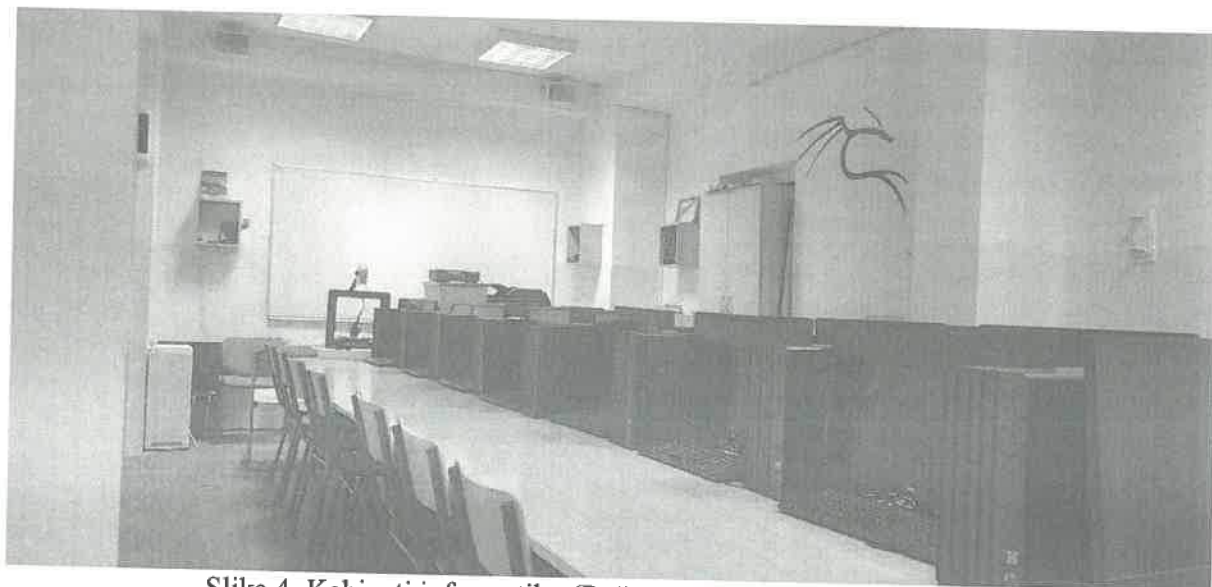
Slika 1. Prostor za nastavnike (Stolovi, stolice i ormari za profesore)

Slika 2. Školska biblioteka (Računari, printer, ormari, sto stolice)

Slika 3. Učionice opće namjene (Multimedijalna oprema, klupe i tabla/pametna tabla)

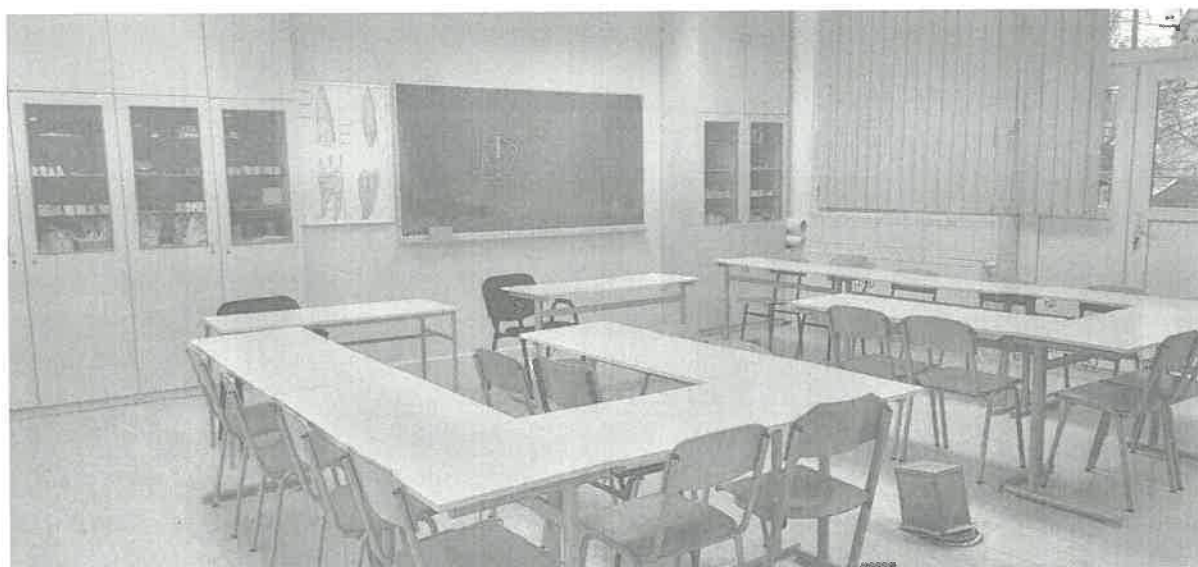

Slika 4. Kabineti informatike (Računari, stolovi i stolice)

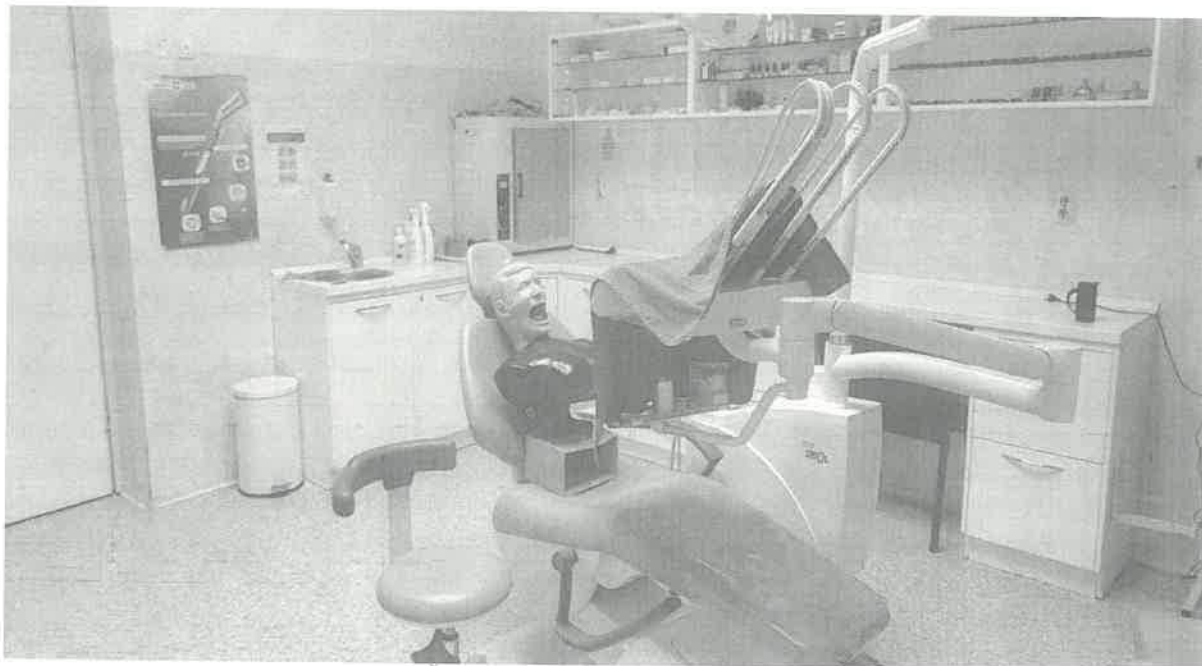
Slika 5. Zubotehnički laboratorij

(Stolovi, stolice, ormarići, peč za keramiku, zubotehnički motori, multimedijalna opreme, polir motor, vibrator za gips, trimmer, presa, keramička ploča, vakum miješalica, pjeskara)

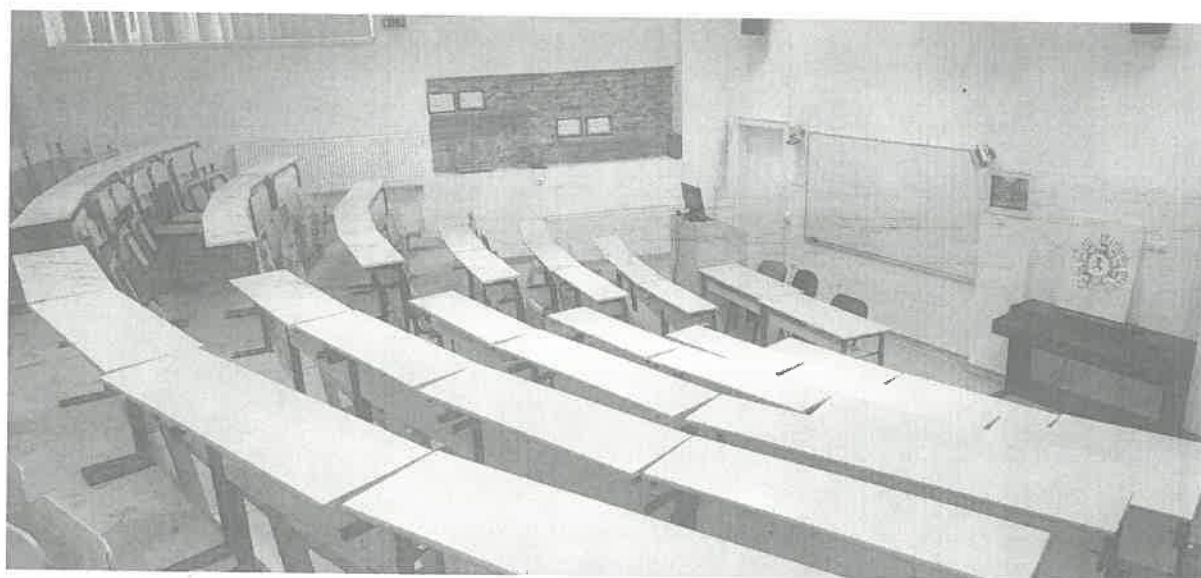
Slika 6. Kabinet za praktičnu nastavu iz morfologije zuba

(Stolovi, stolice, tabla, ormari)

Slika 7. Školska stomatološka ordinacija

(Stomatološka stolica sa svom opremom, terapijska stolica, sterilizator, ormarići, računar)

Slika 11. Multimedijalni kabinet
(Multimedijalna oprema, klupe i stolice)

NASTAVNI PREDMET	Bosanski jezik i književnost
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar
Razred	I (prvi)
Sedmično časova	2
Godišnje časova	70
1. CILJ NASTAVE	
1. Razvijanje lingvističko-komunikacijskih vještina i podsticanje razvoja jezičkog stvaralaštva 2. Osposobljavanje za samostalno čitanje, razumijevanje, objašnjavanje i interpretaciju tekstova iz bošnjačke, hrvatske, srpske, bosanskohercegovačke, južnoslavenske, evropske i svjetske književnosti 3. Osposobljavanje za pisanje različitih tekstova, uz ovladavanje pravilima standardnojezičke norme 4. Razvijanje sposobnosti pravilnog i jasnog izražavanja 5. Razvijanje vlastitog jezičko-kulturnog identiteta	
2. ZADACI NASTAVE	
- razvijati i podržavati učenikovu motivaciju za kontinuirano učenje, - otkrivati i poticati učenikove prirodene sklonosti i interese, - pronalaziti kontekste u kojima se školske aktivnosti odnose na svakodnevni život, - poučavati sa stajališta koje je primjenjivo za učenikov lični razvoj i za njegovo uključivanje u socijalni život, - voditi učeničke aktivnosti (upravljanje odjeljenjem), - davati povratne informacije učenicima.	
3. ISHODI UČENJA	
1. Čita književne i/ili informativne tekstove prosuđujući njihove dijelove u svrhu argumentiranja vlastitih stavova/zaključaka. 2. Objašnjava ključne teme i ideje teksta, analizira ih, analizira likove, događaje i njihove međudnose u tekstu. 3. Tumači način upotrebe riječi i ustaljenih izraza u tekstu određujući njihovo značenje,	

razlikujući kako izbor riječi doprinosi razumijevanju cjeline.

4. Analizira strukturu različitih tekstova i većih dijelova teksta (npr. odlomak, poglavlje, strofa i sl.) utvrđujući kako se odnose jedni prema drugima ili prema cjelini.

5. Upoređuje načine oblikovanja sadržaja i stilove različitih književnih i/ili informativnih tekstova procjenjujući ih s vlastite tačke gledišta.

6. Tumači značenje nepoznatih, manje poznatih i višeznačnih riječi i izraza u kontekstu u kojem se pojavljuju koristeći referentni materijal.

7. Koristi niz riječi i izraza iz određenih oblasti razlikujući osnovna i prenesena značenja riječi.

8. Procjenjuje i spaja sadržaj predstavljen u različitim medijima i formatima (npr. vizuelno, audio-vizuelno, grafički...).

9. Analizira teme književnih i informativnih tekstova pišući argumente u korist navedenih tvrdnji i pozivajući se na sadržaj teksta.

10. Piše informativne tekstove poštujući organizacionu strukturu teksta kritički promišljajući i zaključujući.

11. Piše pripovjedne tekstove na osnovu vlastitog ili zamišljenog iskustva koristeći odgovarajuću tehniku, dobar odabir detalja i dobro strukturiran redoslijed događaja.

12. Piše radove u kojima su sadržaj, organizacija i stil primjereni zadatku, svrsi i publici

13. Koristi savremenu tehnologiju za pisanje i objavljivanje radova, te ostvarivanje interakcije i saradnje s drugima.

14. Primjenjuje pravopisna i gramatička pravila u skladu sa standardnojezičkom normom prilikom pisanja različitih tekstova.

15. Realizira problemske istraživačke projekte koristeći relevantne informacije iz više printanih i digitalnih izvora izbjegavajući plagiranje.

16. Razlikuje funkcioniranje jezika u različitim kontekstima primjenjujući različite forme, rječnik i stil pri pisanju.

17. Konstruktivno učestvuje u nizu razgovora s različitim sagovornicima, jasno i uvjerljivo, uz primjenu jezičkog bontona.

18. Integrira informacije prezentirane u različitim medijima i formatima uz primjenu jezičkog bontona.

19. Procjenjuje vlastiti stav i stav drugih uz argumentaciju i korištenje dokaza i retoričkih pravila i uz primjenu jezičkog bontona.

20. Prezentira informacije tako da slušaoci mogu pratiti tok izlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.

21. Koristi digitalne medije i vizuelno izlaganje podataka svrsishodno prikazujući informacije u cilju boljeg razumijevanja prezentacija.

22. Govori prilagođeno različitim kontekstima i komunikacijskim ciljevima u skladu sa standardnim jezikom i retoričkim pravilima.

4. TEMATSKE CJELINE

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Čitanje	Književnoteorijski pojmovi, historija književnosti, svete knjige, antička književnost, klasična arapska i perzijska književnost, stare istočnjačke književnosti, počeci slavenske pismenosti; tipovi vezanih tekstova, lirski tekstovi usmene i umjetničke književnosti (ditiramb, himna, oda, sonet, epigram...), epski tekstovi usmene i umjetničke književnosti (ep, epska pjesma, roman, pripovijetka, novela, memoari, biografija, autobiografija, bajka, basna, mit, legenda...), drama (tragedija, komedija), usmeno narodno stvaralaštvo – lirske i epske pjesme, lirsko-epske pjesme (balade, romanse), informativni tekstovi; osnovni pojmovi versifikacije; književna stilistika (sadržaji o istoj temi predstavljeni u različitim medijima, autorov pristup temi, vlastiti pristup temi).	54
2.	Pisanje	Primjena gramatičke i pravopisne norme standardnog jezika: fonetsko-fonološki nivo jezičke analize (jezik, govor, fonem, glas, grafem, alternacije fonema i fonemskih skupina); razvoj pismenosti i grafijski sistem u bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku; tipovi vezanog teksta, pripovijedanje, prepričavanje, način oblikovanja teksta, analiza i interpretacija, opisivanje (umjetnički opis, opis vanjskog i unutarnjeg svijeta), pisanje tekstova iz različitih funkcionalnih stilova; dijalog i monolog, dnevnik čitanja, pisanje argumenata u korist navedenih tvrdnji, informativni i pripovjedni tekst;	12

		redigovanje napisanog teksta.	
3.	Usmeno izražavanje i slušanje	Uloga i važnost govora, vrednote usmenog govora: intonacija, intenzitet, pauza, rečenični tempo, mimika, geste; pričanje, opisivanje, diskusija, pitanje – odgovor, argumentacija, prezentacija informacija, preispitivanje informacija iz različitih medija, govor prilagođen različitim kontekstima i komunikacijskim ciljevima.	4
UKUPNO			70
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj tv-om spojenim sa računarom, projektorom, grafoskopom i priručnom bibliotekom Metode uključuju demonstracije, prezentacije, rad u grupama, samostalne radove učenika, rad na tekstu. SPISAK KNJIŽEVNIH TEKSTOVA I LEKTIRNIH DJELA - I RAZRED Ezop, Ivan Andrejevič Krilov ili Jean de la Fontaine, <i>Basne</i>; Hans Christian Andersen (izbor); Sofoklo, <i>Antigona</i>; <i>1001 noć</i> (izbor); Plaut, <i>Aulularija</i>; <i>Biblija (Stari zavjet)</i>, <i>Legenda o Potopu</i>, <i>Pjesma nad pjesmama</i>; <i>Biblija (Novi zavjet)</i>, <i>Stradanje i vaskrsenje Hristovo (Evandjelje po Mateju)</i>; <i>Kur'an</i> (izbor); <i>Ep o Gilgamešu</i>; <i>Hasanaginica</i>; <i>Ljetopis Popa Dukljanina</i>, Mehmedalija Mak Dizdar <i>Stari bosanski tekstovi</i>, Homer, <i>Ilijada</i>, <i>Odiseja</i>; Eshil, <i>Okovani Prometej</i>; Plaut, <i>Tvrđica (Škrtac)</i>; Vergilije, <i>Eneida (pjevanje II i IV)</i>, Ovidije, <i>Metamorfoze (Piram i Tizba, IV knj.)</i>, Saadi Širazi, <i>Đulistan</i>; Dželaludin Rumi, <i>Mesnevia</i>; Omer Hajjam, <i>Rubaije</i>.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
1. Sa završenim najmanje VII stepenom stručne spreme, sa zvanjem profesora, ili završenim drugim fakultetom i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičnom grupom predmeta, 2. Sa završenim II, odnosno III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičnom grupom predmeta. - Profesor bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti naroda BiH - Profesor bosanskog jezika i književnosti - Magistar bosanskog jezika i književnosti - Profesor književnosti naroda BiH i bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika			

- Profesor hrvatsko-srpskog/srpsko-hrvatskog jezika i književnosti
- Profesor književnosti i hrvatsko-srpskog/srpsko-hrvatskog jezika
- Profesor srpskohrvatskog/hrvatskosrpskog jezika i historije književnosti južnoslavenskih naroda
- Profesor jugoslovenske književnosti i srpsko-hrvatskog jezika
- Profesor srpsko-hrvatskog jezika i jugoslovenske književnosti
- Profesor književnosti naroda BiH i bosanskog jezika
- Profesor bosanskog jezika i književnosti naroda BiH
- Magistar bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti naroda BiH
- Magistar književnosti naroda BiH i bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti

NASTAVNI PREDMET	Bosanski jezik i književnost
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar
Razred	II (drugi)
Sedmično časova	2
Godišnje časova	70
1. CILJ NASTAVE	
1. Razvijanje lingvističko-komunikacijskih vještina i podsticanje razvoja jezičkog stvaralaštva 2. Osposobljavanje za samostalno čitanje, razumijevanje, objašnjavanje i interpretaciju tekstova iz bošnjačke, hrvatske, srpske, bosanskohercegovačke, južnoslavenske, evropske i svjetske književnosti 3. Osposobljavanje za pisanje različitih tekstova, uz ovladavanje pravilima standardnojezičke norme 4. Razvijanje sposobnosti pravilnog i jasnog izražavanja 5. Razvijanje vlastitog jezičko-kulturnog identiteta	
2. ZADACI NASTAVE	
- razvijati i podržavati učenikovu motivaciju za kontinuirano učenje, - otkrivati i poticati učenikove prirodene sklonosti i interese, - pronalaziti kontekste u kojima se školske aktivnosti odnose na svakodnevni život, - poučavati sa stajališta koje je primjenjivo za učenikov lični razvoj i za njegovo uključivanje u socijalni život, - voditi učeničke aktivnosti (upravljanje odjeljenjem), - davati povratne informacije učenicima.	
3. ISHODI UČENJA	
1. Čita književne i/ili informativne tekstove prosuđujući njihove dijelove u svrhu argumentiranja vlastitih stavova/zaključaka. 2. Objašnjava ključne teme i ideje teksta, analizira ih, analizira likove, događaje i njihove međudnose u tekstu.	

3. Tumači način upotrebe riječi i ustaljenih izraza u tekstu određujući njihovo značenje, razlikujući kako izbor riječi doprinosi razumijevanju cjeline.
4. Analizira strukturu različitih tekstova i većih dijelova teksta (npr. odlomak, poglavlje, strofa i sl.) utvrđujući kako se odnose jedni prema drugima ili prema cjelini.
5. Upoređuje načine oblikovanja sadržaja i stilove različitih književnih i/ili informativnih tekstova procjenjujući ih s vlastite tačke gledišta.
6. Tumači značenje nepoznatih, manje poznatih i višeznačnih riječi i izraza u kontekstu u kojem se pojavljuju koristeći referentni materijal.
7. Koristi niz riječi i izraza iz određenih oblasti razlikujući osnovna i prenesena značenja riječi.
8. Procjenjuje i spaja sadržaj predstavljen u različitim medijima i formatima (npr. vizuelno, audio-vizuelno, grafički...).
9. Analizira teme književnih i informativnih tekstova pišući argumente u korist navedenih tvrdnji i pozivajući se na sadržaj teksta.
10. Piše informativne tekstove poštujući organizacionu strukturu teksta kritički promišljajući i zaključujući.
11. Piše pripovjedne tekstove na osnovu vlastitog ili zamišljenog iskustva koristeći odgovarajuću tehniku, dobar odabir detalja i dobro strukturiran redoslijed događaja.
12. Piše radove u kojima su sadržaj, organizacija i stil primjereni zadatku, svrsi i publici
13. Koristi savremenu tehnologiju za pisanje i objavljivanje radova, te ostvarivanje interakcije i saradnje s drugima.
14. Primjenjuje pravopisna i gramatička pravila u skladu sa standardnojezičkom normom prilikom pisanja različitih tekstova.
15. Realizira problemske istraživačke projekte koristeći relevantne informacije iz više printanih i digitalnih izvora izbjegavajući plagiranje.
16. Razlikuje funkcioniranje jezika u različitim kontekstima primjenjujući različite forme, rječnik i stil pri pisanju.
17. Konstruktivno učestvuje u nizu razgovora s različitim sagovornicima, jasno i uvjerljivo, uz primjenu jezičkog bontona.
18. Integrira informacije prezentirane u različitim medijima i formatima uz primjenu jezičkog bontona.

19. Procjenjuje vlastiti stav i stav drugih uz argumentaciju i korištenje dokaza i retoričkih pravila i uz primjenu jezičkog bontona.
20. Prezentira informacije tako da slušaoci mogu pratiti tok izlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.
21. Koristi digitalne medije i vizuelno izlaganje podataka svrsishodno prikazujući informacije u cilju boljeg razumijevanja prezentacija.
22. Govori prilagođeno različitim kontekstima i komunikacijskim ciljevima u skladu sa standardnim jezikom i retoričkim pravilima.

4. TEMATSKE CJELINE

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Čitanje	Humanizam i renesansa (sonet, roman, novela, esej...); književnost Bošnjaka na orijentalnim jezicima (divanska poezija, gazel, kasida, rubajja, tarih); epistolarna književnost (krajišnička pisma); alhamijado književnost (ilahije, kaside, poslanice); srpska i hrvatska književna tradicija u BiH; reformacija i protureformacija, barok i manirizam, klasicizam, racionalizam i prosvjetiteljstvo, predromantizam, sentimentalizam, romantizam.	40
2.	Pisanje	Primjena norme standardnog jezika (ortografska, gramatička, leksička, stilska); morfološki nivo jezičke analize i njegove jedinice (gramatičke kategorije i vrste riječi); leksikostilistika – ekspresivna leksika, leksikološki i leksikografski pojmovi; historija jezika (razvoj bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika od XVI do XIX st.); tekstovi (informacija, komentar, biografija, prikaz, tekstovi različitih funkcionalnih stilova –administrativni, žurnalistički, naučni...).	16

3.	Usmeno izražavanje i slušanje	Retorika i retoričke vrste (poštivanje retoričkih pravila i pravila jezičkog bontona); uloga i važnost govora i ortoepskih pravila, vrednote usmenoga govora: intonacija, intenzitet, pauze, rečenični tempo, mimika i geste, pripovijedanje, opisivanje, razgovor, diskusija, argumentacija, prezentacija informacija, preispitivanje informacija ponuđenih u različitim medijima, govor prilagođen različitim kontekstima, integracija informacija.	14
UKUPNO			70

4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA

Nastava se izvodi u učionici opremljenoj tv-om spojenim sa računarom, projektorom, grafoskopom te priručnikom i lektirnom bibliotekom Metode uključuju demonstracije, prezentacije, rad u grupama, samostalne radove učenika, rad na tekstu.

SPISAK KNJIŽEVNIH TEKSTOVA I LEKTIRNIH DJELA - II RAZRED

Jerome David Salinger, *Lovac u žitu, 1001 noć* (izbor); Francesco Petrarca, *Kanconijer*; Giovanni Boccaccio, *Dekameron*; Marin Držić, *Dundo Maroje*; Miguel de Cervantes, *Don Quijote*; Moliere, *Tvrđica*; Dante Alighieri, *Božanstvena komedija (Pakao)*, William Shakespeare, *Hamlet*, Aleksandar Sergejevič Puškin (izbor), Johann Wolfgang von Goethe, *Faust, Jaki mladog Werthera*; Jovan Jovanović Zmaj, *Đulići, Đulići uveoci*; Michel de Montaigne, *Eseji*; Marko Marulić, *Judita*; Pedro Calderon de la Barca, *Život je san*; Mula Mustafa Bašeskija *Ljetopis*, Derviš-paša Bajezidagić (izbor), Muhamed Nerkesi (izbor); Fevzija Mostarac *Bulbulistan*, Abdulveham Ilhamija (izbor), Muhamed Hevaji Uskufi *Višnjem Bogu koji sve sazda*, Umihana Čuvidina (izbor); *Krajišnička pisma*, Matija Divković *Besjede*, George G. Byron, *Putovanje Childea Harolda* (odlomak); Heinrich Heine (izbor); France Prešern, *Sonetni vijenac*; Aleksa Šantić (izbor);

5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA

1. Sa završenim najmanje VII stepenom stručne spreme, sa zvanjem profesora, ili završenim drugim fakultetom i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko- didaktičnom grupom predmeta,
2. Sa završenim II, odnosno III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i položenom pedagoško-psihološkom i

metodičko-didaktičnom grupom predmeta.

- Profesor bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti naroda BiH
- Profesor bosanskog jezika i književnosti
- Magistar bosanskog jezika i književnosti
- Profesor književnosti naroda BiH i bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika
- Profesor hrvatsko-srpskog/srpsko-hrvatskog jezika i književnosti
- Profesor književnosti i hrvatsko-srpskog/srpsko-hrvatskog jezika
- Profesor srpskohrvatskog/hrvatskosrpskog jezika i historije književnosti južnoslavenskih naroda
- Profesor jugoslovenske književnosti i srpsko-hrvatskog jezika
- Profesor srpsko-hrvatskog jezika i jugoslovenske književnosti
- Profesor književnosti naroda BiH i bosanskog jezika
- Profesor bosanskog jezika i književnosti naroda BiH
- Magistar bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti naroda BiH
- Magistar književnosti naroda BiH i bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti

NASTAVNI PREDMET	Bosanski jezik i književnost
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar
Razred	III (treći)
Sedmično časova	2
Godišnje časova	70
1. CILJ NASTAVE	
1. Razvijanje lingvističko-komunikacijskih vještina i podsticanje razvoja jezičkog stvaralaštva 2. Osposobljavanje za samostalno čitanje, razumijevanje, objašnjavanje i interpretaciju tekstova iz bošnjačke, hrvatske, srpske, bosanskohercegovačke, južnoslavenske, evropske i svjetske književnosti 3. Osposobljavanje za pisanje različitih tekstova, uz ovladavanje pravilima standardnojezičke norme 4. Razvijanje sposobnosti pravilnog i jasnog izražavanja 5. Razvijanje vlastitog jezičko-kulturnog identiteta	
2. ZADACI NASTAVE	
- razvijati i podržavati učenikovu motivaciju za kontinuirano učenje, - otkrivati i poticati učenikove prirodene sklonosti i interese, - pronalaziti kontekste u kojima se školske aktivnosti odnose na svakodnevni život, - poučavati sa stajališta koje je primjenjivo za učenikov lični razvoj i za njegovo uključivanje u socijalni život, - voditi učeničke aktivnosti (upravljanje odjeljenjem), - davati povratne informacije učenicima.	
3. ISHODI UČENJA	
1. Čita književne i/ili informativne tekstove prosuđujući njihove dijelove u svrhu argumentiranja vlastitih stavova/zaključaka. 2. Objašnjava ključne teme i ideje teksta, analizira ih, analizira likove, događaje i njihove međudnose u tekstu.	

3. Tumači način upotrebe riječi i ustaljenih izraza u tekstu određujući njihovo značenje, razlikujući kako izbor riječi doprinosi razumijevanju cjeline.
4. Analizira strukturu različitih tekstova i većih dijelova teksta (npr. odlomak, poglavlje, strofa i sl.) utvrđujući kako se odnose jedni prema drugima ili prema cjelini.
5. Upoređuje načine oblikovanja sadržaja i stilove različitih književnih i/ili informativnih tekstova procjenjujući ih s vlastite tačke gledišta.
6. Tumači značenje nepoznatih, manje poznatih i višeznačnih riječi i izraza u kontekstu u kojem se pojavljuju koristeći referentni materijal.
7. Koristi niz riječi i izraza iz određenih oblasti razlikujući osnovna i prenesena značenja riječi.
8. Procjenjuje i spaja sadržaj predstavljen u različitim medijima i formatima (npr. vizuelno, audio-vizuelno, grafički...).
9. Analizira teme književnih i informativnih tekstova pišući argumente u korist navedenih tvrdnji i pozivajući se na sadržaj teksta.
10. Piše informativne tekstove poštujući organizacionu strukturu teksta kritički promišljajući i zaključujući.
11. Piše pripovjedne tekstove na osnovu vlastitog ili zamišljenog iskustva koristeći odgovarajuću tehniku, dobar odabir detalja i dobro strukturiran redoslijed događaja.
12. Piše radove u kojima su sadržaj, organizacija i stil primjereni zadatku, svrsi i publici
13. Koristi savremenu tehnologiju za pisanje i objavljivanje radova, te ostvarivanje interakcije i saradnje s drugima.
14. Primjenjuje pravopisna i gramatička pravila u skladu sa standardnojezičkom normom prilikom pisanja različitih tekstova.
15. Realizira problemske istraživačke projekte koristeći relevantne informacije iz više printanih i digitalnih izvora izbjegavajući plagiranje.
16. Razlikuje funkcioniranje jezika u različitim kontekstima primjenjujući različite forme, rječnik i stil pri pisanju.
17. Konstruktivno učestvuje u nizu razgovora s različitim sagovornicima, jasno i uvjerljivo, uz primjenu jezičkog bontona.
18. Integrira informacije prezentirane u različitim medijima i formatima uz primjenu jezičkog bontona.

19. Procjenjuje vlastiti stav i stav drugih uz argumentaciju i korištenje dokaza i retoričkih pravila i uz primjenu jezičkog bontona.
20. Prezentira informacije tako da slušaoci mogu pratiti tok izlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.
21. Koristi digitalne medije i vizuelno izlaganje podataka svrsishodno prikazujući informacije u cilju boljeg razumijevanja prezentacija.
22. Govori prilagođeno različitim kontekstima i komunikacijskim ciljevima u skladu sa standardnim jezikom i retoričkim pravilima.

4. TEMATSKE CJELINE

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Čitanje	Realizam (karakteristike i specifičnosti evropskog realizma, realizam u južnoslavenskim književnostima, ključni predstavnici); bošnjačka preporodna književnost; moderna i dekonstrukcija realističke poetike (karakteristike i glavni predstavnici); avangarda i književnost između dva rata (u svjetskoj i južnoslavenskim književnostima).	40
2.	Pisanje	Primjena pravopisne, leksičke i gramatičke norme standardnog jezika; sintaksički nivo jezičke analize i njegove jedinice, uočavanje razlika između dijalekata – narodnih govora i idioma u odnosu na standardni jezik; procesi standardizacije u bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku; tipovi vezanog teksta – rasprava, esej, polemika...	12
3.	Usmeno izražavanje i slušanje	Usmeno izlaganje, određivanje teme, skupljanje građe o temi, izrada nacрта, javni govor, priprema javnog govora, pisana podloga javnog govora (bilješke, navodi,	18

		podaci), prezentacija javnog govora, tumačenje i raspravljanje, stručno izlaganje, dopis, rasprava i debata, primjena retoričkih vještina pri prezentaciji javnog govora, vidovi usmenog izražavanja: pozdravljanje, oslovljavanje, obraćanje..., pragmatička pravila i jezički bonton.	
UKUPNO			70
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj tv-om spojenim sa računarom, projektorom, grafoskopom i priručnom bibliotekom Metode uključuju demonstracije, prezentacije, rad u grupama, samostalne radove učenika, rad na tekstu. SPISAK KNJIŽEVNIH TEKSTOVA I LEKTIRNIH DJELA - III RAZRED August Šenoa (izbor), Branislav Nušić (izbor); Honore de Balzac, <i>Čiča Goriot</i>, <i>Evgenija Grande</i>; Gustave Flaubert, <i>Madame Bovary</i>; Nikolaj Vasiljevič Gogolj, <i>Revizor</i>, <i>Šinjel</i> (izbor); Fjodor M. Dostojevski, <i>Zločin i kazna</i>; Ante Kovačić, <i>U registraturi</i>; Henrik Ibsen, <i>Lutkina kuća (Nora)</i>, <i>Hedda Gabler</i>; Anton P. Čehov (izbor); Antun Gustav Matoš (izbor iz poezije); Edhem Mulabdić <i>Zeleno busenje</i>, Osman-Aziz <i>Bez nade</i>, Safvet-beg Bašagić (izbor); Abdurezak Hivzi Bjelevac <i>Minka</i>, Ahmed Muradbegović (izbor); Musa Ćazim Ćatić (izbor); Aleksa Šantić (izbor); Borislav Stanković (izbor); Charles Baudelaire (izbor); Ivo Vojinović (izbor); Jovan Dučić (izbor); Miloš Crnjanski (izbor); Sergej Jesenjin (izbor); Marcel Proust, <i>Combray</i>; Luigi Pirandello, <i>Šest osoba traži autora</i>; Miroslav Krleža (izbor); William Faulkner, <i>Krik i bijes</i>;			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
1. Sa završenim najmanje VII stepenom stručne spreme, sa zvanjem profesora, ili završenim drugim fakultetom i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičnom grupom predmeta, 2. Sa završenim II, odnosno III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičnom grupom predmeta. - Profesor bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti naroda BiH - Profesor bosanskog jezika i književnosti			

- Magistar bosanskog jezika i književnosti
- Profesor književnosti naroda BiH i bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika
- Profesor hrvatsko-srpskog/srpsko-hrvatskog jezika i književnosti
- Profesor književnosti i hrvatsko-srpskog/srpsko-hrvatskog jezika
- Profesor srpskohrvatskog/hrvatskosrpskog jezika i historije književnosti južnoslavenskih naroda
- Profesor jugoslovenske književnosti i srpsko-hrvatskog jezika
- Profesor srpsko-hrvatskog jezika i jugoslovenske književnosti
- Profesor književnosti naroda BiH i bosanskog jezika
- Profesor bosanskog jezika i književnosti naroda BiH
- Magistar bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti naroda BiH
- Magistar književnosti naroda BiH i bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti

NASTAVNI PREDMET	Bosanski jezik i književnost
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar
Razred	IV (četvrti)
Sedmično časova	2
Godišnje časova	70
1. CILJ NASTAVE	
1. Razvijanje lingvističko-komunikacijskih vještina i podsticanje razvoja jezičkog stvaralaštva 2. Osposobljavanje za samostalno čitanje, razumijevanje, objašnjavanje i interpretaciju tekstova iz bošnjačke, hrvatske, srpske, bosanskohercegovačke, južnoslavenske, evropske i svjetske književnosti 3. Osposobljavanje za pisanje različitih tekstova, uz ovladavanje pravilima standardnojezičke norme 4. Razvijanje sposobnosti pravilnog i jasnog izražavanja 5. Razvijanje vlastitog jezičko-kulturnog identiteta	
2. ZADACI NASTAVE	
- razvijati i podržavati učenikovu motivaciju za kontinuirano učenje, - otkrivati i poticati učenikove prirodene sklonosti i interese, - pronalaziti kontekste u kojima se školske aktivnosti odnose na svakodnevni život, - poučavati sa stajališta koje je primjenjivo za učenikov lični razvoj i za njegovo uključivanje u socijalni život, - voditi učeničke aktivnosti (upravljanje odjeljenjem), - davati povratne informacije učenicima.	
3. ISHODI UČENJA	
1. Čita književne i/ili informativne tekstove prosuđujući njihove dijelove u svrhu argumentiranja vlastitih stavova/zaključaka. 2. Objašnjava ključne teme i ideje teksta, analizira ih, analizira likove, događaje i njihove međuodnose u tekstu. 3. Tumači način upotrebe riječi i ustaljenih izraza u tekstu određujući njihovo značenje, razlikujući kako izbor riječi doprinosi razumijevanju cjeline.	

4. Analizira strukturu različitih tekstova i većih dijelova teksta (npr. odlomak, poglavlje, strofa i sl.) utvrđujući kako se odnose jedni prema drugima ili prema cjelini.
5. Upoređuje načine oblikovanja sadržaja i stilove različitih književnih i/ili informativnih tekstova procjenjujući ih s vlastite tačke gledišta.
6. Tumači značenje nepoznatih, manje poznatih i višeznačnih riječi i izraza u kontekstu u kojem se pojavljuju koristeći referentni materijal.
7. Koristi niz riječi i izraza iz određenih oblasti razlikujući osnovna i prenesena značenja riječi.
8. Procjenjuje i spaja sadržaj predstavljen u različitim medijima i formatima (npr. vizuelno, audio-vizuelno, grafički...).
9. Analizira teme književnih i informativnih tekstova pišući argumente u korist navedenih tvrdnji i pozivajući se na sadržaj teksta.
10. Piše informativne tekstove poštujući organizacionu strukturu teksta kritički promišljajući i zaključujući.
11. Piše pripovjedne tekstove na osnovu vlastitog ili zamišljenog iskustva koristeći odgovarajuću tehniku, dobar odabir detalja i dobro strukturiran redoslijed događaja.
12. Piše radove u kojima su sadržaj, organizacija i stil primjereni zadatku, svrsi i publici
13. Koristi savremenu tehnologiju za pisanje i objavljivanje radova, te ostvarivanje interakcije i saradnje s drugima.
14. Primjenjuje pravopisna i gramatička pravila u skladu sa standardnojezičkom normom prilikom pisanja različitih tekstova.
15. Realizira problemske istraživačke projekte koristeći relevantne informacije iz više printanih i digitalnih izvora izbjegavajući plagiranje.
16. Razlikuje funkcioniranje jezika u različitim kontekstima primjenjujući različite forme, rječnik i stil pri pisanju.
17. Konstruktivno učestvuje u nizu razgovora s različitim sagovornicima, jasno i uvjerljivo, uz primjenu jezičkog bontona.
18. Integrira informacije prezentirane u različitim medijima i formatima uz primjenu jezičkog bontona.
19. Procjenjuje vlastiti stav i stav drugih uz argumentaciju i korištenje dokaza i retoričkih pravila i uz primjenu jezičkog bontona.
20. Prezentira informacije tako da slušaoci mogu pratiti tok izlaganja, a organizacija, razvoj i stil primjereni su zadatku, svrsi i publici.

21. Koristi digitalne medije i vizuelno izlaganje podataka svrsishodno prikazujući informacije u cilju boljeg razumijevanja prezentacija.

22. Govori prilagođeno različitim kontekstima i komunikacijskim ciljevima u skladu sa standardnim jezikom i retoričkim pravilima.

4. TEMATSKE CJELINE

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Čitanje	Moderna; karakteristike poetike savremene svjetske književnosti; savremena bosanskohercegovačka književnost i južnoslavenska književnost, socrealistička poetika, začeci moderne književne kritike i esejistike u BiH, savremene književne teorije, postmodernizam i poetika postmodernizma, filozofija apsurdna, egzistencijalizam, proza u trapericama, novohistorijska proza, magijski realizam, pseudodokumentarizam, intertekstualnost, metatekstualnost, intermedijalnost.	40
2.	Pisanje	Primjena ortografske, leksičke, gramatičke, semantičke i stilističke norme standardnog jezika; semantički nivo jezičke analize; značenje riječi (sinonimi, homonimi, antonimi, polisemija); stilističko diferenciranje leksike, aktivna i pasivna leksika, autohtone riječi i posuđenice; sociolingvistika; raslojavanje jezika; funkcionalna stilistika, tipovi vezanog teksta: rasprava, esej; komunikacijski tekstovi; naučni tekstovi; administrativni tekstovi.	12
3.	Usmeno izražavanje i slušanje	Rasprava (diskusija); stručno argumentiranje, komentiranje i apeliranje; komunikacijski tekstovi u usmenom izražavanju; naučna izlaganja –manji istraživački radovi u usmenoj formi, sortiranje izvora, referenciranje; medijska kultura (film, pozorišna predstava, radio),	18

		pragmatička pravila i jezički bonton.	
UKUPNO			
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj tv-om spojenim sa računarom, projektorom, grafoskopom te priručničkom i lektirnom bibliotekom Metode uključuju demonstracije, prezentacije, rad u grupama, samostalne radove učenika, rad na tekstu. SPISAK KNJIŽEVNIH TEKSTOVA I LEKTIRNIH DJELA - IV RAZRED Ernest Hemingway (izbor); Isak Samokovlija (izbor); Ivo Andrić, Prokleta avlija; Petar Kočić (izbor); Izet Sarajlić (izbor); Sergej Jesenjin (izbor); Abdulah Sidran (izbor); Albert Camus, Stranac; Aleksandar Hemon, Knjiga mojih života; Danilo Kiš (izbor); Karim Zaimović, Tajna džema od malina; Khaled Hosseini, Lovac na zmajevе; Marko Vešović, Poljska konjica; Meša Selimović, Derviš i smrt, Tvrđava; Mihail Bulgakov, Majstor i Margarita; Gabriel Garcia Marquez, Sto godina samoće; Luigi Pirandello, Šest osoba traži autora; Ivo Andrić, Prokleta avlija, Travnička hronika, Jelena, žena koje nema; Ivan Goran Kovačić, Jama; William Faulkner, Krik i bijes; Bertolt Brecht, Majka Hrabrost i njena djeca; Jean Paul Sartre, Mučnina; Petar Šegedin, Crni smiješak; Vladan Desnica (izbor); Ranko Marinković, Ruke, Kiklop; Slobodan Novak, Mirisi, zlato i tamjan; Hermann Hesse (izbor); Antun Šoljan, Kratki izlet; Izet Sarajlić (izbor); Mehmedalija Mak Dizdar, Kameni spavač; Alija Isaković (izbor); Isak Samokovlija (drame); Orhan Pamuk (izbor); Elif Shafak, 40 pravila ljubavi; Darko Cvijetić, Schindlerov lift; Jasmina Musabegović (izbor); Damir Ovčina, Kad sam bio hodža; Kader Abdolah, Kuća imama; Skender Kulenović, Ponornica, (poeme, soneti, eseji); Derviš Sušić (izbor); Vasko Popa (izbor); Nedžad Ibrišimović (izbor); Dževad Karahasan (izbor); Semezdin Mehmedinović, Sarajevo blues; Faruk Šehić, Pod pritiskom			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Sa završenim najmanje VII stepenom stručne spreme, sa zvanjem profesora, ili završenim drugim fakultetom i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko- didaktičkom			

grupom predmeta,

2. Sa završenim II, odnosno III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičkom grupom predmeta.

- Profesor bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti naroda BiH
- Profesor bosanskog jezika i književnosti
- Magistar bosanskog jezika i književnosti
- Profesor književnosti naroda BiH i bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika
- Profesor hrvatsko-srpskog/srpsko-hrvatskog jezika i književnosti
- Profesor književnosti i hrvatsko-srpskog/srpsko-hrvatskog jezika
- Profesor srpskohrvatskog/hrvatskosrpskog jezika i historije književnosti južnoslavenskih naroda
- Profesor jugoslovenske književnosti i srpsko-hrvatskog jezika
- Profesor srpsko-hrvatskog jezika i jugoslovenske književnosti
- Profesor književnosti naroda BiH i bosanskog jezika
- Profesor bosanskog jezika i književnosti naroda BiH
- Magistar bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti naroda BiH
- Magistar književnosti naroda BiH i bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti

NASTAVNI PREDMET	Biologija
Stručno zanimanje	Zubni tehničar i stomatološka sestra-tehnčar
Razred	I
Sedmično časova	2
Godišnje časova	70
1. CILJ NASTAVE	
1. Razvijanje učeničkog konceptualnog razumijevanja bioloških procesa u živom svijetu od nivoa molekule do geobiosfere (s osvrtom na značaj jedinke - organizma) 2. Primjena znanja i metoda iz biologije u cilju objašnjavanja prirodnih pojava i procesa 3. Razvijanje naučnog, kritičkog i kreativnog razmišljanja kod učenika u cilju samostalnog iznalaženja rješenja za postojeće probleme svakodnevnog života 4. Razvoj sposobnosti razumijevanja značaja biologije u nauci, tehnologiji i društvu	
2. ZADACI NASTAVE	
Razvijanje konceptualnog razumijevanja o prirodnim pojavama Razvijanje kompetencije za korištenje naučne metode Pristup informacijsko-komunikacijskim tehnologijama u nastavi biologije	
3. ISHODI UČENJA	
Povezuje pojavu novih osobina sa promjenom složenosti organizacijskih nivoa u biljnom organizmu. Prosuduje o pojavama, procesima i međuodnosima biljnih organizama na temelju posmatranja i istraživanja. Izvodi praktične radove za sticanje informacija o fiziologiji, histologiji, anatomiji i morfologiji biljaka Povezuje pojavu novih osobina sa promjenom složenosti organizacijskih nivoa kod životinjskih organizama Analizira složenost organizacijskih nivoa čovjeka Procjenjuje značaj održavanja mehanizma regulacije homeostaze na nivou ćelije i organizma, kao i posljedice njegovog narušavanja Procjenjuje strukturnu i funkcionalnu povezanost organizama i sredine Analizira racionalno korištenje prirodnih energetske resursa u cilju njihovog	

očuvanja i unapređenja održivog razvoja
 Izvodi praktične radove za sticanje informacija i predstava o ekologiji i zaštiti okoliša
 Prikuplja podatke iz različitih relevantnih izvora
 Argumentuje svoje zaključke o biologiji na osnovu rezultata istraživanja.
 Primjenjuje komunikacijske vještine u kontekstu biologije

4. TEMATSKE CJELINE

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	B POVEZANOST STRUKTURA I FUNKCIJA ŽIVIH BIĆA	Identificira glavna pitanja iz oblasti anatomije, morfologije, histologije i fiziologije biljaka Uvod u biljnu histologiju, anatomiju, morfologiju i fiziologiju biljaka	2
2.	C STRUKTURA I FIZIOLOGIJA ORGANIZAMA, PRETVARANJE MATERIJE I ENERGIJE (ANATOMIJA, MORFOLOGIJA, HISTOLOGIJA I FIZIOLOGIJA BILJAKA)	Povezuje anatomsku građu biljnih organa i organskih sistema sa njihovom morfološkom i fiziološkom funkcijom Biljna ćelija-tkivo-organi-biljni organizam Podjela biljnih tkiva Biljni organi (ishrana biljaka, promet vode kroz biljku, cvijet oprašivanje i oplodnja)	19
3.	D ČOVJEK, BIOLOŠKO I DRUŠTVENO BIĆE (FIZIOLOGIJA, HISTOLOGIJA, MORFOLOGIJA I ANATOMIJA ŽIVOTINJA I ČOVJEKA)	Objašnjava organizacione nivoe shodno njihovoj složenosti kod životinjskih organizama (ćelije, tkiva, organi, organski sistemi) Životinjska ćelija-tkivo-organi-organski sistemi-organizam Nervni sistem (evolucija, građa i podjela) Receptori čula (fotoreceptori, hemoreceptori, mehanoreceptori) Endokrini sistem Probavni sistem Ekskretorni sistem Tjelesne tečnosti Limfni sistem, imuni odgovor Kardiovaskularni sistem Respiratorni sistem Koža Skeletni sistem Mišićni sistem Reproduktivni sistem	39
4.	A ZEMLJA PROSTOR ŽIVOTA (EKOLOGIJA)	Identificira glavna pitanja iz oblasti ekologije Postavlja hipotezu za istraživanja iz oblasti ekologije Uvod u ekologiju	10

		Ekološki faktori Biom - uslođnjavanje (ekosistem, biocenoza , biotop) Degradacija i zaštita ekosistema Obnovljivi izvori energije i reciklaža	
UKUPNO			70
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom. Metode uključuju demonstracije, laboratorijske vježbe, prezentacije.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Prirodno-matematički fakultet - Odsjek biologija zvanje: - Profesor biologije (VII stepen stručne spreme) - Diplomirani biolog sa položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičkom grupom predmeta (VII stepen) - Filozofski fakultet-Odsjek biologija i hemija, zvanje: Profesor biologije i hemije - drugi (II) i treći (III) ciklus Odsjek za biologiju, Prirodno-matematički fakultet u Sarajevu, sa položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičkom grupom predmeta. -Filozofski fakultet-Odsjek biologija i hemija, zvanje: Profesor biologije i hemije			

NASTAVNI PREDMET	BOLESTI ZUBA III (Dentalna patologija i endodoncija)
Stručno zanimanje	Stomatološka sestra-tehničar
Razred	III
Sedmično časova	2
Godišnje časova	70
1. CILJ NASTAVE	
Cilj predmeta je pružiti učenicima na teoretske osnove dublje razumijevanje u oralni ekosustav i njegovu važnost za razvoj bolesti zuba. Nastavni predmet će dodatno pridonijeti poznavanje biološke osnove zuba, razumijevanju karijesnog procesa, o etiologiji nastanka karijesa, patogenezi bolesti zuba, mjesta nastanka i klasifikacije karijesa tj patohistološke slike karijesa. Učenici će se upoznati i postupkom liječenja zuba i mogućnost procjene rizika razvoja bolesti zuba kod pojedinaca i populacije to će omogućiti provođenja preventivnih i kontrolnih mjera napredovanja bolesti kod zuba . Ovim se predmetom dodatno povećava razumijevanje učenika o važnosti čimbenika kao što su stil života, opće zdravlje, te društvenim i kulturnim okolnostima važnim za oralno zdravlje	
2. ZADACI NASTAVE	
Osposobiti učenike za rad u stomatološkim ordinacijama posebno u specijalističkim ordinacijama dentalne patologije i endodoncije i pedodoncije tako da se upoznaju sa lijekovima, materijalima, aparatima i instrumentima i njihovim specifičnostima u restorativnu dentalnu medicinu i endodonciju i pedodoncije	

3. ISHODI UČENJA

Nakon završetka nastave učenik će moći:

- Navesti postupke koji se primjenjuju prilikom svake posjeta pacijenta.
- Objasniti psihološku pripremu pacijenta prije i podršku tijekom dijagnostičko-terapijskog postupka.
- Obrazložiti važnost promatranja i praćenja stanja pacijenta tijekom restaurativnog ili endodontskog postupka
- Definirati osnovne pojmove koji se upotrebljavaju u restaurativnoj dentalnoj medicini i endodonciji.
- Navesti osnovni instrumentarij u restaurativnoj dentalnoj medicini i endodonciji
- Navesti obilježja instrumenata, materijala i uređaja u restaurativnoj dentalnoj medicini.
- Navesti obilježja instrumenata, materijala i uređaja u endodonciji.
- Demonstrirati postupke dentalnog asistiranja u izradi ispuna s različitim vrstama materijala u restaurativnoj dentalnoj medicini
- Opisati etiologiju i klasifikaciju karijesa po Blacku i po savremeni načela izrade kaviteta
- Objasniti obilježavanje i registraciju zuba
- Objasniti nastanak plaka i njegovu ulogu u nastanku karijesa,
- Opisati procese demineralizacije i remineralizacije,
- Objasniti kliničku sliku karijesa cakline, dentina i cementa,
- Objasniti metode kontrole karijesa.
- Opisati načine sprječavanja infekcije u ordinaciji dentalne medicine.

4. TEMATSKE CJELINE

a. Aparati i instrumenti

b. Materijali i lijekovi

c. Karijesologija

Red ni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Br o j sa ti
1.	UVOD	- Upoznavanje učenika sa nastavnim planom i programom - Dužnost i obaveze stomatološke sestre – tehničara - Prijem pacijenta, administriranje (stomatološki karton) i odnos stomatološke sestre prema pacijentu	5

2.	Aparati i instrumenti	- Upoznavanje sa stomatološkom ordinacijom i aparatima , stomatološka stolica , instrumenti za prvi pregled - Nasadni instrumenti (nasadnik, koljenak, turbina), svrdla. Rastavljanje i održavanje - Oprema i instrumenti u restaurativnoj proceduri - Koferdam. Relativno suho polje, Apsolutno suho polje.	15
3.	Materijali i lijekovi	a. Uvod u materijale b. Materijali za privremeno zatvaranje kaviteta. c. Materijali za definitivno zatvaranje kaviteta d. Sredstva za poliranje e. Sredstva za podlaganje i dezinfekciju kaviteta u karijesologiji i endodonciji f. Sredstva za punjenje korjenskih kanala, vrste, priprema	25
4.	Karijesologija	a. Uvod u Karijesologiju, pripreme pacijenta , radnog polja b. Dijagnoza karijesa c. Klasifikacija karijesa d. Preparacija kaviteta za amalgamske ispune e. Preparacija kaviteta za estetske restaurativne ispune.(Adhezivne tehnike) f. Minimalna invazivn terapija g. Direktni i indirektni ispuni h. Prevencija karijesa	25
UKUPNO			70
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava iz ovog predmeta se odvija u učionici kroz interaktivna predavanja, korištenjem multimedijalne alate i sredstva.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Doktor stomatologije, doktor dentalne medicine			

NASTAVNI PREDMET	BOLESTI ZUBA Iv (Dentalna patologija i endodoncija)
Stručno zanimanje	Stomatološka sestra-tehničar
Razred	Iv
Sedmično časova	1
Godišnje časova	30
1. CILJ NASTAVE	
Cilj predmeta je upoznati učenike sa osnovama: - morfologije endodontskog prostora - asistiranje bazičnim endodontskim terapijskim protokolom. - dijagnostičke metode - Ručne i mašinske endodontske instrumente, njihovo održavanje, čišćenje i sterilizacije, - osnovne tehnike biomehaničke obrade i obturacije korijenskih kanala sa potrebnim aparaturom i lijekovima. Učenici će se upoznati i postupkom liječenja zuba i mogućnost procjene rizika razvoja bolesti kod pojedinaca i populacije to će im omogućiti provođenja preventivnih i kontrolnih mjera kod bolesti zuba. Ovim se predmetom dodatno povećava razumijevanje učenika o važnosti čimbenika kao što su stil života, opće zdravlje, te društvenim i kulturnim okolnostima važnim za oralno zdravlje.	
2. ZADACI NASTAVE	
Osposobiti učenike za rad u stomatološkim ordinacijama posebno u specijalističkim ordinacijama dentalne patologije i endodoncije i pedodoncije tako da se upoznaju sa lijekovima, materijalima, aparatima i instrumentima i njihovim specifičnostima u restorativnu dentalnu medicinu i endodonciju i pedodoncije	
3. ISHODI UČENJA	

Nakon završetka nastave učenik će moći:

- Navesti postupke koji se primjenjuju prilikom svake posjeta pacijenta.
- Objasniti psihološku pripremu pacijenta prije i podršku tijekom dijagnostičko-terapijskog postupka.
- Obrazložiti važnost promatranja i praćenja stanja pacijenta tijekom restaurativnog ili endodontskog postupka
- Definirati osnovne pojmove koji se upotrebljavaju u restaurativnoj dentalnoj medicini i endodonciji.
- Definirati osnovne oblike endodontskog prostora
- Opisati endodontske instrumente i razlike prema obliku i namjeni, materijale i uređaje u restaurativnoj dentalnoj medicini.
- Demonstrirati postupke dentalnog asistiranja u izradi ispuna s različitim vrstama materijala u restaurativnoj dentalnoj medicini
- Opisati standardnu i step back tehniku mehaničke obrade korijenskih kanala, kao i materijale za medikaciju i opturaciju korijenskih kanala.
- Objasniti svojstva endodontskih irigansa i materijala za medikaciju i opturaciju korijenskih kanala, njihove pripreme.
- Opisati načine sprječavanja infekcije u ordinaciji dentalne medicine.

4. TEMATSKE CJELINE

- a. Aparati i instrumenti
- b. Materijali i lijekovi
- c. Karijesologija
- d. Endodoncija

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	UVOD	- Upoznavanje učenika sa nastavnim planom i programom - Dužnost i obaveze stomatološke sestre – tehničara - Prijem pacijenta, administriranje (stomatološki karton) i odnos stomatološke sestre prema pacijentu	1

2.	Aparati i instrumenti	- Oprema i instrumenti u restaurativnoj i endodontskoj proceduri - Vitalitet zuba (opisati aparate, izgledi primjena) - Karakteristike instrumenata za mašinsku obradu korijenskih kanala - Koferdam. Relativno suho polje, Apsolutno suho polje.	4
3.	Materijali i lijekovi	- Anestetici - svojstva endodontskih irigansa i materijala za medikaciju i opturaciju korijenskih kanala,	3
4.	Karijesologija	- Indirektno prekrivanje pulpe. - Direktno prekrivanje pulpe. Značaj sestre u saradnji	4
5.	Endodoncija	- Morfologija i topografija endodoncijuma - Osnove dijagnostike u endodonciji - Patološke promjene kod zuba - Akutni pulpitis. - Kronični pulpitis - Amputiranje. Ekstirpiranje - Gangrena. Liječenje gangrene - Osnove hemomehaničke obrade i opturacije korijenskih kanala - Kočić , nadogradnja - Apikotomija, resekcija korijena - Amputacija, hemisekcija, premolarizacija korijena , zuba	18
UKUPNO			30
5. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava iz ovog predmeta se odvija u učionici kroz interaktivna predavanja, korištenjem multimedijalne alate i sredstva.			
6. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Doktor stomatologije, doktor dentalne medicine			

NASTAVNI PREDMET		BOLESTI USTA	
Stručno zanimanje		Stomatološka sestra-tehničar	
Razred		III	
Sedmično časova		2	
Godišnje časova		70	
1. CILJ NASTAVE			
Upoznati učenike sa bolestima oralnih sluznica,parodontologijom i fokalnom infekcijom.Cilj je da učenici uvide značaj kompleksne oralne patologije i njenu povezanost sa zdravljem organizma u cjelini			
2. ZADACI NASTAVE			
Osposobiti učenike za rad u specijalističkim ordinacijama bolesti usta.da se upoznaju sa lijekovima,materijalima,aparatom i instrumentima i njihovim specifičnostima u oralnoj patologiji.			
3. ISHODI UČENJA			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	parodontologija	Parodontalna tkiva,epidemiologija	18
2.		Etiologija parodontalnih oboljenja	18
3.		Oralna propedeutika,akutna i hronična oboljenja parodonta	25
4.		Oralna higijena i terapija,uloga stomatološke sestre	5
5.	Fokalna infekcija	Riziko-pacijenti,uloga stomatološke sestre u radu sa ovim pacijentima	2
6		Fokus i fokalna infekcija	2
UKUPNO			
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava iz ovog predmeta izvodi se u učionici uz korištenje multimedije i drugih očiglednih sredstava			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Doktor stomatologije, doktor dentalne medicine			

NASTAVNI PREDMET	Engleski jezik
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar
Razred	Četvrti (IV)
Sedmično časova	2
Godišnje časova	60
1. CILJ NASTAVE	
Cilj nastave engleskog jezika je osposobljavanje učenika za usmenu i pismenu komunikaciju na nivou B1-B2 (četvrti razred) u skladu sa Zajedničkim evropskim referentnim okvirom za jezike (CEFR) sa fokusom na razvijanje ključnih i specifičnih kompetencija 21. stoljeća: 1. Razvijanje jezičko-komunikacijskih kompetencija 2. Osposobljavanje učenika za samostalno čitanje i razumijevanje tekstova na engleskom jeziku 3. Osposobljavanje učenika za pismeno sporazumijevanje na engleskom jeziku 4. Razvijanje svijesti o vlastitom identitetu, o vlastitoj i drugim kulturama, tradicijama i običajima	
2. ZADACI NASTAVE	
Zadaci koje će učenici moći obavljati odnose se na ključne jezičke vještine koje učenici demonstriraju u nizu ciljnih situacija, kao što su: - izražavanje emocija i mišljenja; - razgovarati o putovanjima: transportna sredstva; - traženje i davanje informacija o putnim aranžmanima u domenu usvojenog vokabulara i jezičkih vještina; - opisivati geografske odlike zemalja, regija, gradova te razvijati svijest o okolini itd.; - opisivanje geografskih odlika zemalja, regija, gradova, putovanja, razmjena informacija na manje složenom nivou; - razumjeti i pisati kratka pisma ili popunjavati dokumente u kojima se traže informacije o zemljama, regijama, gradovima itd.; - opis svog zanimanja, zanimanja kojim se namjerava baviti, odnosno lične i profesionalne sposobnosti; - vođenje razgovora o porodičnom životu i omiljenim aktivnostima kao što su: hobi, sport, film, muzika i sl.; - razmjena mišljenja o knjigama i filmovima i vlastito pripovijedanje, slušanje i čitanje različitih priča te pisanje priče na osnovu slika; - mogućnost razgovora o načinu ishrane, fizičkoj rekreaciji i zdravom životu; - opisivati lični izgled osoba u usmenoj i pismenoj formi; - pričati o odijevanju i ličnom izgledu; - razgovarati o slobodnim aktivnostima: bavljenje nekim radom, sportom, hobiem...;	
3. ISHODI UČENJA	
- Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju. - Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja. - Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima. - Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije. - Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti. - Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i	

vlastite kulture.

- Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.
- Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.
- Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.
- Analizira i kritički argumentira stavove i mišljenja u različitim oblicima interakcije.
- Analizira ulogu medija i informacijskokomunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.
- Piše različite vrste tekstova uz upotrebu rječnika i usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.
- Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.
- Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.
- Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.
- Piše o ulozi medija i informacijskokomunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.

4. TEMATSKE CJELINE

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Obrazovanje i posao/ karijera	Grammar: Reported speech: statements, time expressions; Reported speech: questions and imperatives Vocabulary: Reporting verbs; Work; Education Reading: An article about an accident, An article about young man's career history Listening: Katy's day at school; A student practicing comparing photos Speaking: Talking about jobs; Interviewing your partner and reporting the conversation Writing: Reporting a conversation	10
2.	Putovanje i sport/rekreacija	Grammar: The Passive Vocabulary: Types of sports and sports equipment; Travelling by plane; At the airport; Collocations; Cities and geographical features; Adjectives describing places and atmosphere Reading: A web page about youth hostels; A webpage about extreme sports; A leaflet about air travel; A school project about	10

		Budapest Listening: Holiday situations; Air travel; Dialogue: Comparing travel options; A tour guide's speech to a group of tourists Speaking: Talking about extreme sports; Evaluating opinions Writing: A description of a place	
3.	Emocije i zdravlje	Grammar: Third Conditional; I wish and If only Vocabulary: Adjectives to describe a piece of writing; Adjectives to describe feelings; Adjectives and nouns to describe feeling; Synonyms; Feelings; Injuries and ailments; Adjectives to describe character Reading: A reader's letter in a magazine: A story: Eternal love Listening: Radio interview with a psychologist Speaking: Talking about extreme emotions; Relating an experience Writing: A story	10
4.	Umjetnost	Grammar: Modals for speculation: Modal perfects Vocabulary: Expressions to give a opinions about a piece of art; Classical and pop music; Collocations; Bas and strong adjectives; Describing films and TV programme; Film making and film genres Reading: A magazine article about a painting; An article about rap musicians; A film review of Alice in Wonderland Listening: A conversation between young people talking about modern art; A conversation between young people talking about opera Speaking: Talking about painting (Speculating, giving evidence); Talking about modern art; Talking about music; Talking about films Writing: A film review	10
5.	Sport i zdravlje	Grammar: Articles; Have/get something done Vocabulary: Sports and fitness; Beauty treatments; Adjectives for describing appearance Reading: An article about beauty through	10

		the ages; An article about unusual fitness ideas; A web page for a TV programme Listening: Talking about beauty and appearance; A conversation about describing appearance Speaking: Talking about keeping fit; Talking about TV programme; Describing appearance Writing: A description of a person	
6.	Shophingholizam	Grammar: Verb patterns Vocabulary: Describing food; Adjectives and prepositions; Money; Shops and shopping; Collocations: Shopping Reading: An article about food advertising; A page from a web forum discussing shopaholics; a letter of complaint Listening: Song Ka-ching by Shania Twain; A conversation about shopping habits; Complaints about shops/services Speaking: Talking about food and cooking; Giving presentation; Complaints; Discussing forms of compensation Writing: A letter of complaint	10
UKUPNO			
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
- Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti - završen II (drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka			

NASTAVNI PREDMET	Engleski jezik
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar
Razred	I (prvi)
Sedmično časova	2
Godišnje časova	70
5. CILJ NASTAVE	
Cilj nastave engleskog jezika je osposobljavanje učenika za usmenu i pismenu komunikaciju na nivou A2-B1 (prvi razred) u skladu sa Zajedničkim evropskim referentnim okvirom za jezike (CEFR) sa fokusom na razvijanje ključnih i specifičnih kompetencija 21. stoljeća: 1. Razvijanje jezičko-komunikacijskih kompetencija 2. Osposobljavanje učenika za samostalno čitanje i razumijevanje tekstova na engleskom jeziku 3. Osposobljavanje učenika za pismeno sporazumijevanje na engleskom jeziku 4. Razvijanje svijesti o vlastitom identitetu, o vlastitoj i drugim kulturama, tradicijama i običajima	
6. ZADACI NASTAVE	
Zadaci koje će učenici moći obavljati odnose se na ključne jezičke vještine koje učenici demonstriraju u nizu ciljnih situacija, kao što su: - identificirati i predstaviti sebe i druge; - razumjeti i pisati kratka jednostavna pisma u kojima se daju lični podaci; - opisati svoje lične i profesionalne sposobnosti i mogućnosti; - govoriti o poslovima drugih ljudi; - opisati vrste smještaja ljudi: namještaj, sobe, kuće itd.; - opisati školu, učionicu i sl.; - opisivati geografske odlike zemalja, regija, gradova te razvijati svijest o okolici itd.; - traženje i davanje uputa za kretanje u nepoznatom gradu; - razgovarati o svakodnevnim rutinskim aktivnostima i navikama; - razgovarati o slobodnim aktivnostima: bavljenje nekim radom, sportom, hobiem...; - tražiti i davati informacije u vezi sa bavljenjem navedenim slobodnim aktivnostima; - razumijevanje i pisanje pisama i drugih dokumenata koji se tiču slobodnih aktivnosti; - razgovarati o putovanjima: transportna sredstva; - traženje i davanje informacija o putnim aranžmanima u domenu usvojenog vokabulara i jezičkih vještina; - traženje i davanje dozvole;	
7. ISHODI UČENJA	
Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju. Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja. Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima. Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja	

i informacijsko - komunikacijske tehnologije.
 Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.
 Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.
 Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.
 Analizira i kritički argumentira stavove i mišljenja u različitim oblicima interakcije.
 Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.
 Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.
 Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.
 Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.

8. TEMATSKE CJELINE

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
7.	Porodica i društvo (lični i drugi identiteti, društveni i interkulturalni odnosi)	Grammar: Present Simple and Present Continuous; State and action verbs Vocabulary: Personality adjectives; Adverbs of frequency and time expressions; Music and fiction genres; Collocations: Travel and nationality; Leisure activities Reading: A magazine about national identity; A personality quiz; A post on message board Listening: Dialogues: Friends and family describe a teenage girl; A conversation with an old friend; Song: I am; Dialogues: How people are different at work and at home Speaking: Interviewing a partner about habits and changes in life; Ranking things that are most important for your identity Writing: A personal introduction	14
8.	Putovanje i turizam	Grammar: Going to and Present Continuous for future intentions and arrangements Vocabulary: Travel accessories; Means of transport; Places around the city, describing a holiday Reading: An article about travelling by rail; Guidebook information about	14

		Manchester; Emails asking for information; An advert for a working holiday Listening: A dialogue: Talking about holiday plans; Dialogues: People on holiday; Speakers talking about plans Speaking: Talking about plans; Dialogue: Planning a holiday; Planning a rail trip around Europe Writing: Formal emails	
9.	Odrastanje	Past Simple - all forms; Used to Vocabulary: Schools and education; Time expressions with the Past Simple; -ed/-ing adjectives; Small talks: Greetings and introductions Reading: A piece of personal writing about the first day at school; An article about dyslexia Listening: People talking about their first day at secondary school; A dialogue: Permission; Meeting after a long break; A dialogue: A girl meets her boyfriend's mother Speaking: Talking about abilities; Permission; Talking about past habits; Talking about your feelings; Talking about your childhood Writing: A personal anecdote: Your first day at school	14
10.	Kultura i umjetnost	Grammar: Past Continuous and Past Simple Vocabulary: Adjectives to describe pieces of music; Wordbuilding; Phrasal verbs; Time expressions: Sequencers; Describing feelings and emotions; Types of art Reading: Anecdotes: Eureka moments; An article about creativity; A Leaflet for an art festival Listening: Guessing the context from audio clues; A memorable experience: Coleridge and Kubla Khan Speaking: Talking about what you were doing at a specific time; Talking about work habits Writing: Informal emails	14
11.	Kultura, tradicija i običaji drugih naroda	Grammar: Comparative and superlative of adjectives too/not...enough/not	14

		as...(as)/...than; Relative pronouns Vocabulary: Houses and gardens; Rooms, furniture and appliances; Types of buildings/institutions; Adjectives: Places/homes; Words for describing position; Types of houses Reading: An informal email; An article about strange buildings Listening: Discussion on the best place to live; Being shown around a house Speaking: Talking about where you live Writing: A description of a room	
12.			
UKUPNO			70
6. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom.			
7. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
- Diplomirani profesor engleskog jezika i književnosti - završen II (drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka			

NASTAVNI PREDMET	Engleski jezik
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar
Razred	III (treći)
Sedmično časova	2
Godišnje časova	70
9. CILJ NASTAVE	
Cilj nastave engleskog jezika je osposobljavanje učenika za usmenu i pismenu komunikaciju na nivou B1-B2 (treći razred) u skladu sa Zajedničkim evropskim referentnim okvirom za jezike (CEFR) sa fokusom na razvijanje ključnih i specifičnih kompetencija 21. stoljeća: 1. Razvijanje jezičko-komunikacijskih kompetencija 2. Osposobljavanje učenika za samostalno čitanje i razumijevanje tekstova na engleskom jeziku 3. Osposobljavanje učenika za pismeno sporazumijevanje na engleskom jeziku 4. Razvijanje svijesti o vlastitom identitetu, o vlastitoj i drugim kulturama, tradicijama i običajima	
10. ZADACI NASTAVE	
Zadaci koje će učenici moći obavljati odnose se na ključne jezičke vještine koje učenici demonstriraju u nizu ciljnih situacija, kao što su: - Razgovor o pripadnosti školskim klubovima i organizacijama; - Razgovori o vještinama učenja, obrazovanju, predmetima, uz poticanje učenika na kritičko mišljenje; - Rješavanje sukoba sa vršnjacima; - Slaganje i neslaganje za izjavama i stavovima drugih ljudi - Pričati o odijevanju i ličnom izgledu; - Razgovor o korištenju kompjutera i društvenih mreža. - Kako biti ljubazan koristeći indirektna pitanja u engleskom jeziku - Razgovor o antisocijalnom ponašanju; - Traženje i davanje dozvole; - Davanje savjeta - Planiranje školske ekskurzije; - Predlaganje kreativnih kazni za prijestupe u saobraćaju i sl.;	
11. ISHODI UČENJA	
- Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema	

aktivnom slušanju.

- Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.
- Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.
- Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.
- Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.
- Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.
- Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.
- Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.
- Analizira i kritički argumentira stavove i mišljenja u različitim oblicima interakcije
- Analizira ulogu medija i informacijskokomunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.
- Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.
- Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.
- Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.

12. TEMATSKE CJELINE

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
13.	Životni stil	Grammar: Present Simple and Present Continuous; Reflexive pronouns; Order of adjectives Vocabulary: Clubs, societies and organizations; Phrasal verbs; Clothes and accessories; Adjectives describing clothes Reading: A leaflet about freshers' week at a UK university; An article about two gangs of young people; Extracts from an article about young people Listening: A radio discussion about teenagers' lifestyles Speaking: Talking about belonging to organizations; Agreeing and disagreeing; Discussing opinions about conflict solving; Describing clothes and fashion Writing: A description of a person	12
14.	Nauka i tehnologija	Grammar: Present Perfect Simple and	12

		Present Perfect Continuous Vocabulary: Computers and mobile phones; Phrasal verbs Reading: A web page from a social networking site; An article about new mobile phone technology; Personal letters Listening: A conversation at a shop; A conversation about problems with a mobile phone Speaking: Talking about using computers and social network sights; Being polite (indirect questions); Talking about mobile phones and communication Writing: A personal letter.	
15.	Kultura, tradicija i običaji drugih naroda	Grammar: Past Simple, Past Continuous, past Perfect; Used to and would Vocabulary: The courtroom; Law and punishment; Crimes and justice; Criminals; Anti-social behaviour Reading: A bank robbery; An article about creative punishments; Childhood anecdotes Listening: A discussion on downloading music for free Speaking: Talking about anti-social behaviour; Sharing opinions on creative punishments; Giving and justifying opinions Writing: An anecdote	12
16.	Porodica i društvo	Grammar: Modals of possibility, ability, prohibition and obligation Vocabulary: Personality adjectives; Growing up and stages of life; Personality and behaviour; Household chores; Synonyms; Types of education Reading: A cartoon strip about how men and women are different; An article about colour coding and upbringing; A letter to an editor about single sex schools Listening: A conversation about male and female roles; How girls and boys are treated differently Speaking: Talking about rules and obligations; Permission Writing: A description of a person; A letter to an editor	12
17.	Priroda i ekologija	Grammar: Future predictions; Adverbs of probability; Future: plans, intentions,	11

		arrangements, decisions Vocabulary: Pollution; Phrasal verbs; Natural disasters Reading: Prediction about the future of civilization; An article about plastic waste; A leaflet about an ecology exhibition Listening: School excursion to an ecology exhibition; A student practicing giving a presentation Speaking: Making predictions; Discussing ways to help the environment; Planning a school excursion; Giving presentations Writing: A leaflet	
6	Životinjski svijet	Grammar: Zero, First and Second Conditionals; If and when clauses Vocabulary: Personality adjectives; Animal categories Reading: An article about pets' views of humans; An article about the octopus; A for-and-against essay about zoos Listening: Interview with a zoo keeper; A radio phone-in programme with a vet Speaking: Advice Writing: A for-and against essay	11
UKUPNO			70
8. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom.			
9. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
- Diplomirani profesor engleskog jezika i književnost - završen II (drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka			

NASTAVNI PREDMET	Engleski jezik
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar
Razred	Drugi (II)
Sedmično časova	2
Godišnje časova	70

13. CILJ NASTAVE

Cilj nastave engleskog jezika je osposobljavanje učenika za usmenu i pismenu komunikaciju na nivou A2-B1 (drugi razred) u skladu sa Zajedničkim evropskim referentnim okvirom za jezike (CEFR) sa fokusom na razvijanje ključnih i specifičnih kompetencija 21. stoljeća:

1. Razvijanje jezičko-komunikacijskih kompetencija
2. Osposobljavanje učenika za samostalno čitanje i razumijevanje tekstova na engleskom jeziku
3. Osposobljavanje učenika za pismeno sporazumijevanje na engleskom jeziku
4. Razvijanje svijesti o vlastitom identitetu, o vlastitoj i drugim kulturama, tradicijama i običajima

14. ZADACI NASTAVE

Zadaci koje će učenici moći obavljati po završetku nastave predstavljaju jezičke sposobnosti koje su učenici već stekli i demonstrirali u početnoj nastavi prvog razreda (kako je to opisano u programu za prvi razred) i njihovo unapredjenje u novoj fazi kroz niz ciljnih situacija, kao što su:

- opis svog zanimanja, zanimanja kojim se namjerava baviti, odnosno lične i profesionalne sposobnosti;
- razgovor o ishrani, zdravoj i nezdravoj hrani;
- naručivanje jela u restoranu;
- osposobiti učenike da govore o sebi i svojoj okolini, koriste nove gramatičke konstrukcije i vokabular, popunjavaju obrasce i pišu jednostavna pisma i pisma manje složenosti u kojima se daju lični podaci;
- proširivanje vještina stečenih u prethodnoj nastavi prvog razreda;
- razgovori o vještinama učenja, obrazovanju, predmetima, uz poticanje učenika na kritičko mišljenje;
- razgovarati o iskustvima iz prošlosti i obavljenim poslovima;
- prezentiranje prošlih događaja
- razgovarati o fizičkim reakcijama i emocionalnom stanju;
- iznositi svoja mišljenja, pohvale i kritiku u formi rješavanja postavljenih zadataka;
- razgovarati o ličnim vezama, rutinskim poslovima i sl.;

15. ISHODI UČENJA

- Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.
- Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.
- Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.
- Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.
- Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.
- Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.
- Analizira i kritički argumentira stavove i mišljenja u različitim oblicima interakcije.
- Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila

i jezičke zakonitosti.

- Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.
- Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.
- Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.

16. TEMATSKE CJELINE

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
18.	Zdravlje - hrana i zdrava ishrana	Grammar: Countable and uncountable nouns; Quantifiers; Articles with singular uncountable nouns; Vocabulary: Food and drink; types of diet and lifestyles; Restaurants and eating out; Meals/describing food; Reading: An article on differences in diet; An article on vegetarianism; Listening: An interview: Talking about diet; A radio programme on fast food; Eating out: Guessing the context. Speaking: Talking about statistics; Interviewing each other about eating habits; Talking about your diet; Complaining and apologising.	12
19.	Nauka i tehnologija	Grammar : Going to and will (future predictions); Adverbs of probability with may, might and will; First conditional; Vocabulary: Adverbs of probability; Vern noun collocation; Ecology and the environment; Collocations: the environment Reading: An article about future predictions from 1950; Campaign leaflets; A pro ecology leaflet Listening: Listening to a fortune teller; Opinions about climate change; A radio programme on Nostradamus Speaking: Talking about life in the future; Making predictions about your life in the future Writing: An election leaflet.	12
20.	Posao i profesija	Grammar: Gerund and infinitive verb patterns Vocabulary: Jobs and professions; Adjectives to describe jobs; Words and	12

		phrases about jobs; Noun suffixes; Adjective + phrases; Skills and qualifications Reading: A personality test; An article about unusual jobs; A covering letter for a job. Listening: Interviews about work; Phone calls and messages Speaking: Taking and leaving phone messages. Writing: A covering letter.	
21.	Porodica i društvo (npr. lični i drugi identiteti, prijateljstvo, porodični, društveni i interkulturalni odnosi i sl.)	Grammar: Present perfect for news and recent activities, completed actions; Present Perfect for things continuing in the present. Vocabulary: Time adverbials just, already, (not) yet, ever, relationships; Phrasal verbs, Chores; Text message abbreviations. Reading: An interview with members of a rock group; A short story about a family; Listening: A family argument; People talking about their relationships with others; Living with your parents Speaking: Asking and talking about things you have experiences; Talking about relationships; Expressing opinion Writing: A text message	12
22.	Medijska kultura	Grammar: The Passive Vocabulary: Types of TV programme; Film types and features; Vocabulary for describing films; Internet; Types of radio programme; Media. Reading: A quiz about TV; An article about famous actors' first big breaks; An informal email; Notes and messages. Listening: A radio programme Speaking: Computers and the Internet (discussion) Writing: Notes and messages	11
23.	Država i društvo	Grammar: Past Perfect; Reported Speech Vocabulary: Burglary and stealing; Murder; Crimes: Crime, criminals and the law. Reading: An anecdote about crimes; A police report; Stories about con artists; A notice for a lost pet. Listening: An unsuccessful crime; A	11

		dramatized detective story; Dialogues showing feelings Speaking: Solving a murder mystery; Talking about attitudes to crime; Ranking crimes. Writing: A notice for a lost item.	
UKUPNO			70
10. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom.			
11. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
- Diplomirani profesor engleskog jezika i književnost - završen II (drugi) ciklus (postdiplomski studij) sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka			

NASTAVNI PREDMET	Historija / Povijest		
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar		
Razred	II (drugi)		
Sedmično časova	2		
Godišnje časova	70		
1. CILJ NASTAVE			
- Razumijevanje historijskih procesa i pojava - Razvoj kritičkog mišljenja - Razvijanje svijesti o identitetu i kulturnom naslijeđu - Povezivanje prošlosti sa sadašnjim društvom - Razvoj istraživačkih vještina			
2. ZADACI NASTAVE			
- Usvajanje osnovnih istorijskih činjenica i pojmova - Razvijanje hronološke svijesti - Analiza i interpretacija historijskih izvora - Razvoj kritičkog mišljenja i vrednovanje događaja - Razvoj svijesti o kulturnom i nacionalnom identitetu - Razumijevanje univerzalnih vrijednosti - Razvoj istraživačkih i prezentacijskih vještina - Povezivanje prošlosti sa sadašnjicom - Razvoj međupredmetnih kompetencija.			
3. ISHODI UČENJA			
Istražuje prošlost na osnovu primarnih i sekundarnih izvora, zauzimajući kritički stav prema prihvaćenim izvorima. Kreira složenije radove utemeljene na dokazima i prezentira ih na zadate načine Pronalazi historijske izvore i otkriva različita historijska stajališta na isti događaj. Analizira hronološki razvoj društveno –ekonomskih sistema XIX i XX stoljeća Upoređuje historijske karte kako bi objasnio društvene i političke promjene. Dovodi u vezu ljude, događaje, pojave i procese, smještajući ih u vremenski i prostorni okvir. Istražuje određene segmente društva u različitim kontekstima kroz vrijeme i različita historijska razdoblja (ekonomske, kulturne, religijske, političke, svakodnevni život). Raspravlja o kontinuitetu i promjenama u razdoblju koje proučava, međusobnom uticaju ideja i pojedinaca na događaje i stvaranje novih historijskih obrazaca.			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Revolucije	Evropske revolucije 1848. god. Nacionalni pokreti u Evropi: ujedinjenje Italije i Njemačke	3

2.	Evropski novi vijek	Reforme u Rusiji i Habsburško Carstvo Krimski rat, uzroci i posljedice Evropa od sredine XIX st. do 1878. god BiH i jugoslovenske zemlje od sredine XIX st. do 1878. god.	4
3.	Južnoslovenske zemlje u periodu novog vijeka	Položaj Slovenije i Hrvatske u sastavu Habsburškog Carstva Položaj južnoslovenskih država u sastavu Osmanskog Carstva	2
4.	Bosna i Hercegovina u novom vijeku	BiH od sredine XIX st. do 1878. god. BiH i južnoslovenske zemlje od sredine XIX st. do 1878. god.	2
5.	Evropski novi vijek	Međunarodni odnosi u Evropi od 1878. do 1914. god. Istočno pitanje i Berlinski kongres Savezništvo i suparništvo evropskih sila, stvaranje vojnopolitičkih saveza Evropa od 1878. do 1914. god. BiH od 1878. do 1914. god. Okupacija BiH od strane Austrougarske i otpor BiH stonovništva	6
6.	BiH u austrougarskom periodu	Uspostava Austrougarske vlasti u BiH Aneksija BiH, Bosanski sabor i Ustav Privredne i kulturne prilike u BiH za vrijeme austrougarske vlasti Razvoj bošnjaštva u BiH od 1878. do 1914. god.	4
7.	Južnoslovenske zemlje u novom vijeku	Južnoslovenske zemlje od 1878. do 1914. god.	2
8.	Prvi svjetski rat	Prvi svjetski rat: uzroci, krize i povod Frontovi i revolucije u Rusiji Ulazak SAD u rat Rezultat i posljedice prvog svjetskog rata Prvi svjetski rat BiH u prvom svjetskom ratu BiH i jugoslovensko pitanje, konferencije i deklaracije Nastanak Država SHS i Kraljevine SHS BiH i jugoslovensko pitanje	11
9.	BiH između dva svjetska rata	Vidovdanski Ustav 1921., turski paragraph Šestojanuarska diktatura 1929. god. oktroirani Ustav Sporazum Cvetković - Maček, razvoj privrede i kulture BiH u Kraljevini SHS Versajska mirovna konferencija Kriza građanske demokratije, velika ekonomska kriza 1929. god.	6

10.	Evropa i svijet između dva svjetska rata	Totalitarni režimi: komunizam, fašizam i nacizam Španjolski građanski rat, uzroci i posljedice	2
11.	Drugi svjetski rat	Svijet između dva svjetska rata Drugi svjetski rat, uzroci i povod Nastanak antifašističke koalicije i ulazak SAD u rat Ratne prekretnice Završne operacije i posljedice rata Drugi svjetski rat Završne operacije i posljedice rata Drugi svjetski rat	8
12.	BiH u drugom svjetskom ratu	Pojava i razvoj NOP-a, ofanzive Prvo, drugo i treće zasjedanje AVNOJ-a Prvo, drugo i treće zasjedanje ZAVNOBiH-a AVNOJ i ZAVNOBiH	4
13.	Svijet poslije drugog svjetskog rata	Nirnberški proces Hladni rat: uzroci i posljedice Stanje u socijalističkom svijetu i raspad SSSR-a Dekolonizacija i ratovi Integrativni procesi u Evropi Razoj nauke i tehnike u XX st.	6
14.	BiH poslije drugog svjetskog rata	Svijet nakon drugog svjetskog rata Nastanak FNRJ	2
15.	Svijet poslije drugog svjetskog rata	Sukob Tito – Staljin Samoupravljanje, razvoj privrede i kulture	2
16.	BiH od 1991. do 1995. god.	BiH nakon drugog svjetskog rata Raspad SFRJ: uzroci i posljedice BiH kao nezavisna država Dejtonski mirovni sporazum BiH kao nezavisna država	6
UKUPNO			70
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom. Metode uključuju metode demonstracije, prezentacije.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
VII stepen, profesor historije			

NASTAVNI PREDMET	Historija / Povijest		
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar		
Razred	I (prvi)		
Sedmično časova	2		
Godišnje časova	70		
1. CILJ NASTAVE			
- Razumijevanje historijskih procesa i pojava - Razvoj kritičkog mišljenja - Razvijanje svijesti o identitetu i kulturnom naslijeđu - Povezivanje prošlosti sa sadašnjim društvom - Razvoj istraživačkih vještina			
2. ZADACI NASTAVE			
- Usvajanje osnovnih istorijskih činjenica i pojmova - Razvijanje hronološke svijesti - Analiza i interpretacija historijskih izvora - Razvoj kritičkog mišljenja i vrednovanje događaja - Razvoj svijesti o kulturnom i nacionalnom identitetu - Razumijevanje univerzalnih vrijednosti - Razvoj istraživačkih i prezentacijskih vještina - Povezivanje prošlosti sa sadašnjicom - Razvoj međupredmetnih kompetencija.			
3. ISHODI UČENJA			
Istražuje prošlost na osnovi primarnih i sekundarnih izvora i historiografskih metoda. Kreira radove utemeljene na dokazima. Pronalazi historijske izvore i otkriva različita historijska stajališta na isti događaj i kontekst u kojem nastaju Analizira historijska razdoblja, glavne pravce razvoja, procese i probleme smještajući ljude i događaje u vremenski i prostorni okvir Kreira hronološke odrednice prilikom interpretacije historijskih događaja (sinhrono i dijahrono) Upoređuje različita historijska gledišta istih događaja u zavisnosti od vremena i prostora. Istražuje određene segmente društva u različitim kontekstima kroz vrijeme i različita historijska razdoblja (ekonomske, kulturne, religijske, političke, svakodnevni život). Raspravlja o odnosu kontinuiteta i promjena u razdoblju kojeg proučava. Zaključuje na koji način dolazi do promjena u različitim historijskim razdobljima (da se neki oblici društva mogu promijeniti a drugi ostaju isti).			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati

1.	Civilizacija i barbarstvo	Zašto učimo historiju Historijski izvori, računanje vremena Pojava predhistorijskog čovjeka Kultura prethistorijskog čovjeka Predhistorijski čovjek, ponavljanje gradiva Civilizacije velikih rijeka, nastanak država Egipat i države Mezopotamije, teritorijalno širenje i privredno jačanje Antička kulturna baština u Bosni i Hercegovini i svijetu Civilizacije velikih rijeka, ponavljanje gradiva	9
2.	Religija i društvo – od poganstva do monoteizma	Religije starih naroda Od politeizma do monoteizam Crkva kao politička institucija Crkveni raskol - ortodoksija i hereza Crkva bosanska Islamski svijet u Španiji i kršćanska Evropa Religija kao temelj društvenih normi u srednjem vijeku Od politeizma do monoteizma	8
3.	Država i društvo	Nastanak prvih država i oblici vladavine Zemlja je moć - Feud kao centar života u srednjem vijeku Ruralni i urbani stil života Lanac zavisnosti potlačeni i povlašteni Osmanski feudalizam na primjeru Bosne Rani feudalizam, ponavljanje gradiva Društvene borbe u razvijenom feudalizmu Razvoj robno-novčane privrede Status grada u srednjem vijeku - gradska naselja srednjovjekovne Bosanske države Pojava hereze u srednjovjekovnim gradovima Srednjovjekovni grad, privreda i društvene i vjerske borbe	11
4.	Ropstvo i sloboda	Ropstvo i sloboda: rob, libertin, kolon Robovlasnička demokratija u Ateni Ropstvo i sloboda	3

5.	Rat i mir	Ratovi u starom vijeku, taktike i karakter ratovanja Prvi mirovni ugovori: Ramzes II i Hetiti Muslimani, kršćani i Jevreji u srednjem vijeku – suživot, sukobi i tolerancija Vjerski ratovi – susret križara sa istočnim kulturama, propast i obnova Ratovi, vrste ratova Kolonijalizam i počeci globalizacije Industrijalizacija i urbanizacija: sjaj i bijeda industrijskog razvoja Protestantizam i kapitalizam, moć novca Apsolutizam i prosvjetiteljstvo Konkvistadori, novi svijet dobija ime Humanizam i renesansa Homo universalis – Leonardo i Mikelandelo Kapitalizam Osmanska prijetnja-pad slavenskih država pod osmansku vlast Promjene u vještini i tehnologiji ratovanja Bečki kongres: sukob starog i novog Ratovi u službi imperijalizma Istočno pitanje – Bosna između velikih sila Bečki kongres i istočno pitanje	19
6.	Vlast i moć	Oblici vladavine u srednjem vijeku Borba za moć: Carstvo i papstvo Srednjovjekovna bosanska država – od banovine do moćne kraljevine	3
7.	Kontakti i razmjena	Srednjovjekovna Evropa mozaik kultura Kršćansko misionarstvo Franjevci i dominikanci u srednjovjekovnoj Bosni Promjene u načinu života na Istoku i Zapadu Rubna područja svjetske historije – Bosna, susreti religija i kultura Srednjovjekovna Evropa i Bosna	6
8.	Revolucije, građansko društvo i nacionalne države	Prosvjetiteljstvo i afirmacija ljudskih prava Pojam suvereniteta u XVIII i XIX Nacionalne države – ideja građanske klase Revolucija, pojam i značaj Suverenitet i nacionalne države Bosna u prvoj polovini XIX stoljeću – nacionalni pokreti Pokret za autonomiju Bosne	7

9.	Čovjek i društvo	Život običnog čovjeka Ličnosti koje su obilježile historiju Bosne i Hercegovine... Bosna u prvoj polovini 19.stoljeća	4
UKUPNO			70
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom. Metode uključuju metode demonstracije, prezentacije.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
VII stepen, profesor historije			

NASTAVNI PREDMET	Interne bolesti- praktična nastava
Stručno zanimanje	Stomatološka sestra-tehničar
Razred	II (drugi)
Sedmično časova	1
Godišnje časova	35

17. CILJ NASTAVE
Zadovoljiti profesionalne potrebe zanimanja iz predviđenih tematskih cjelina.

18. ZADACI NASTAVE
1. Upoznavanje sa osnovnim simptomima i znakovima koji ukazuju na oboljenja kardiovaskularnog, gastrointestinalnog, urinarnog, endokrinog, respiratornog i lokomotoronog sistema. 2. Upoznavanje učenika sa osnovnim vitalnim parametrima, njihovim referentnim vrijednostima, patološkim promjenama, te upisivanje istih u sestrinsku dokumentaciju. 3. Uvježbavanje mjerenja osnovnih vitalnih parametara. 4. Upoznavanje sa instrumentima, aparatima i opremom koje su neophodne za pružanje adekvatne zdravstvene zaštite od strane medicinske sestre/tehničara. 5. Upoznavanje sa osnovnim načinima komunikacije medicinskog osoblja sa pacijentima. 6. Upoznavanje sa osnovnim mjerama prevencije nastanka intrahospitalnih infekcija, te načina na koji se te mjere provode. 7. Upoznavanje učenika sa osnovnim načinima unošenja lijeka u organizam, te pravilima koje je neophodno ispoštivati prilikom pripreme i podjele lijekova. 8. Uvježbavanje aplikacije lijekova intravenski, istramuskularno, subkutano. 9. Razvijanje pozitivnih osobina ličnosti tj. osjećaja vrijednosti poziva, načina pristupa pacijentu, razvijanje radnih navika, pouzdanosti i jačanje ličnosti, razvijanje osjećaja odgovornosti prema vlastitom radu. 10. Upoznavanje sa najučestalijim komplikacijama dugotrajnog ležanja, te mjerama prevencije nastanka istih.

19. ISHODI UČENJA

20. TEMATSKE CJELINE																				
<table><tr><td>Redni broj</td><td>Naziv tematske cjeline</td><td>Sadržaj tematske cjeline</td><td>Broj sati</td></tr><tr><td>24.</td><td>Prijem i njega internističkog bolesnika</td><td>Prijem i njega internističkog bolesnika Položaji tijela internističkog bolesnika Administrativni zadaci medicinske sestre/tehničara pri prijemu internističkog bolesnika Priprema potrebnog pribora za internističke intervencije</td><td>6</td></tr><tr><td>25.</td><td>Elektrokardiografija</td><td>Elektrokardiografija Način postavljanja elektroda kod EKG-a</td><td>2</td></tr><tr><td>26.</td><td>Reanimacija unesrećene osobe</td><td>Aparat za reanimaciju</td><td>1</td></tr><tr><td>27.</td><td>Mjerenje i ubilježavanje vitalnih parametara</td><td>Krvni pritisak Puls</td><td>3</td></tr></table>	Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati	24.	Prijem i njega internističkog bolesnika	Prijem i njega internističkog bolesnika Položaji tijela internističkog bolesnika Administrativni zadaci medicinske sestre/tehničara pri prijemu internističkog bolesnika Priprema potrebnog pribora za internističke intervencije	6	25.	Elektrokardiografija	Elektrokardiografija Način postavljanja elektroda kod EKG-a	2	26.	Reanimacija unesrećene osobe	Aparat za reanimaciju	1	27.	Mjerenje i ubilježavanje vitalnih parametara	Krvni pritisak Puls	3
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati																	
24.	Prijem i njega internističkog bolesnika	Prijem i njega internističkog bolesnika Položaji tijela internističkog bolesnika Administrativni zadaci medicinske sestre/tehničara pri prijemu internističkog bolesnika Priprema potrebnog pribora za internističke intervencije	6																	
25.	Elektrokardiografija	Elektrokardiografija Način postavljanja elektroda kod EKG-a	2																	
26.	Reanimacija unesrećene osobe	Aparat za reanimaciju	1																	
27.	Mjerenje i ubilježavanje vitalnih parametara	Krvni pritisak Puls	3																	

		Temperaturna lista	
28.	Lavaža	Lavaža, upoznavanje sa pojmom	1
29.	Punkcije	Punkcija, definicija punkcije Vrste punkcije	3
30.	Intubacija	Intubacija, definicija Zadaci medicinske sestre prilikom intubacije pacijenta	1
31.	Fiziološki rastvori	Fiziološki rastvori, vrsta i primjena	1
32.	Načini aplikacije lijekova	Laboratorijski pribor Osnovni načini unošenja lijekova u organizam Intravenozna, intramuskularna i subkutana aplikacija lijekova	4
33.	Katetrizacija mokraćnog mjehura	Kateterizacija mokraćnog mjehura i zadaci medicinske sestre/tehničara	1
34.	Dijagnostičko-medicinske procedure	Gastroskopijska Kolonoskopijska Biopsija, vrste biopsije Hemodijaliza, peritonealna dijaliza	4
35.	Intrahospitalne infekcije	Intrahospitalne infekcije- definicija Prevenција nastanka intrahospitalnih infekcija Dezinfekcija i sterilizacija Antiseptika i asepsa	5
36.	Komplikacije dugotrajnog ležanja	Dekubitus- definicija	1
37.	Prevenција u internoj medicini	Prevenција u internoj medicini	2
UKUPNO			35
12. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
13. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Diplomirana medicinska sestra, Bachelor/Bakalaureat zdravstvene njge i terapije			

NASTAVNI PREDMET	Kultura religija		
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar		
Razred	II (drugi)		
Sedmično časova	1		
Godišnje časova	35		
1. CILJ NASTAVE			
- Razumijevanje vjerske i kulturne raznolikosti - Razvijanje tolerancije i međusobnog poštovanja - Analiza uticaja religije na kulturu i društvo - Promovisanje kritičkog mišljenja - Podsticanje ličnog razvoja			
2. ZADACI NASTAVE			
- Upoznavanje osnovnih pojmova i religijskih tradicija - Razvijanje međukulturnog razumijevanja i tolerancije - Analiza uticaja religije na društvo i kulturu - Promovisanje međusobnog dijaloga - Podsticanje kritičkog mišljenja - Promocija međusobnog dijaloga - Razvijanje svijesti o savremenim problemima - Podsticanje lične refleksije i razvoja			
3. ISHODI UČENJA			
- Istražuje društvene funkcije religije i društvene promjene - Analizira religiju kao oblik društvene svijesti - Analizira ulogu religijskih institucija i zajednica s ciljem očuvanja mira, dostojanstva i slobode - Objašnjava utjecaj religije na ponašanje pojedinca kao reprezentu određene zajednice - Analizira kulturni doprinos religije različitim umjetnostima - Kreira projekat o neodvojivosti religije i umjetnosti u Bosni i Hercegovini			
4. TEMATSKJE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	DRUŠTVO I RELIGIJA	Sistem vjerovanja Sveto i nesveto Obredi i rituali	20
2.	KULTURA I RELIGIJA	Sistem vjerovanja Sveto i nesveto Obredi i rituali Porodica i religija	9

3.	RELIGIJA I SVAKODNEVNI ŽIVOT	Religija Sistem vjerovanja Porodica i religija Kultura Duhovna kultura Obredi i rituali	6
UKUPNO			35
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom. Metode uključuju metode demonstracije, prezentacije.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Filozofski fakultet-profesor filozofije, magistar filozofije, profesor sociologije, magistar sociologije, profesor filozofije i sociologije; Fakultet političkih nauka-profesor sociologije, profesor kulture religija; Teološki fakultet-Bachelor kulture religija			

NASTAVNI PREDMET	Kultura religija		
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar		
Razred	II (drugi)		
Sedmično časova	1		
Godišnje časova	35		
1. CILJ NASTAVE			
- Razumijevanje vjerske i kulturne raznolikosti - Razvijanje tolerancije i međusobnog poštovanja - Analiza uticaja religije na kulturu i društvo - Promovisanje kritičkog mišljenja - Podsticanje ličnog razvoja			
2. ZADACI NASTAVE			
- Upoznavanje osnovnih pojmova i religijskih tradicija - Razvijanje međukulturnog razumijevanja i tolerancije - Analiza uticaja religije na društvo i kulturu - Promovisanje međusobnog dijaloga - Podsticanje kritičkog mišljenja - Promocija međusobnog dijaloga - Razvijanje svijesti o savremenim problemima - Podsticanje lične refleksije i razvoja			
3. ISHODI UČENJA			
- Razlikuje sisteme vjerovanja i uspoređuje svto i nesveto u religiji - Istražuje religiju, njezin postanak i forme - Analizira odnos kulture i religije - Istražuje međusobni utjecaj religije i kulture - Procjenjuje utjecaj monoteističkih religija na kulturni kod Bosne i Hercegovine - Kreira istraživački projekt o prožimanju religije, društva i kulturnih faktora			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	DRUŠTVO I RELIGIJA	Religija Razvoj i forme religije Porijeklo vjerovanja Sistem vjerovanja Porodica i religija Ponavljanje nastavnih sadržaja Sveto i nesveto Kultura Oblici i vrste kulture Duhovna kultura Obredi i rituali Ponavljanje nastavnih sadržaja	12

2.	KULTURA I RELIGIJA	Religija Razvoj i forme religije Porijeklo vjerovanja Sistem vjerovanja Porodica i religija Sveto i nesveto Kultura Oblici i vrste kulture Duhovna kultura Obredi i rituali	12
3.	RELIGIJA I SVAKODNEVNI ŽIVOT	Religija Razvoj i forme religije Porijeklo vjerovanja Sistem vjerovanja Porodica i religija Sveto i nesveto Kultura Oblici i vrste kulture Duhovna kultura Obredi i rituali	11
UKUPNO			35
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom. Metode uključuju metode demonstracije, prezentacije.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Filozofski fakultet-profesor filozofije, magistar filozofije, profesor sociologije, magistar sociologije,profesor filozofije i sociologije;Fakultet političkih nauka-profesor sociologije, profesor kulutre religija; Teološki fakultet-Bachelor kulture religija			

NASTAVNI PREDMET	Latinski jezik		
Stručno zanimanje	Zubni tehničar i stomatološka sestra-tehnčar		
Razred	I		
Sedmično časova	2		
Godišnje časova	70		
1. CILJ NASTAVE			
- usvojiti osnove latinske fonetike i morfologije, - usvojiti stručni vokabular, - razumijeti latinske rečenice i jednostavnije stručne tekstove, - upoznati rimsku kulturu i civilizaciju,			
2. ZADACI NASTAVE			
- upoznati i usvojiti latinsko pismo i izgovor, - upoznati i usvojiti osnove latinske morfologije, - usvojiti fond riječi, naročito stručni vokabular, - povezivati znanja s maternjim jezikom i stranim jezicima koji učenici uče, - upoznati osnovne tvorbe zdravstvenih naziva i služiti se jednostavnijim citatima u struci, - upoznati i usvojiti povezanost rimske civilizacije, kao i antike uopće, sa današnjim svijetom i kulturom naših naroda,			
3. ISHODI UČENJA			
- učenik je sposoban pravilno pisati i čitati latinske riječi, - učenik razlikuje vrste riječi, - učenik pravilno navodi promjenjive vrste riječi, - učenik je sposoban deklinirati imenice i pridjeve, - učenik je sposoban konjugirati glagole, - učenik povezuje latinsku gramatiku sa gramatikom maternjeg i stranih jezika, - učenik poznaje osnove antičke civilizacije, - učenik je sposoban prevoditi jednostavne rečenice,			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Pismo i izgovor	Latinsko pismo i izgovor	4

2.	Imenice i pridjevi	Vrste riječi u latinskom jeziku Promjena i osobine imenica I. – V. deklinacije Promjena i osobine pridjeva	42
3.	Glagoli	Pomoćni glagol SUM, ESSE Prezent i imperativ glagola I. – IV. konjugacije	9
4.	Stručni vokabular	Različita vježbanja, rečenice, tekstovi i stručni termini	15
UKUPNO			70
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, projektorom i grafoskopom. Metode uključuju demonstracije, slajdove, rad na tekstu.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
- VII stepen; professor latinskog jezika i rimske književnosti; - završen drugi ciklus studija; magistar latinskog jezika i rimske književnosti u dvopredmetnoj kombinaciji;			

NASTAVNI PREDMET	Latinski jezik		
Stručno zanimanje	Zubni tehničar i stomatološka sestra-tehnčar		
Razred	II		
Sedmično časova	2		
Godišnje časova	70		
5. CILJ NASTAVE			
- usvojiti osnove latinske fonetike i morfologije, - usvojiti stručni vokabular, - razumijeti latinske rečenice i jednostavnije stručne tekstove, - upoznati rimsku kulturu i civilizaciju,			
6. ZADACI NASTAVE			
- upoznati morfologiju pridjeva, zamjenica i brojeva, - proširiti spoznaje o morfologiji imenaca i glagola, - upoznati se s nepromjenjivim vrstama riječi, - usvojiti fond riječi, naročito stručni vokabular, - povezivati znanja s maternjim jezikom i stranim jezicima koji učenici uče, - upoznati latinsku medicinsku literaturu, - upoznati se s Hipokratovom zakletvom, - upoznati se s određenim brojem stručnih tekstova,			
7. ISHODI UČENJA			
- učenik poznaje morfologiju pridjeva pridjeva, zamjenica i brojeva, - učenik je proširio znanja iz morfologije imenica, - učenik se upoznao s deklinacijom riječi grčkog porijekla, - učenik je proširio znanja iz morfologije glagola, - učenik poznaje nepromjenjive vrste riječi, - učenik je proširio fond stručnog vokabulara, - učenik je sposoban prevoditi jednostavne stručne tekstove, - učenik se upoznao sa kraticama u recepturi i sa pisanjem recepta, - učenik poznaje Hipokratovu zakletvu			
8. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati

1.	Imenice, pridjevi, zamjenice i brojevi	Komparacija pridjeva: - Pravilna komparacija - Nepravilna komparacija - Opisna komparacija - Nepotpuna komparacija (2 časa) Grčka deklinacija Morfologija zamjenica - Lične zamjenice - Povratna zamjenica - Posvojne zamjenice - Pokazne zamjenice - Neodređene zamjenice (2 časa) Brojevi - Glavni brojevi - Redni brojevi - Dijelni i priložni brojevi	30
2.	Glagoli	Konjunktiv prezenta aktivnog Particip prezenta aktivnog Particip perfekta pasivnog	10
3.	Nepromjenive vrste riječi	Prilozi i njihova upotreba u recepturi Prijedlozi, veznici	5
4.	Stručni vokabular	Različita vježbanja, rečenice, tekstovi i stručni termini Recept i kratice u receptu	25
UKUPNO			70
6. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, projektorom i grafoskopom. Metode uključuju demonstracije, slajdove, rad na tekstu.			
7. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
- VII stepen; profesor latinskog jezika i rimske književnosti; - završen drugi ciklus studija; magistar latinskog jezika i rimske književnosti u dvopredmetnoj kombinaciji;			

NASTAVNI PREDMET	Stomatološka grupa predmeta - praksa (Maksilofacijalna hirurgija- praktična nastava)
Stručno zanimanje	Stomatološka sestra-tehničar
Razred	IV (četvrti)
Sedmično časova	2
Godišnje časova	60
21. CILJ NASTAVE	
Zadovoljiti profesionalne potrebe zanimanja iz predviđenih tematskih cjelina.	
22. ZADACI NASTAVE	
1. Upoznavanje učenika sa organizacijom rada u zdravstvenoj ustanovi i na bolesničkom odjelu. 2. Upoznavanje sa zadacima, obavezama i odgovornostima medicinske sestre/tehničara prilikom prijema pacijenta u zdravstvenu ustanovu. 3. Upoznavanje sa dokumentacijom i evidencijom koju popunjava medicinska sestra/tehničar. 4. Uvježbavanje popunjavanja sestrinske dokumentacije i evidencije. 5. Ukazivanje na važnost lične zaštite medicinskog osoblja, u svrhu prevencije nastanka profesionalnog ili nekog drugog oboljenja. 6. Upoznavanje sa zadacima i obavezama medicinske sestre/tehničara prilikom pripreme pacijenta za operativni zahvat. 7. Upoznavanje učenika sa zadacima i obavezama medicinske sestre/tehničara nakon operativnog zahvata, te mjerama prevencije postoperativnih komplikacija i poteškoća. 8. Upoznavanje učenika sa osnovnim načinima unošenja lijeka u organizam, te pravilima koje je neophodno ispoštovati kako bi lijek pravilno aplicirali. 9. Demonstracija i uvježbavanje aplikacije enteralne i parenteralne terapije. 10. Upoznavanje sa pojmom elektrokardiografije, psihičkom i fizičkom pripremom pacijenta, pripremom prostora i materijala, izvođenjem procedure i popunjavanjem sestrinske evidencije. 11. Uvježbavanje elektrokardiografije. 12. Upoznavanje sa aparatima i uređajima koji se koriste na jedinici intenzivne njege, načinom rukovanja i zadacima medicinske sestre/tehničara prilikom upotrebe istih. 13. Ukazivanje na važnost stalne kontrole ispravnosti aparata koji se koriste na jedinici intenzivne njege. 14. Upoznavanje sa pojmovima sterilizacija i dezinfekcija, te osnovnim metodama sterilizacije i dezinfekcije. 15. Ukazivanje na važnost pravilnog izvođenja dezinfekcije i sterilizacije, u svrhu sprječavanja nastanka intrahospitalnih infekcija. 16. Upoznavanje sa osnovnim instrumentima koji se koriste prilikom izvođenja operativnog zahvata, pravilne higijene i rukovanja istim. 17. Upoznavanje sa zadacima medicinske sestre/tehničarima sa zadacima prije, za vrijeme i nakon operativnog zahvata pacijenata u opštoj i lokalnoj anesteziji. 18. Razvijanje pozitivnih osobina ličnosti tj. osjećaja vrijednosti poziva, načina pristupa pacijentu, razvijanje radnih navika, pouzdanosti i jačanje ličnosti, razvijanje osjećaja odgovornosti prema vlastitom radu.	
23. ISHODI UČENJA	
24. TEMATSKE CJELINE	

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
38.	Kućni red klinike	Kućni red klinike Obavezna dokumentacija na prijemu pacijenta Uloga medicinske sestre kod prijema pacijenta Protokol	6
39.	Ambulantna odjeljenja	Način ispunjavanja protokola Upoznavanje sa ambulantom odjeljenja	3
40.	Intenzivna i polunitenzivna njega	Intenzivna i polunitenzivna njega	1
41.	Upoznavanje sa odjeljenjem	Upoznavanje sa odjeljenjem Odjeljenje ležećih bolesnika Odjeljenje povreda i urođenih anomalija Odjeljenje malignih oboljenja Namještaj u bolesničkoj sobi Uslovi u bolesničkoj sobi Materijal u ambulanti na odjeljenju	8
42.	Važnost lične zaštite	Važnost lične zaštite	1
43.	Preoperativna priprema pacijenta	Preoperativna priprema pacijenta Postoperativna njega uz poseban akcent na pravilnu primjenu lijekova Mjerenje vitalnih parametara, unos u temperaturnu listu	3
44.	Aparati na MFH	EKG, rad sa aparatom Aparati na intenzivnoj njezi Aparat za reanimaciju Infuziomat Perfuziomat- uloga medicinske sestre Aspirator Važnost stalne kontrole aparata koji se nalaze u intenzivnoj njezi	8
45.	Učešće u primjeni terapije	Učešće u primjeni terapije	2
46.	Sterilizacija	Sterilizacija, definicija pojma Metode sterilizacije Načini sterilizacije Priprema materijala za sterilizaciju Kontrola uspješnosti sterilizacije Osnovni principi sepsa Osnovni principi asepsa Rukovanje aparatima za sterilizaciju	10
47.	Intrahospitalne infekcije	Intrahospitalne infekcije Prevenција i kontrola intrahospitalnih infekcija	2
48.	Odjeljenje operacionog bloka	Odjeljenje operacionog bloka Upoznavanje sa načinom kretanja i ponašanja u operacionom bloku Specijalna odjeća koja se koristi prije ulaska u operacioni blok Priprema i kontrola hirurških setova prije operativnog zahvata	5
49.	Hirurški instrumentarij	Priprema sterilnog hirurškog instrumentarija Održavanje hirurškog instrumentarija, pranje i čišćenje poslije operacije	2
50.	Aparati u operacionoj sali	Aparat za anesteziju Endoskopski aparati	3

		Setovi tubusa	
51.	Operativni zahvati	Operativni zahvati u lokalnoj anesteziji Operativni zahvati u opštoj anesteziji Uloga medicinske sestre kod operativnog zahvata u lokalnoj anesteziji Uloga medicinske sestre kod operativnog zahvata u opštoj anesteziji	6
UKUPNO			60
14. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
15. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Diplomirana medicinska sestra, Bachelor/Bakalaureat zdravstvene njege i terapije			

NASTAVNI PREDMET	MATEMATIKA
Stručno zanimanje	Zubni tehničar / Stomatološka sestra
Razred	II (drugi)
Sedmično časova	3
Godišnje časova	105
1. CILJ NASTAVE	
Zadovoljiti buduće profesionalne potrebe zubnih tehničara i stomatoloških sestara s akcentom na logičko razmišljanje i primjenu matematike u svakodnevnom radu.	
2. ZADACI NASTAVE	
1. Ovladati vještinom korištenja jezika matematike: interpretiranje i korištenje različitih prikaza informacija, te argumentovano raspravljanje, zaključivanje i dokazivanje; 2. Razvijati logičko, kreativno i kritičko promišljanje u raznovrsnim kontekstima: primjena matematičkih pojmova i koncepata u svakodnevnom radu i životu, modeliranje i rješavanje problemskih situacija. 3. Formirati pozitivne osobine ličnosti (tačnost, urednost, upornost, poduzetnost, odgovornost, preciznost u rješavanju matematičkih zadataka) i njegovati pozitivne radne navike kroz kontinuirani rad, kao i pozitivan odnos prema matematici i radu uopćeno; 4. Razvijati razumjevanja o prirodi matematike i njenim vezama sa drugim naukama, društvenim tokovima i tehnologijom.	
3. ISHODI UČENJA	
A.II.1 Analizira svojstva i odnose kompleksnih brojeva, te koristi simbole i različite prikaze A.II.1 Analizira zakonitosti, odnose, zavisnosti i veze u matematici i realnom svijetu B.II.1 Analizira i prikazuje matematičke situacije i strukture upotrebom algebarskih simbola, grafika i dijagrama A.II.1 Prilagođava postupke za rješavanje jednačina i nejednačina B.II.1 Analizira zakonitosti, odnose, zavisnosti i veze u trigonometriji B.II.1 Analizira i prikazuje matematičke situacije i strukture upotrebom algebarskih simbola, grafika i dijagrama	

4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	A: Skupovi, brojevi i operacije, B: Algebra, D: Podaci i vjerovatnoća	Skup kompleksnih brojeva; Konjugovano-kompleksni brojevi; Modul (apsolutna vrijednost) kompleksnog broja; Operacije u skupu kompleksnih brojeva;	6
2.	A: Skupovi, brojevi i operacije, B: Algebra	Stepeni sa prirodnim eksponentom (izložiocem); Stepni sa cijelim eksponentom; Operacije sa stepenima jednakih baza ili jednakih eksponenata;	7
3.	B: Algebra, D: Podaci i vjerovatnoća	Kvadratne jednačine; Vietove formule; Rastavljenjene na linearne faktore; Kvadratne nejednačine; Bikvadratne jednačine; Kubne jednačine; jednačine višeg reda sa simetričnim koeficijentima; Kvadratna funkcija; Pojam korijena i pravila korjenovanja; Operacije sa korijenima, Racionalisanje nazivnika; Eksponencijalne funkcije, jednačine i nejednačine; Logaritmi;	56
4.	B: Algebra, C: Geometrija i mjerenja	Osnovni trigonometrijski identiteti; Periodičnost trigonometrijskih funkcija; Trigonometrijske funkcije negativnog argumenta; Parne i neparne trigonometrijske funkcije; Svođenje na I kvadrant; Grafici osnovnih trigonometrijskih funkcija: $y=\sin x$, $y=\cos x$, $y=\tan x$, $y=\cot x$; Transformacije trigonometrijskih funkcija (adicione teoreme; Funkcije direktne i obrnute proporcionalnosti; Proporcije i procentni račun;	36
UKUPNO			105
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom i LCD plazmom. Metode uključuju demonstracije, prezentacije i pisanje na tabli.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			

- profesor matematike
- diplomirani matematičar
- diplomirani matematičar-informatičar
- magistar matematike
- magistar primjenjene matematike odnosno naučni naslov magistra ili doktora matematičkih nauka

NASTAVNI PREDMET	MORFOLOGIJA ZUBA-PRAKSA		
Stručno zanimanje	Stomatološka sestra- tehničar		
Razred	I		
Sedmično časova	2		
Godišnje časova	70		
1. CILJ NASTAVE			
Razviti manuelne sposobnosti učenika izradu zuba u gipsu i razviti sposobnost prepoznavanja zuba na osnovu morfoloških karakteristika			
2. ZADACI NASTAVE			
1. Sticanje osnovnih znanja iz morfologije zuba.			
2. Sticanje osnovnih znanja o materijalu za izradu zuba- gips			
3. Razvijanje manualnih sposobnosti učenika.			
4. Upoznavanje učenika za instrumentima za rad u tehnici.			
3. ISHODI UČENJA			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Uvod	Priprema za primjenjeno crtanje zuba- milimetarski šraf Crtanje na osnovu morfološkog atlasa	4
2.	Pribor za rad sa gipsom	Crtanje pribora za rad	2
3.	Miješanje gipsa	Miješanje gipsa-formiranje gipsane prizme	2
4.	Crtanje i rezbarenje gornjih sjekutića	Crtanje gornjeg centralnog sjekutića na osnovu morfološkog atlasa Formiranje gipsane prizme- rezbarenje krune gornjeg centralnog sjekutića Crtanje gornjeg lateralnog sjekutića na osnovu morfološkog atlasa Rezbarenje gornjeg lateralnog sjekutića	8
5.	Crtanje i rezbarenje očnjaka	Crtanje gornjeg očnjaka na osnovu morfološkog atlasa Rezbarenje krune gornjeg očnjaka	4

6.	Crtanje i rezbarenje donjih sjekutića	Crtanje donjeg centralnog i lateralnog sjekutića na osnovu morfološkog atlasa Formiranje gipsane prizme- rezbarenje krune donjeg centralnog sjekutića Formiranje gipsane prizme- rezbarenje krune donjeg lateralnog sjekutića	6
7.	Crtanje i rezbarenje donjeg očnjaka	Crtanje donjeg očnjaka na osnovu morfološkog atlasa Rezbarenje krune donjeg očnjaka	4
8.	Crtanje i rezbarenje gornjih pretkutnjaka	Crtanje I gornjeg pretkutnjaka na osnovu morfološkog atlasa Formiranje gipsane prizme- rezbarenje krune I gornjeg pretkutnjaka Crtanje II gornjeg pretkutnjaka na osnovu morfološkog atlasa Rezbarenje II gornjeg pretkutnjaka	8
9.	Crtanje i rezbarenje donjih pretkutnjaka	Crtanje I donjeg pretkutnjaka na osnovu morfološkog atlasa Formiranje gipsane prizme- rezbarenje krune I donjeg pretkutnjaka Crtanje II donjeg pretkutnjaka na osnovu morfološkog atlasa Rezbarenje II donjeg pretkutnjaka	8
10.	Crtanje i rezbarenje gornjih kutnjaka	Crtanje I i II gornjeg kutnjaka na osnovu morfološkog atlasa Rezbarenje krune I gornjeg kutnjaka Rezbarenje krune II gornjeg kutnjaka	8
11.	Crtanje i rezbarenje donjih kutnjaka	Crtanje I i II donjeg kutnjaka na osnovu morfološkog atlasa Rezbarenje krune I donjeg kutnjaka Rezbarenje krune II donjeg kutnjaka	8
12.	Crtanje III kutnjaka	Crtanje III gornjeg i donjeg kutnjaka na osnovu morfološkog atlasa Priprema modela za pandamsko modeliranje	2
13.	Modelacija zuba u prirodnoj veličini	Modelacija zuba u prirodnoj veličini sa korijenom	2
UKUPNO			70
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u školskim tehnikama za praktičnu nastavu			

5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA
- Doktor stomatologije,doktor dentalne medicine

NASTAVNI PREDMET	MORFOLOGIJA ZUBA-PRAKSA		
Stručno zanimanje	Zubni tehničar		
Razred	I		
Sedmično časova	3		
Godišnje časova	105		
1. CILJ NASTAVE			
Razviti manuelne sposobnosti učenika za izradu zuba u gipsu i vosku , razvijanje sposobnosti prepoznavanja zuba na osnovu morfoloških karakteristika.			
2. ZADACI NASTAVE			
1. Sticanje osnovnih znanja iz morfologije zuba.			
2. Sticanje osnovnih znanja o materijalu za izradu zuba- gips, vosak			
3. Razvijanje manualnih sposobnosti učenika.			
4. Upoznavanje učenika za instrumentima za rad u tehnici			
3. ISHODI UČENJA			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Uvod	Priprema za primjenjeno cranje zuba- Crtanje na osnovu morfološkog atlasa	6 milimetara
2.	Pribor za rad sa gipsom	Crtanje pribora za rad	3
3.	Miješanje gipsa	Miješanje gipsa-formiranje gipsane prizme	3
4.	Crtanje i rezbarenje sjekutića	Crtanje gornjeg centralnog sjekutića na osnovu morfološkog atlasa Formiranje gipsane prizme- rezbarenje krune gornjeg centralnog sjekutića Crtanje gornjeg lateralnog sjekutića na osnovu morfološkog atlasa Rezbarenje gornjeg lateralnog sjekutića	12
5.	Crtanje i rezbarenje očnjaka	Crtanje gornjeg očnjaka na osnovu morfološkog atlasa Rezberenje krune gornjeg očnjaka	6

6.	Crtanje i rezbarenje gornjih sjekutića i očnjaka	Rezbarenje gornjih sjekutića i očnjaka u bloku(pojam prednjeg zubnog luka)	3
7.	Crtanje i rezbarenje donjih sjekutića	Crtanje donjeg centralnog sjekutića na osnovu morfološkog atlasa Formiranje gipsane prizme- rezbarenje krune donjeg centralnog sjekutića	6
8.	Crtanje i rezbarenje donjih očnjaka	Crtanje donjeg očnjaka na osnovu morfološkog atlasa Rezbarenje krune donjeg očnjaka	6
9.	Crtanje i rezbarenje donjih sjekutića i očnjaka	Rezbarenje donjih sjekutića i očnjaka u bloku(pojam prednjeg zubnog luka)	3
10.	Modeliranje zuba u prirodnoj veličini	Modelacija zuba u prirodnoj veličini Modelacija zuba sa korijenom	6
11.	Crtanje i rezbarenje gornjih pretkutnjaka	Crtanje I gornjeg pretkutnjaka na osnovu morfološkog atlasa Formiranje gipsane prizme- rezbarenje krune I gornjeg pretkutnjaka Crtanje II gornjeg pretkutnjaka na osnovu morfološkog atlasa Rezbarenje II gornjeg pretkutnjaka	12
12.	Crtanje i rezbarenje donjih kutnjaka	Crtanje I donjeg pretkutnjaka na osnovu morfološkog atlasa Formiranje gipsane prizme- rezbarenje krune I donjeg pretkutnjaka Crtanje II donjeg pretkutnjaka na osnovu morfološkog atlasa Rezbarenje II donjeg pretkutnjaka	12
13.	Crtanje i rezbarenje gornjih kutnjaka	Crtanje I i II gornjeg kutnjaka na osnovu morfološkog atlasa Rezbarenje krune I gornjeg kutnjaka Rezbarenje krune II gornjeg kutnjaka	9
14.	Crtanje i rezbarenje donjih kutnjaka	Crtanje I i II donjeg kutnjaka na osnovu morfološkog atlasa Rezbarenje krune I donjeg kutnjaka Rezbarenje krune II donjeg kutnjaka	9
15.	Crtanje III kutnjaka	Crtanje III gornjeg i donjeg kutnjaka na osnovu morfološkog atlasa Priprema modela za pandamsko modeliranje	3
16.	Pandamsko modeliranje zuba	Priprema radnih modela Pandamsko modeliranje zuba	6
UKUPNO			105

4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA
Nastava se izvodi u školskim tehnikama za praktičnu nastavu
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA
- Doktor stomatologije,doktor dentalne medicine

NASTAVNI PREDMET	MORFOLOGIJA ZUBA		
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar		
Razred	I (prvi)		
Sedmično časova	2		
Godišnje časova	70		
25. CILJ NASTAVE			
Zadovoljiti buduće profesionalne potrebe zubnog tehničara.			
26. ZADACI NASTAVE			
1. Sticanje osnovnih znanja o anatomiji i fiziologiji usne šupljine. 2. Sticanje osnovnih znanja o mliječnoj i stalnoj denticiji, anatomske i histološke građi zuba. 3. Sticanje znanja o znakovima za raspoznavanje zuba, ploham zuba kao i obilježavanju zuba. 4. Sticanje znanja o morfološkoj građi i značaju sjekutića, očnjaka, pretkutnjaka i kutnjaka. 5. Upoznavanje učenika sa pojmom okluzije i artikulacije kao i njihovom značaju pri izradi protetskih radova.			
27. ISHODI UČENJA			
28. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
52.	Uvod u predmet Morfologija zuba, usna šupljina	Predvorje usne šupljine, prava usna šupljina, pod usne šupljine.	7
53.	Morfologija zuba I dio	Mliječna i stalna denticija, anatomska i histološka građa zuba, linije lica,orijentacione ravni i zubni lukovi, obilježavanje zuba,plohe zuba,trećine ploha zuba, znakovi za raspoznavanje.	13
54.	Frontalni zubi (sjekutići i očnjaci)	Gornji i donji sjekutići. Gornji i donji očnjaci.	14
55.	Bočni zubi (pretkutnjaci i kutnjaci)	Gornji i donji pretkutnjaci. Gornji i donji kutnjaci.	23
56.	Morfologija zuba II dio	Oralna higijena, naslage na zubima,sredstva za oralnu higijenu.	3
57.	Okluzija i artikulacija	Okluzija, artikulacija, klase po Anglu,odnos frontalnih zuba, sagitalna i transverzalna kompenzaciona kriva.	10
UKUPNO			70

16. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv ekranom, tablom. Metode uključuju usmeno izlaganje, demonstracije, pokazne modele zuba i vilica, crteže.
17. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA
- Doktor stomatologije ,doktor dentalne medicine

NASTAVNI PREDMET	Gradjansko obrazovanje/dem.i ljudska prava		
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra tehničar		
Razred	treći		
Sedmično časova	2		
Godišnje časova	70		
1. CILJ NASTAVE			
Sticanje novih znanja i vještina .Razvijanje kreativnosti i kritičog mišljenja.Kroz različite oblike nastave i učenja motivisati učenike za raličite oblike aktivnosti u lokalnoj zajednici i šire.			
2. ZADACI NASTAVE			
1. Potreba aktinog učešća gradjana u društvu 2. Važnos ustava BiH i ljudskih prava gradjana 3. Različitosti demokratskih i nedemokratskih sistema 4. Organizacija vlastz kroz tri grane vlasti 5. .Riješavanje konflikta kompromisom 6. Značaj medija u demokratskom društvu 7. Značaj vladinih i nevladinih institucija 8. Važnost rada međunarodnih organizacija u BiH 9. Značaj ulaska BiH u EU			
3. ISHODI UČENJA			
Učenik istražuje Ustav ,proučava karakteristike demokratskog i nedemokratskog društva,sukobe riješava kompromisom,priprema i izlazak na izbore,posjećuje vladine i nevladine organizacije,radeći u grupi kroz projekat gradjanin učenik riješava razlitate probleme u lokalnoj zajednici.			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Vlast Ustavna demokratija	Prirodna prava,prirodno stanje,društveni dogovor,OHR,SFOR Pojam i početci demokratije,magna karta,ustav,zakon,lične slobode,autokratija	12
2.	Politika Medjunarodno humanitarno pravo	Politički sistemi,koalicija,opozicija,mjere javne politike Medjunarodno humanitarno pravo	12

3.	Nivoi vlasti i grane vlasti Ljudska prava	Zakonodavna ,izvršna i pravosudna vlast Medjunarodne konvencije,Ustav BiH ,entitetski i kantonalni ustavi	12
4.	Civilno društvo Uloga medija u društvu	Organizacije u civilnom društvu.interesne grupe,komunikacija ,cenzura,propaganda	12
5.	Sloboda izražavanja Ukoga kompromisa u riješavanju konflikta Demokratski izbori	Javnasigurnost,kleveta,,elementi mkonlikta,riješenja konflikta Opći i lokalni izbori,izborna procedura	12
6.	Odnos BiH i ostalih zemalja Vanjska politika BiH Medjunarodne organizacije u BiH Evropska Unija	Diplomatija,ambasada ,konzulati,teritorijalni inetegritet OHR,SFOR,UN,ofrgani EU,TRANZICIJSKA EKONOMIJA	12
UKUPNO			70
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Program se realizira kroz različite nastavne metode,rad u paru,grupi,istraživanje,kritičko mišljenje,timski rad interaktivne metode nastave.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
VSS-profesor sigurnosti i profesor gradjanskog obrazovanaja			

NASTAVNI PREDMET	ORTODONCIJA		
Stručno zanimanje	STOMATOLOŠKA SESTRA TEHNIČAR		
Razred	IV (ČETVRTI)		
Sedmično časova	2		
Godišnje časova	60		
1. CILJ NASTAVE			
Cilj nastave je da se sistematizirajući prethodno znanje o jedinstvu svih činilacakoji utiču na razvitak pravilnog stomatogenog sistema i općeg razvoja djeteta učenik osposobi da prepozna i otkrije nepravilnosti i bude sudionik u blagovremenom prepoznavanju ortodontskih nepravilnosti.			
2. ZADACI NASTAVE			
Zadaci izučavanja predmeta su da upoznaju učenika sa osnovnim karakteristikama morfološko i funkcionalno pravilnog organa za žvakanje,da u odnosu na pravilna obilježja orofacijalnog kompleksa učenik spozna moguća najčešća odstupanja kao i najjednostavnije postupke za raspoznavanje disgnatija,da se upozna sa osnovnim karakteristikama razvoja orofacijalnog kompleksa,ted a dobije uvid u aparate koji se koriste u ortodonciji.			
3. ISHODI UČENJA			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Osnovni pojmovi o ortodontskim nepravilnostima	Pojam i zadaci ortodoncije,prosječno pravilne vilice-rast i razvoj,izrada ortodontskih radnih modela,etiologija,	30
2.	Klasifikacija ortodontskih nepravilnosti	Dijagnostika,utvrđivanje nepravilnosti u sagitalnoj,horizontalnoj i vertikalnoj ravni	17
3.	Upoznavanje sa ortodontskim aparatima	Interceptivna ortodoncija,vrste aparata-podjela,aktivna ploča,funkcionalni aparati,fiksni aparati	10
4.	Specifičnosti rada u ambulanti	Materijali,instrument ii aparati,način upotrebe,tipovi i specifičnosti ponašanja djece,vođenje administracije,steriliziranje u ortodonciji,asistiranje u ortodontskoj ambulanti	3
5.			
6.			
UKUPNO			
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava iz ovog predmeta se izvodi u učionicama opremljenim multimedijom,uz korištenje modela i drugih očiglednih sredstava.Preporučuje se da sadržaji posljednje tematske cjeline izvode u grupama na praktičnoj nastavi u stomatološkoj ordinaciji			

5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA
Specijalista ortodoncije,doktor stomatologije,doktor dentalne medicine

NASTAVNI PREDMET	BOLESTI USTA		
Stručno zanimanje	STOMATOLOŠKA SESTRA-TEHNIČAR		
Razred	IV (ČETVRTI)		
Sedmično časova	1		
Godišnje časova	30		
1. CILJ NASTAVE			
Upoznati učenike sa bolestima oralnih sluznica.Cilj je da učenici uvide značaj kompleksne oralne patologije i njenu povezanost sa zdravljem organizma u cjelini			
2. ZADACI NASTAVE			
Osposobiti učenike za rad u specijalističkim ordinacijama bolesti usta.da se upoznaju sa lijekovima,materijalima,aparatom i instrumentima i njihovim specifičnostima u oralnoj patologiji.			
3. ISHODI UČENJA			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Građa oralnih sluznica i faktori odbrane u usnoj šupljini	Cavum oris,topografska,histološka i fiziološka podjela oralnih sluznica,makroskopski i mikroskopski vidljive promjene na sluznicama,građa sluznica,morfologija zuba i zubnih lukova,gingivalna tekućina,stabilnost oralne flore,pljuvačka	8
2.	Egzogena oštećenja oralnih sluznica	Mehanička oštećenja,termička oštećenja,električna oštećenja.radijacijska oštećenja,medikamentozna oštećenja	9
3.	oboljenja oralnih sluznica	Bakterijske infekcije,virusne infekcije,gljivične infekcije.upalne forme oboljenja usana,alergijske forme,razvojne anomalije jezika,upalne promjene jezika.afte,leukoplakija,eritroplakija	13

4			
5			
UKUPNO			30
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava iz predmeta Bolesti usta se izvodi u učionici opremljenoj sa sredstvima za multimediju, uz korištenje i drugih očiglednih sredstava. Učenici u toku praktične nastave u školskoj ordinaciji mogu primjeniti znanja stečena na teorijskoj nastavi.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Specijalista Bolesti usta i parodontologije, doktor stomatologije, doktor dentalne medicine			

NASTAVNI PREDMET	MAKSILOFACIJALNA HIRURGIJA		
Stručno zanimanje	STOMATOLOŠKA SESTRA-TEHNIČAR		
Razred	IV(ČETVRTI)		
Sedmično časova	2		
Godišnje časova	30		
1. CILJ NASTAVE			
Cilj ovog nastavnog predmeta je da upozna učenike sa stručno-organizacionom šemom rada u ustanovama koje se bave ovom problematikom,sa posebnim osvrtom na ulogu stomatološke sestre-tahničara.			
2. ZADACI NASTAVE			
-Upoznavanje učenika sa specifičnostima u organiziranju odjeljenja ležećih pacijenata,intenzivne terapije i operacione sale. -Upoznavanje učenika sa stručnom terminologijom koja je usko-specijalistička za maksilofacijalnu hirurgiju -Upoznavanje učenika sa posebnom medicinskom opremom i aparatima koji se koriste u maksilofacijalnoj hirurgiji -Razvijanje kod učenika osjećaj potrebe za stručnim i humanism odnosom na relaciji zdravstveni radnik-pacijent			
3. ISHODI UČENJA			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Uvod u maksilofacijalnu hirurgiju	Definicija mfh,problematika,concept norganizacije odjela MFH,operacioni tim,dezinfekcija i sterilizacija,operaciona sala,lična higijena,načela sterilne tehnike rada	10
2.	Priprema pacijenta za operativni zahvat	Predoperativna priprema pacijenta,laboratorijska dijagnostika,vitalni parametric,postoperativna njega,kardiopulmonalna reanimacija	6
3.	Traumatologija	Definicija i vrste i etiologija trauma,najčešće trauma-karakteristike,pregled povrjeđenih,hirurška obrada rana,igle i konci-rukovanje,povrede mekih tkiva lica iv rata,povrde koštanih tkiva lica,fracture nosne ,jagodične kosti,maksile i mandibule	20
4.	Neurologija	Definicija i pojam neurologije,etiologija,simptomi i dijagnoza,neurologija n,facijalisa,neurologija n.trigeminusa,terapija neuralgija,neuritis	8
5.	Rascjepi i estetska hirurgija	Rascjepi usne,rascjepi grebena i nepca,estetska hirurgija	4
6.	Onkološka problematika	Etiologija tumora,benigni tumori,maligni tumori,širenje tumora,odontogeni tumori,terapija tumora	12
UKUPNO			

4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA
--

Nastava ovog predmeta se izvodi u učionici opremljenoj sredstvima za multimediju, te drugim očiglednim sredstvima. Učenici se kroz praktičnu nastavu iz maksilofacijalne hirurgije upoznaju sa hirurškim protokolom i procedurama na odjelu maksilofacijalne hirurgije.

5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA

Specijalista maksilofacijalne hirurgije, doktor stomatologije, doktor dentalne medicine

NASTAVNI PREDMET	OPĆE STERILIZIRANJE I ORALNA HIRURGIJA		
Stručno zanimanje	STOMATOLOŠKA SESTRA-TEHNIČAR		
Razred	IV(ČETVRTI)		
Sedmično časova	2		
Godišnje časova	60		
1. CILJ NASTAVE			
Putem nastave iz ovog predmeta učenike treba upoznati sa općim pojmovima inficiranja(uzročnicima,izvorima,širenju i dijagnozi sa osvrtom na dentogenu infekciju i njenu terapiju)			
2. ZADACI NASTAVE			
Zadaci nastave ovog predmeta su: da nauče učenika o asepsi i antisepsi,da upozna učenike sa aparatima koji služe nza sterilizaciju(rukovanje,održavanje,čišćenje),da upozna učenike o osnovnim vrstama oralno-hirurških zahvata i procedura,sa posebnim osvrtom na instrumente za ekstrakciju zuba,da nauči učenika vođenje administracije i dokumentacije u oralnoj hirurgiji,da upozna učenika o načinu rada u hirurgskoj sali			
3. ISHODI UČENJA			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Inficiranje u oralnoj hirurgiji	Izvori infekcije,širenje,osnovni tipovi infekcije-apsces,flegmona,dijagnoza infekcije,aerobne infekcije-strptokok,stafilokok-MRSA,anaerobne infekcije,mjere za sprječavanje i širenje infekcije	16
2.	Dezinficiranje-antisepsa	Pojam i načini dezinfekcije,hemijska sredstva za dezinfekciju,podjela način pripreme ,djelovanje,higijensko i hirurgsko pranje ruku.odlaganje infektivnog otpada,priprema operativnog polja	10
3.	Steriliziranje -asepsa	Definiranje,vrste steriliziranja,sterilizacija u suhom sterilizatoru,sterilizacija u autoklavu,kontrola sterilizacije,priprema instrumenata za sterilizaciju,čuvanje sterilnih instrumenata	10

4.	Anestezija u oralnoj hirurgiji	Opća anestezija, lokalna anestezija, komplikacije kod anestezije, hitna stanja u oralno-hirurškoj ambulanti,	14
5.	Instrumenti u oralno-hirurškoj ambulanti	Kliješta i poluge za ekstrakciju zuba	5
6.	Rad u hirurškoj sali	Priprema pacijenta za hirurški zahvat, priprema anestezije i instrumenata, sredstva za hemostazu (mehanička, hemijska, biološka)	5
UKUPNO			
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava iz ovog predmeta se izvodi u učionicama opremljenim sredstvima za multimediju (kompjuter, projector, "pametna table"), te korištenje drugih očiglednih sredstava.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Doktor stomatologije, doktor dentalne medicine			

NASTAVNI PREDMET	ORTODONCIJA
Stručno zanimanje	ZUBNI TEHNIČAR
Razred	IV (ČETVRTI)
Sedmično časova	2
Godišnje časova	60

1. CILJ NASTAVE			
Upoznati učenike sa faktorima koji utiču na pravilan razvoj orofacijalne regije,da uoči odstupanja od onog što smatramo prosječno pravilno u rastu i razvoju orofacijalne regije.da prepozna ortodonske nepravilnosti.da stečena znanja i vještine iskoristi u kreiranju i izradi ortodontskih pomagala,da savlada osnovne tehničke postupke kod izrade pojedinih elemenata ortodontskih aparata.			

2. ZADACI NASTAVE			
Zadaci izučavanja ovog predmeta su da upoznaju učenika sa osnovnim karakteristikama morfološki i funkcionalno pravilnog stomatogenog sistema,da nauči najjednostavnije postupke za raspoznavanje disgnatija,ted a dobije širi uvid u ortodonske aparate i osnovne tehničke postupke njihove izrade.			

3. ISHODI UČENJA			

4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Osnovni pojmovi o ortodontskim nepravilnostima	Pojam i zadaci ortodoncije,prosječno pravilne vilice-rast i razvoj,izrada ortodontskih radnih modela,etiologija,	30
2.	Klasifikacija ortodontskih nepravilnosti	Dijagnostika,utvrđivanje nepravilnosti u sagitalnoj,horizontalnoj i vertikalnoj ravni	17
3.	Interceptivna ortodoncija	Vestibularna ploča,podbradna kappa,kosina,špatula.čuvari prostora	3
4.	Ortodonski aparati	Vrsteaparata-podjela,aktivna ploča,funkcionalni aparati,fiksni aparati	10
5.			
6.			
UKUPNO			

4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava iz ovog predmeta izvodi se u učionici uz korištenje opreme za multimediju,modela i drugih očiglednih sredstava			

5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Doktor stomatologije,doktor dentalne medicine			

NASTAVNI PREDMET	ANATOMIJA I FIZIOLOGIJA		
Stručno zanimanje	Stomatološka sestra-tehničar		
Razred	I		
Sedmično časova	2		
Godišnje časova	70		
1. CILJ NASTAVE			
Upoznati učenike sa osnovnim znanjima o anatomiji i fiziologiji čovjeka lokomotornog sistema, kardiovaskularnog sistema, respiratornog sistema i probavnog sistema.			
2. ZADACI NASTAVE			
1. Upoznati učenike sa osnovnim terminima u anatomiji.			
2. Upoznati učenike sa svim organima koji čine ljudski organizam.			
3. Upoznati učenike sa fiziologijom navedenih organa.			
3. ISHODI UČENJA			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Osteologija	Anatomska nomenklatura osteologija Specijalna osteologija-kičmeni stub Grudni koš Kostur ramenog obruča i gornjeg ekstremiteta Kostur karlice Kostur donjeg ekstremiteta Kosti krova lobanje Kosti baze lobanje	18
2.	Sindesmologija	Opća syndesmologia Specijalna syndesmologia Zglobovi među pršljenovima Zglobovi grudnog koša Zglobovi ramenog obruča Zglobovi gornjeg ekstremiteta	18

		Zglobovi karlice Zglobovi donjeg ekstremiteta	
3.	Miologija	Opća myologia Specijalna myologia Mišići grudnog koša Mišići trbuha i leđa Mišići ramenog obruča Mišići gornjeg ekstremiteta Mišići karlice Mišići donjeg ekstremiteta	25
4.	Angiologija	Uopće o srcu Srčana muskulatura Mehanizam srčane funkcije Mali i veliki krvotok Venski sistem Limfni sistem	5
5.	Respiratorni sistem	Vanjski i unutrašnji nos Grkljan i dušnik Pluća Fiziologija disanja	2
6.	Probavni sistem	Usna šupljina Jezik Pljuvačne žlijezde Probava u usnoj šupljini Ždrijelo Jednjak i želudac Probava u želucu Tanko crijevo i probava u tankom crijevu Debelo crijevo i probava Jetra Gušterača	2
UKUPNO			
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava iz ovog predmeta izvodi se u učionici uz korištenje multimedije i drugih očiglednih sredstava			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Doktor stomatologije			

NASTAVNI PREDMET	STOMATOLOŠKA RENTGELOGIJA I PEDODONCIJA		
Stručno zanimanje	Stomatološka sestra-tehničar		
Razred	IV		
Sedmično časova	2		
Godišnje časova	60		
1. CILJ NASTAVE			
Upoznati učenike sa osnovnim znanjima o specifičnostima stomatologije u dječijem dobu.			
2. ZADACI NASTAVE			
Upoznati učenike sa različitim tipovima djece, karijesu kod djece, specifičnim oboljenjima usta kod djece i preventivnim metodama.			
3. ISHODI UČENJA			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Uvod	Mjesto i značaj pedodoncije Dijete u zubnoj ambulanti Podjela djece prema uzrastu Podjela djece prema ponašanju	18
2.	Nicanje zuba	Hronologija nicanja zuba Resorpcija korijenova mliječnih zuba Morfologija mliječnih zuba Značaj mliječnih zuba Poremećaj u razvoju zuba Poremećaj oblika,broja i veličine zuba Poremećaj strukture i boje zuba Poremećaj nicanja zuba-opći i lokalni Poremećaj nicanja stalnih zuba	18
3.	Karijes zuba	Etiologija karijesa Opšti i lokalni predisponirajući faktori Karijes mliječnih zuba	25

		Klasifikacija karijesa Materijali za ispune mliječnih zuba Komplikacije karijesa mliječnih zuba Oboljenja pulpe mliječnih zuba Metode liječenja oboljenja pulpe mliječnih zuba Gangrena i periodontitis mlečnih zuba Rendgenska snimanja u pedodonciji	
4.	Oralno hirurški zahvati kod djece	Specifičnosti oralni hirurg iz zahvata kod djece Vađenje mliječnih zuba indikacije kontraindikacije instrumenti i tehnika vađenja Specifičnosti pojedinih hirurških zahvata kod djece	5
5.	Povrede mliječnih i stalnih zuba kod djece	Specifičnosti oralni hirurg iz zahvata kod djece Vađenje mliječnih zuba indikacije kontraindikacije instrumenti i tehnika vađenja Specifičnosti pojedinih hirurških zahvata kod djece	2
6.	Bolesti usta u pedodonciji	Specifičnosti oboljenja usta u djece Manifestacije infektivnih oboljenja u ustima djece Uticaj opštih oboljenja na zube i sluznicu usta u djece Tumori i ciste u ustima djece	2
7.	Preventivna stomatologija	Školska zubna njega Medicinska dokumentacija Prevencija karijesa Prevencija parodontopatija Prevencija ortodontskih nepravilnosti Prevencija zloćudnih tumora Zdravstveno vaspitanje	
UKUPNO			
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava iz ovog predmeta izvodi se u učionici uz korištenje multimedije i drugih očiglednih sredstava			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			

NASTAVNI PREDMET	STOMATOLOŠKA RENDGENOLOGIJA I PEDODNCIJA		
Stručno zanimanje	Stomatološka sestra-tehničar		
Razred	III		
Sedmično časova	2		
Godišnje časova	70		
1. CILJ NASTAVE			
Upoznati učenike sa osnovnim znanjima o specifičnostima rendgenologije.			
2. ZADACI NASTAVE			
Upoznati učenike sa svim rendgen aparatima, da spozna metode zaštite od zračenja, da usvoji najčešće usvojene stručne termine i pojmove, da usvoji tehnike snimanja.			
3. ISHODI UČENJA			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Biologija rendgen zraka	Otkriće rendgen zraka Nastanak rendgen zraka Djelovanje rendgen zraka - fizičko djelovanje - biološko djelovanje Doze zračenja i jedinice mjerenja	18
2.	Zaštita od rendgen zraka	Tehničke norme - zaštita osoba profesionalno izloženih zračenju - zaštita pacijenta	18
3.	Rendgenski aparati	Historijat Standardni dentalni rendgen aparat Panoramix rendgen aparat Ortopantomograf	25

		Telerendgen	
4.	Rendgenski film	Dentalni filmovi i kasete - nastanak rendgenograma - obrada filma sa naglaskom na historijat - greške na rendgen filmu	5
5.	Indikacije i tehnike snimanja intraoralne tehnike snimanja	Retroalveolarna tehnika Ekscentrična tehnika Retrokoronarna tehnika Okluzalna tehnika Paralelna tehnika Tehnika snimanja bezubih vilica	2
6.	Ekstraoralne tehnike snimanja	Lateralna tehnika Sagitalna tehnika Profilna tehnika	2
7.	Specijalne tehnike snimanja	Panoramix tehnika Telerendgenografija Ortopantomografija	
8.	Snimanje zuba kod djece	Radioviziografija Tomografska snimanja Kompjuterizovana tomografija	
UKUPNO			
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava iz ovog predmeta izvodi se u učionici uz korištenje multimedije i drugih očiglednih sredstava			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Doktor stomatologije			

NASTAVNI PREDMET	Sociologija
Stručno zanimanje	Zubni tehničar i stomatološka sestra-tehnčar
Razred	IV
Sedmično časova	2 časa
Godišnje časova	60 časova
1. CILJ NASTAVE	
1. Primijeniti stečena znanja o osnovnim sociološkim konceptima i teorijama, njihovom obimu, doseg i ograničenjima. 2. Primjenjivati sociološke metode istraživanja, uključujući prikupljanje, analizu i interpretaciju podataka i dobivenih rezultata. 3. Razvijati kritičku svijest o socijalnim, ekonomskim i političkim procesima i njihovim efektima. 4. Razumijevati i uvažavati individualne, socijalne i kulturne raznolikosti. 5. Razvijati ključne socijalne kompetencije, te kreativno-produktivne kompetencije.	
2. ZADACI NASTAVE	
1. Sticanje osnovnih znanja iz oblasti iz oblasti kulture, identiteta i socijalizacije. 2. Sticanje osnovnih znanja o pogleda na odnos između pojedinca i društva, društvenih uloga, normi, vrijednosti, uvjerenja, ideologije i moći, socijalne kontrole, procesa učenja i socijalizacije i kreiranja socijalnog identiteta. 3. Upoznavanje učenika i predstavljanje osnovnih pojmova i teorijskih koncepata vezane za sociološka objašnjenja nuklearne i proširene porodice, rekonstruisane i jednoroditeljske porodice, društvene funkcije porodice, univerzalnost nuklearne porodice 4. Upoznavanje s pojmom tipovi medija i „novi mediji“ 5. Upoznavanje s uticajem globalizacije na promjene u društvu.	
3. ISHODI UČENJA	
1.Vrednuje najvažnije teorije i perspektive u sociologiji 2. Konstruira jednostavna društvena istraživanja 3. Raspravlja o važnosti i značaju kulture i kulturnih raznolikosti u čovjekovom društvu. 4.Procjenjuje ulogu i značaj socijalnog identiteta. 5. Procjenjuje ulogu i značaj porodice. 6. Procjenjuje ulogu i značaj porodičnih funkcija.	

7. Procjenjuje vezu i odnos između porodice i životne dobi.
8. Vrednuje ulogu medija u društvu.
9. Vrednuje ulogu i uticaj globalizacije na promjene u društvu u kojem živi.
10. Procjenjuje efekte globalnog razvoja i globalnih migracija na promjene u društvu u kojem živi.

4. TEMATSKE CJELINE

Redn i broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Sociologija kao nauka i njen odnos prema drugim naukama i disciplinama	Prepoznaje specifičnost predmeta sociologije u odnosu na predmete drugih nauka. Objašnjava osnovne sociološke pojmove. Upoređuje različite teorijske pristupe u sociologiji i njihovu vezu sa vremenom nastanka. Procjenjuje sličnosti i razlike, te obim i domete najznačajnijih socioloških teorija.	5
2.	Istraživanja društvenih pojava	Objašnjava najvažnije sociološke metode istraživanja. Procjenjuje adekvatnost primjene određenih metoda istraživanja u svakom pojedinačnom slučaju. Samostalno organizira istraživanje u okviru svoje škole. Prezentira rezultate istraživanja u samostalno kreiranom izvještaju.	5
3.	Društvo	Objašnjava karakteristike socijalna kontrola, društveni poredak i društvene promjene	8
4.	Diferencirani oblici društvene svijesti	Analizira vezu između socijalizacije i kreiranja socijalnog identiteta.	7
5.	Kultura i civilizacija	Objašnjava ključna obilježja kulture i kulturnog identiteta. Procjenjuje važnost mehanizma socijalne kontrole i društvenih normi u kreiranju kulturnog koda (identiteta). Vrednuje obilježja, karakteristike i važnost očuvanja multikulturnog koda/tkiva Bosne i	5

		Hercegovine. Povezuje uticaj faktora socijalizacije i socijalnog okruženja na transmisiju kulturnih vrijednosti	
6.	Ekonomске institucije	Analizira vezu između ekonomskih institucija i kreiranja socijalnog identiteta.	4
7	Političke institucije	Vrednuje ulogu očuvanja kulture u globalnim društvenim pokretima i promjenama.	6
8	Porodica	Objašnjava pojmove vezane za sociologiju porodice. Prepoznaje porodičnu raznolikost (različite oblike i tipove porodičnih struktura). Povezuje različite primjere porodičnih oblika i struktura u vlastitom okruženju. Procjenjuje značaj porodice u formiranju čovjekovog identiteta i ličnosti. Objašnjava funkcionalne i disfunkcionalne pojave u porodici i uzroke njihovog nastanka. Razlikuje uzroke koji dovode do pojave porodičnih disfunkcija. Razlučuje vezu između porodičnih funkcija i kreiranja rodni uloga	5
9.	Socijalna ekologija	Procjenjuje uticaj ekologije na formiranje stavova i navika mladih.	3
10	Devijantnost i društvo	Obrazlaže ulogu i značaj ponašanja u društvu. Procjenjuje uticaj medija na formiranje stavova i navika mladih.	3

1	1	Promjene i razvoj u društvu	Prepoznaje obilježja globalizacijskih promjena u vlastitom okruženju. Procjenjuje pozitivne i negativne uticaje i efekte globalizacije	4
2	1	Demokratija	Objašnjava fenomen demokratije i njenog razvoja. Raspravlja o posljedicama i efektima migratornih kretanja u svojoj zemlji.	5
UKUPNO				60
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA				
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom i projektorom. Metode uključuju demonstracije,teorijsko objašnjenje i prikaz slajdova, seminarske radove učenika.				
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA				
Filozofski fakultet-Odsjek sociologija i filozofija. zvanje: Profesor sociologije i filozofije Fakultet Političkih nauka- Odsjek sociologija. Zvanje: Profesor sociologije.				

NASTAVNI PREDMET	Hemija
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar
Razred	IV (četvrti)
Sedmično časova	1
Godišnje časova	30

29. CILJ NASTAVE

Razvijanje hemijske pismenosti kroz sticanje znanja potrebnih za razumijevanje hemijskih pojava, koncepata, teorija i zakona.

Poticanje interesa za hemiju kroz razumijevanje njenog značaja u svakodnevnom životu i društvu u cjelini.

Sticanje vještine prikupljanja informacija iz različitih izvora, njihove obrade i interpretacije.

Razvijanje razumijevanja uloge hemije u društvu i tehnologiji.

30. ZADACI NASTAVE

1.Sticanje osnovnih znaja koji se odnose na osobine i podjelu ugljikohidrata.

2.Upoznavanje sa osobinama lipida.

3.Upoznavane sa osobinama i podjelom proteina.

4.Upoznavanje sa osobinama i podjelom enzima.

5.Upoznavanje sa osobinama i podjelom nukleinskih kiselina.

6.Riješavane zadataka koji se odnose na podjelu i upotrebu vitamina.

31. ISHODI UČENJA

32. TEMATSKE CJELINE

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
58.	Ugljikohidrati	Ugljikohidrati-monosaharidi, Disaharidi-predstavnici sa akcentom na saharozu, Polisaharidi-skrob, <u>glikogen</u> , celuloza	5
59.	Lipidi i masti	Lipidi-masti i ulja, Sapuni i deterdženti, Vježba-rastvorljivost masti i ulja u organskim rastvaračima	5
60.	Proteini	Aminokiseline-struktura, osobine i nomenklatura aminokiselina, Struktura <u>peptida</u> i <u>proteina</u>	5
61.	Enzimi	Enzimi-biokatalizatori, Vježba-dokazivanje peroksidaze u mlijeku, Procesi fermentacije pri dobivanju alkoholnih <u>pića</u> i <u>mliječnih proizvoda</u>	5
62.	Nukleinske kiseline	Nukleinske kiseline-uloga u živim organizmima, Funkcija DNA i RNA uz prezentaciju modela molekule	5
63.	Vitamins	Vitamins-osobine, podjela, Vježba-određivanje sadržaja vitamina C u limunu,Pojam i mogućnost biotehnologije,	5
UKUPNO			30

18. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA

Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom. Metode uključuju

demonstracije, laboratorijske vježbe, prezentacije.
19. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA
VII stepen profesor hemije/kemije II ciklus studija magistar hemije/kemije

NASTAVNI PREDMET	Hemija
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra tehničar
Razred	II (drugi)
Sedmično časova	2
Godišnje časova	70

33. CILJ NASTAVE
Razvijanje hemijske pismenosti kroz sticanje znanja potrebnih za razumijevanje hemijskih pojava, koncepata, teorija i zakona. Poticanje interesa za hemiju kroz razumijevanje njenog značaja u svakodnevnom životu i društvu u cjelini. Sticanje vještine prikupljanja informacija iz različitih izvora, njihove obrade i interpretacije. Razvijanje razumijevanja uloge hemije u društvu i tehnologiji.

34. ZADACI NASTAVE
1.Riješava zadatke koji se odnose na brzinu hemijske reakcije. 2.Riješavanje zadataka koji se odnose na hemijsku ravnotežu. 3.Riješavanje zadataka koje se odnose na elektrolitičke procese i reakcije. 4.Riješavanje zadataka koji se odnose na analizu kationa i aniona. 5.Riješavanje zadataka koji se odnose na osobine i upotrebu metala. 6.Riješavanje zadataka koji se odnose na osobine i upotrebu nemetala.

35. ISHODI UČENJA
Analizira kinetiku hemijskih reakcija i procjenjuje njenu važnost u hemijskoj industriji i biološkim sistemima. Analizira ravnotežu hemijskih reakcija i procjenjuje njenu važnost u hemijskoj industriji i biološkim sistemima. Povezuje rezultate i zaključke istraživanja s konceptualnim spoznajama. Analizira proces elektrolize na primjerima. Argumentira važnost analitičke hemije u svakodnevnom životu. Istražuje tvari primjenom kvalitativne i kvantitativne hemijske analize. Utvrđuje osobine, sastav i vrstu tvari. Povezuje građu i osobine elementarnih tvari s njihovim položajem u periodnom sistemu elemenata. Analizira hemijske promjene metala i nemetala. Utvrđuje važnost tehnoloških procesa i njihov uticaj na održivi razvoj.

36. TEMATSKE CJELINE																				
<table><tr><th>Redni broj</th><th>Naziv tematske cjeline</th><th>Sadržaj tematske cjeline</th><th>Broj sati</th></tr><tr><td>64.</td><td>Hemijska kinetika</td><td>Brzina hemijske reakcije i energija aktivacije, Energija aktivacije, Katalizatori i inhibitori.</td><td>5</td></tr><tr><td>65.</td><td>Hemijska ravnoteža</td><td>Hemijska ravnoteža –(ravnoteže u homogenim i heterogenim sistemima), Hemijska ravnoteža u vodenim rastvorima elektrolita, jonski proizvod vode i pH vrijednost, konstanta disocijacije kiselina i baza, Hidroliza soli, Indikatori, Produkt rastvorljivosti</td><td>15</td></tr><tr><td>66.</td><td>Elektroliza</td><td>Elektroliza; Faradejevi zakoni elektrolize, galvanski članci, Daniellov članak, primarni galvanski članci ili baterije, sekundarni galvanski članci ili akumulatori, elektroodni potencijal. Standardna vodikova elektroda. Elektrohemijski niz,</td><td>10</td></tr><tr><td>67.</td><td>Analitička hemija</td><td>Kvalitativna analiza -(karakteristične reakcije kationa i aniona). Karakteristične reakcije kationa,</td><td>15</td></tr></table>	Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati	64.	Hemijska kinetika	Brzina hemijske reakcije i energija aktivacije, Energija aktivacije, Katalizatori i inhibitori.	5	65.	Hemijska ravnoteža	Hemijska ravnoteža –(ravnoteže u homogenim i heterogenim sistemima), Hemijska ravnoteža u vodenim rastvorima elektrolita, jonski proizvod vode i pH vrijednost, konstanta disocijacije kiselina i baza, Hidroliza soli, Indikatori, Produkt rastvorljivosti	15	66.	Elektroliza	Elektroliza; Faradejevi zakoni elektrolize, galvanski članci, Daniellov članak, primarni galvanski članci ili baterije, sekundarni galvanski članci ili akumulatori, elektroodni potencijal. Standardna vodikova elektroda. Elektrohemijski niz,	10	67.	Analitička hemija	Kvalitativna analiza -(karakteristične reakcije kationa i aniona). Karakteristične reakcije kationa,	15
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati																	
64.	Hemijska kinetika	Brzina hemijske reakcije i energija aktivacije, Energija aktivacije, Katalizatori i inhibitori.	5																	
65.	Hemijska ravnoteža	Hemijska ravnoteža –(ravnoteže u homogenim i heterogenim sistemima), Hemijska ravnoteža u vodenim rastvorima elektrolita, jonski proizvod vode i pH vrijednost, konstanta disocijacije kiselina i baza, Hidroliza soli, Indikatori, Produkt rastvorljivosti	15																	
66.	Elektroliza	Elektroliza; Faradejevi zakoni elektrolize, galvanski članci, Daniellov članak, primarni galvanski članci ili baterije, sekundarni galvanski članci ili akumulatori, elektroodni potencijal. Standardna vodikova elektroda. Elektrohemijski niz,	10																	
67.	Analitička hemija	Kvalitativna analiza -(karakteristične reakcije kationa i aniona). Karakteristične reakcije kationa,	15																	

		Karakteristične reakcije aniona, Kvantitativna analiza- gravimetrija, Volumetrija i fizičko-hemijske metode	
68.	Anorganska hemija metali	Prva grupa –Natrij (Na) i spojevi, Druga grupa – Kalcij (Ca) i spojevi, Aluminiј (Al), Bakar (Cu) i legure bakra. željezo, Olovo (Pb) i cink (Zn) i spojevi	10
69.	Anorganska hemija nemetali	Vodik (H) i izotopi vodika, Ugljik (C) modifikacije i spojevi, Silicij (Si) -poluprovodnici, silikati, silikoni, Azot (N) -dobivanje, osobine i spojevi, Kisik (O), oksidi i voda, Kisik (O), oksidi i voda, Sumpor (S) i spojevi sumpora-Kisele kiše, Hlor (Cl) -HCl, hloridi	15
UKUPNO			70
20. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom. Metode uključuju demonstracije, laboratorijske vježbe, prezentacije.			
21. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
VII stepen profesor hemije/kemije II ciklus studija magistar hemije/kemije -			

NASTAVNI PREDMET	Hemija
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar
Razred	I (prvi)
Sedmično časova	2
Godišnje časova	70

37. CILJ NASTAVE
Razvijanje hemijske pismenosti kroz sticanje znanja potrebnih za razumijevanje hemijskih pojava, koncepata, teorija i zakona. Poticanje interesa za hemiju kroz razumijevanje njenog značaja u svakodnevnom životu i društvu u cjelini Sticanje vještine prikupljanja informacija iz različitih izvora, njihove obrade i interpretacije Razvijanje razumijevanja uloge hemije u društvu i tehnologiji

38. ZADACI NASTAVE
1.Riješava zadatke koji se odnose na građu i osobine tvari. 2.Riješavanje zadataka koji se odnose na relativnu molekulsku masu, molarne veličine. 3.Riješavanje zadataka koje se odnose na građu atoma i PSE. 4.Riješavanje zadataka koji se odnose na hemijske veze. 5.Riješavanje zadataka koji se odnose na disperzne sisteme. 6.Riješavanje zadataka koji se odnose na hemijske reakcije.

39. ISHODI UČENJA
Istražuje osobine, sastav i vrstu tvari. Primjenjuje hemijsku nomenklaturu i simboliku. Primjenjuje matematička znanja i vještine. Analizira građu tvari. Analizira vrste i karakteristike hemijskog vezivanja. Koristi odgovarajuću hemijsku terminologiju i simboliku. Povezuje rezultate i zaključke istraživanja s konceptualnim spoznajama

40. TEMATSKE CJELINE																								
<table><tr><th>Redni broj</th><th>Naziv tematske cjeline</th><th>Sadržaj tematske cjeline</th><th>Broj sati</th></tr><tr><td>70.</td><td>Tvari</td><td>Simboli elemenata i formule spojeva, hemija i prirodne nauke, eksperimentalni svijet hemije,tvari (podjela, osobine) Razdvajanje smjese (filtriranje,destilacija,sublimacija,)</td><td>10</td></tr><tr><td>71.</td><td>Molarne veličine</td><td>Relativna atomska /molekulska masa, molarne vleičine(količina tvari, molarna masa, molarni volumen, avogadrov broj), procentni sastav,određivanje formule spoja.</td><td>10</td></tr><tr><td>72.</td><td>Građa atoma</td><td>Priroda materije - Rutherfordov model atoma i Moseleyev zakon, Savremeni pogled na građu atoma, elektronski omotač atoma,energetski nivoi i kvantni brojevi,elektronska,konfiguracija,Periodbi sistem elemenata,veza elektronske konfiguracije i PSE.</td><td>11</td></tr><tr><td>73.</td><td>Hemijske veze</td><td>Jonska veza, kovalentna veza, metalna i vodikova veza, valencija i oksidacioni brojevi.</td><td>10</td></tr><tr><td>74.</td><td>Disperzni sistemi</td><td>Disperzni sistemi, izražavanje sastava smjese (koncentracije, udjeli), Pravi rastvori i razblaživanje</td><td>15</td></tr></table>	Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati	70.	Tvari	Simboli elemenata i formule spojeva, hemija i prirodne nauke, eksperimentalni svijet hemije,tvari (podjela, osobine) Razdvajanje smjese (filtriranje,destilacija,sublimacija,)	10	71.	Molarne veličine	Relativna atomska /molekulska masa, molarne vleičine(količina tvari, molarna masa, molarni volumen, avogadrov broj), procentni sastav,određivanje formule spoja.	10	72.	Građa atoma	Priroda materije - Rutherfordov model atoma i Moseleyev zakon, Savremeni pogled na građu atoma, elektronski omotač atoma,energetski nivoi i kvantni brojevi,elektronska,konfiguracija,Periodbi sistem elemenata,veza elektronske konfiguracije i PSE.	11	73.	Hemijske veze	Jonska veza, kovalentna veza, metalna i vodikova veza, valencija i oksidacioni brojevi.	10	74.	Disperzni sistemi	Disperzni sistemi, izražavanje sastava smjese (koncentracije, udjeli), Pravi rastvori i razblaživanje	15
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati																					
70.	Tvari	Simboli elemenata i formule spojeva, hemija i prirodne nauke, eksperimentalni svijet hemije,tvari (podjela, osobine) Razdvajanje smjese (filtriranje,destilacija,sublimacija,)	10																					
71.	Molarne veličine	Relativna atomska /molekulska masa, molarne vleičine(količina tvari, molarna masa, molarni volumen, avogadrov broj), procentni sastav,određivanje formule spoja.	10																					
72.	Građa atoma	Priroda materije - Rutherfordov model atoma i Moseleyev zakon, Savremeni pogled na građu atoma, elektronski omotač atoma,energetski nivoi i kvantni brojevi,elektronska,konfiguracija,Periodbi sistem elemenata,veza elektronske konfiguracije i PSE.	11																					
73.	Hemijske veze	Jonska veza, kovalentna veza, metalna i vodikova veza, valencija i oksidacioni brojevi.	10																					
74.	Disperzni sistemi	Disperzni sistemi, izražavanje sastava smjese (koncentracije, udjeli), Pravi rastvori i razblaživanje	15																					

		rastvora, difuzija, osmoza i osmotski pritisak, jonski disperzni sistemi, Teorija o kiselinama i bazama, soli (disocijacija), koloidno disperzni sistemi	
75.	Hemijske reakcije	Reakcije disocijacije (kisljine, baze, soli), reakcije neutralizacije, oksidi i reakcije oksida sa vodom, redox reakcije, endotermne i egzotermne reakcije, izraunavanje na osnovu hemijskih reakcija.	14
UKUPNO			70
22. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u uionici opremljenoj raunarom, tv-om spojenim sa raunarom. Metode ukljuuju demonstracije, laboratorijske vjebe, prezentacije.			
23. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
VII stepen profesor hemije/kemije II ciklus studija magistar hemije/kemije			

NASTAVNI PREDMET	Hemija
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar
Razred	III (treći)
Sedmično časova	2
Godišnje časova	70

41. CILJ NASTAVE
Razvijanje hemijske pismenosti kroz sticanje znanja potrebnih za razumijevanje hemijskih pojava, koncepata, teorija i zakona. Poticanje interesa za hemiju kroz razumijevanje njenog značaja u svakodnevnom životu i društvu u cjelini. Sticanje vještine prikupljanja informacija iz različitih izvora, njihove obrade i interpretacije. Razvijanje razumijevanja uloge hemije u društvu i tehnologiji.

42. ZADACI NASTAVE
1.Riješava zadatke koji se odnose na brzinu hemijske reakcije. 2.Riješavanje zadataka koji se odnose na hemijsku ravnotežu. 3.Riješavanje zadataka koje se odnose na elektrolitičke procese i reakcije. 4.Riješavanje zadataka koji se odnose na analizu kationa i aniona. 5.Riješavanje zadataka koji se odnose na osobine i upotrebu metala. 6.Riješavanje zadataka koji se odnose na osobine i upotrebu nemetala.

43. ISHODI UČENJA
Učenik/ca analizira klase organskih spojeva i njihove osobine. Učenik/ca analizira i objašnjava reaktivnost organskih spojeva primjenjujući hemijsku simboliku. Učenik/ca kritički razmatra upotrebu organskih tvari i njihov uticaj na okolinu. Učenik/ca povezuje rezultate eksperimenta s konceptualnim spoznajama, te se koristi matematičkim znanjima i vještinama. Učenik/ca utvrđuje važnost tehnoloških procesa i upotrebe organskih tvari i njihov uticaj na okoliš.

44. TEMATSKE CJELINE																								
<table><tr><th>Redni broj</th><th>Naziv tematske cjeline</th><th>Sadržaj tematske cjeline</th><th>Broj sati</th></tr><tr><td>76.</td><td>Alkani</td><td>Grada atoma ugljika, Priroda i polarnost kovalentne veze, Vrste organskih hemijskih reakcija, Izomerija alkanaAlkani, struktura i nomenklatura alkana, Cikloalkani-pregled i osobine cikloalkana,</td><td>10</td></tr><tr><td>77.</td><td>Alkeni</td><td>Alkeni-struktura i nomenklatura alkana, Dobivanje alkana.hemijske osobine alkana, Alkeni u prirodi, fizičke osobine alkana, Industrijski važni polimeri</td><td>10</td></tr><tr><td>78.</td><td>Alkini</td><td>Alikini-struktura i nomenklatura, Hemijske i fizičke osobine alkina, Halogeni derivati ugljikovodika,</td><td>10</td></tr><tr><td>79.</td><td>Aromatski ugljikovodici</td><td>Aromatski ugljikovodici, Struktura i nomenklatura aromatskih ugljikovodika, Kondenzirani aromatski ugljikovodici</td><td>10</td></tr><tr><td>80.</td><td>Organski spojevi sa kisikom</td><td>Alkoholi-osobine i podjela, Fenoli-struktura i nomenklatura, Eteri –struktura i nomenklatura, Karbonilni spojevi-aldehidi i ketoni, Karboksilne kiseline-struktura i nomenklatura, Derivati karboksilnih kiselina</td><td>20</td></tr></table>	Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati	76.	Alkani	Grada atoma ugljika, Priroda i polarnost kovalentne veze, Vrste organskih hemijskih reakcija, Izomerija alkanaAlkani, struktura i nomenklatura alkana, Cikloalkani-pregled i osobine cikloalkana,	10	77.	Alkeni	Alkeni-struktura i nomenklatura alkana, Dobivanje alkana.hemijske osobine alkana, Alkeni u prirodi, fizičke osobine alkana, Industrijski važni polimeri	10	78.	Alkini	Alikini-struktura i nomenklatura, Hemijske i fizičke osobine alkina, Halogeni derivati ugljikovodika,	10	79.	Aromatski ugljikovodici	Aromatski ugljikovodici, Struktura i nomenklatura aromatskih ugljikovodika, Kondenzirani aromatski ugljikovodici	10	80.	Organski spojevi sa kisikom	Alkoholi-osobine i podjela, Fenoli-struktura i nomenklatura, Eteri –struktura i nomenklatura, Karbonilni spojevi-aldehidi i ketoni, Karboksilne kiseline-struktura i nomenklatura, Derivati karboksilnih kiselina	20
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati																					
76.	Alkani	Grada atoma ugljika, Priroda i polarnost kovalentne veze, Vrste organskih hemijskih reakcija, Izomerija alkanaAlkani, struktura i nomenklatura alkana, Cikloalkani-pregled i osobine cikloalkana,	10																					
77.	Alkeni	Alkeni-struktura i nomenklatura alkana, Dobivanje alkana.hemijske osobine alkana, Alkeni u prirodi, fizičke osobine alkana, Industrijski važni polimeri	10																					
78.	Alkini	Alikini-struktura i nomenklatura, Hemijske i fizičke osobine alkina, Halogeni derivati ugljikovodika,	10																					
79.	Aromatski ugljikovodici	Aromatski ugljikovodici, Struktura i nomenklatura aromatskih ugljikovodika, Kondenzirani aromatski ugljikovodici	10																					
80.	Organski spojevi sa kisikom	Alkoholi-osobine i podjela, Fenoli-struktura i nomenklatura, Eteri –struktura i nomenklatura, Karbonilni spojevi-aldehidi i ketoni, Karboksilne kiseline-struktura i nomenklatura, Derivati karboksilnih kiselina	20																					

81.	Amini	Amini i amidi, Struktura i nomenklatura amina i amida, Heterociklični spojevi, Plastične masa kao zagađivač životne sredine.	10
UKUPNO			70
24. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom. Metode uključuju demonstracije, laboratorijske vježbe, prezentacije.			
25. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
VII stepen profesor hemije/kemije II ciklus studija magistar hemije/kemije			

NASTAVNI PREDMET	Informatika		
Stručno zanimanje	Zubni tehničar i stomatološka sestra-tehnčar		
Razred	I		
Sedmično časova	2		
Godišnje časova	70		
1. CILJ NASTAVE			
Cilj nastave iz predmeta informatika je da se učenici pripreme i osposobe za život, učenje i rad u nadolazećem periodu tehnoloskog razvoja.			
2. ZADACI NASTAVE			
• Da shvate ulogu informatatike u savremenom društvu, • Da upoznaju osnovne komponente i princip rada računara, • Da se osposobe za rukovanje računarom, • Da upoznaju gotove programske pakete, • Da upoznaju jedan programski jezik.			
3. ISHODI UČENJA			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Uvod u informatiku i računarstvo	Definicija oblasti informatike, pojam podatak i informacija; pojam komunikacionog procesa; veza informacije i podataka; pojam algoritma, istorijat informatike, osnovne kornponente savremenog račaunara, vrste računarskih sistema, informnacioni sistemi, mogućnost primjene računarske tehnologije.	1
2.	Komunikacija korisnika sa računarom	Pojam programskih jezika, metoda komunikacije čovjek-računar, osnovni tipovi komunikacije, upit -odgovor.	4
3.	Osnovne komponente računarskog sistema	Memorije, aritmetičko-logička jedinica, ulazno-izlazni uredaji, računarski sistemi i računarske mreže, odnos hardvera,	9

		softvera i računarskog sistema	
4.	Rješavanje problema uz pomoću računara	Tipovi problema, definicija problema i njegovo razlaganje na podprobleme, definiranje algoritma, osobine algoritma, načini opisivanja algoritma, princip rješavanja problema pomoću algoritma, od algoritma do programa.	16
5.	Programska sredstva opšte namjene	Editori za obradu teksta, editor za rad sa tabelarnim podacima, editor za prezentiranje, računarske mreže i elektronska pošta.	40
6.			
UKUPNO			
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, projektorom i grafoskopom. Metode uključuju demonstracije, slajdove, zidne crteže i grafolije s blok šemama.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Srednja škola za stručno obrazovanje i obuku – tehničke škole i stručne škole Općeobrazovnu, stručno-teorijsku, praktičnu i nastavu u okviru laboratorijskog rada, u srednjoj školi izvode lica: 4. Sa završenim najmanje VII stepenom stručne spreme, sa zvanjem profesora, ili završenim drugim fakultetom i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičnom grupom predmeta, 5. Sa završenim II, odnosno III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičnom grupom predmeta, 6. Praktičnu i nastavu u okviru laboratorijskog rada u srednjim školama izvode i nastavnici sa završenim VII, odnosno VI stepenom stručne spreme, u skladu sa Nastavnim planom i programom, majstori, poslovođe, specijalisti instruktori sa završenim najmanje V stepenom stručne spreme i sa pet godina radnog iskustva u struci i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičnom grupom predmeta. 1. Prirodno-matematički fakultet: - Diplomirani matematičar-informatičar; - Magistar softverskog inženjerstva; - Magistar matematike, nastavnički smjer; - Magistar matematičkih nauka, smjer teorijska kompjuterska nauka;			

- Svršenici Prirodno-matematičkog fakulteta informatičkog i računarskog usmjerenja.

2. Elektrotehnički fakultet:

- Diplomirani inženjer informatike i računarstva;

- Svršenici Elektrotehničkog fakulteta informatičkog i računarskog usmjerenja

Na osnovu Odluke broj: 11-34-18969-1 od dana 19. 5. 2023. godine donosi se izmjenjeni Nastavni plan i program/Nastavni plan i program sa definisanim ishodima učenja, odnosno mjerljivim pokazateljima znanja za srednju školu iz nastavnog predmeta Informatika i Programiranje u dijelu koji se odnosi na profil i stručnu spremu, *dodaje se*:

- Diplomirani informatičar
- Diplomirani inženjer kompjuterskih nauka
- Diplomirani inženjer informacionih sistema
- Magistar informacionih sistema
- Magistar informacionih tehnologija
- Magistar računarstva i informatike
- Magistar matematike i informatike
- Magistar saobraćaja, smjer kompjutersko-informacione tehnologije
- Magistar-Diplomirani inženjer računarstva i informatike
- Magistar elektrotehnike - diplomirani inženjer elektrotehnike, Odsjek automatika i elektronika
- Magistar elektrotehnike - diplomirani inženjer elektrotehnike, Odsjek računarstvo i informatika
- Magistar elektrotehnike - diplomirani inženjer elektrotehnike, Odsjek telekomunikacije
- Magistar elektrotehnike - diplomirani inženjer elektrotehnike, Odsjek elektroenergetika

NASTAVNI PREDMET	Stomatološka grupa predmeta-praksa		
Stručno zanimanje	Stomatološka sestra-tehničar		
Razred	IV		
Sedmično časova	7		
Godišnje časova	210		
45. CILJ NASTAVE			
Zadovoljiti profesionalne potrebe zanimanja iz predviđenih tematskih cjelina.			
46. ZADACI NASTAVE			
1. Upoznavanje učenika sa praktičnim aktivnostima iz oblasti Bolesti usta (Oralna medicina), Pedodoncija i preventivna stomatologija, Opće steriliziranje i oralna hirurgija, stomatološka protetika i Bolesti zuba (restaurativna stomatologija i endodoncija) 2. Razvijanje manualnih sposobnosti pri izvođenju zadataka stomatološke sestre u navedenim oblastima stomatologije. 3. Razvijanje komunikacijskih sposobnosti u radu s pacijentima, osobito posebnih populacionih skupina, djece, starijih, trudnica, osoba s posebnim potrebama i invaliditetom. 4. Uvježbavanje osnovnih aktivnosti stomatološke sestre: dezinfekcija i sterilizacija radnih površina i instrumenata, priprema pacijenta, asistencija pri stomatološkim zahvatima, administrativne obaveze. 5. Upoznavanje materijala, uvježbavanje njihove primjene pri različitim stomatološkim intervencijama.			
47. ISHODI UČENJA			
48. TEMATSKE CJELINE			
Re dni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
82.	Bolesti usta	Bolesti oralnih sluznica Lijekovi u liječenju bolesti usta Aparati priprema za rad i održavanje Upoznavanje sa instrumentima Upoznavanje sa lijekovima Priprema lijekova Upotreba lijekova Sterilizirane u oblasti bolesti usta Dezinficiranje u oblasti bolesti usta Asistiranje ljekaru Priprema, uzimanje i slanje materijala za mikrobiološku analizu Rad na pacijentu	30
83.	Pedodoncija i preventivna	Specifičnosti praktične nastave u pedodonciji Odnos prema pacijentima i pratiocima	60

	stomatologija	Vrste intervencija Ustanove u kojima se obavlja stomatološka zaštita djece Upoznavanje opreme i izgleda pokretne zubne ambulante Oprema i raspored opreme u zubnoj ambulanti Rad sa fiziološkom stolicom Priprema i kontrola mašine za rad Kontrola ispravnosti kolenjaka i nasadnika Priprema turbine za rad Priprema stolića za instrumente Dezinfekcija radnog prostora Rad sa pacijentom u ležećem položaju Raspored instrumenata i materijala na radnom stolu stomatološke sestre Raspored medikamenata i materijala u ormaru Upoznavanje rasporeda, opreme i izgleda čekaonice za djecu Rad sa nemirnim pacijentima Specifičnosti rada u dječijem uzrastu Priprema pribora za koferdam Priprema amalgama Priprema cementne podloge Rad sa glasjonomernim cementima Upoznavanje i rukovanje različitim aparatima za svjetlosnu polimerizaciju kompozita Priprema i rad sa kompozitnim materijalima Priprema medikamenata hidrogena hloramina Priprema sredstava i asistiranje pri zaustavljanju krvarenja iz gingive Priprema i rad s matricama Asistiranje pri punjenju višepovršinskih plombi Praktični rad kod stavljanja sredstava za devitalizaciju zuba Praktični rad kod mortalne amputacije Praktični rad kod mortalne ekstirpacije Priprema radnog mjesta za endodontski tretman Praktični rad pri punjenju kanala korijena resorptivni pastama Praktični rad pri definitivnom punjenju kanala Praktični rad pri vadenju rasklaćenih mlečnih zuba Praktični rad pri vadenju mliječnih zuba sa neresorbovanim korjenom Praktičan rad pri vadenju stalnih zuba kod djece Priprema antishock terapije Oboljenja usta kod djece Spravljanje rastvora hidrogena i drugih dezinfekcionih sredstava Povrede mlečnih i stalnih zuba Asistiranje kod naprslina i preloma gleđi Protetsko zbrinjavanje kod djece Primjena fluora u profilaksi zubnog karijesa	
--	---------------	--	--

		Praktični rad kod endogene primjene fluora Praktični rad kod egzogene primjene fluora Praktičan rad stomatološke sestre u savjetovalištu za trudnice Prijem hitnih slučajeva u zubnoj ambulanti Upoznavanje sa administracijom Slanje statističkih izveštaja	
84.	Opće steriliziranje i oralna hirurgija	Organiziranje rada u ambulanti za oralnu hirurgiju Upoznavanje instrumenata za ekstrakciju zuba Kliješta, poluge, boreri Tehnika rada sa špricama i iglama Asistiranje kod lokalne i sprovodne anestezije Asistiranje na slučaju Instrumentiranje kod kompresivnog zavoja Ligatura- osmica Instrumentiranje kod intraoralne incizije Instrumentiranje kod ekstraoralni incizije Tehnika i način pripremanja i čuvanja jodoform i turacin gaze Tehnika i način pripremanja i čuvanja tampona i tupfera Tehnika čuvanja gumenih drenova u oralnoj hirurškoj praksi Bolesnika za fizikalnu terapiju kod raznih upalnih neuralgičnih stanja Pripremanje obloga Previjanje rana na licu i vratu Upoznavanje preparata koji se koriste za lokalnu hemostazu u oralnoj hirurgiji Upoznavanje preparata za hemostazu koji se lokalno apliciraju u ekstrakcionu ranu Tehnika pripremanja i čuvanja hirurškog zavoja cink eugenola Praktičan rad na steriliziranju Steriliziranje gumenih rukavica, borera, rublja, zavojnog materijala Sterilizacija instrumenata Sterilizacija materijala za šivanje šavova Sterilizacija nasadnika i kolenjaka Urgentna terapija kod šoka Urgentna terapija kod kolapsa Urgentna terapija kod sinkope Urgentna terapija kod histeričnog napada Rukovanje aparatima za davanje kisika Urgentna terapija kod alergičnih osoba na anestetike Anafilaktički šok-ponavljanje Urgentna terapija kod srčanih bolesnika Masaža srca -ponavljanje Intramuskularne i intravenske injekcije Prema trudnice za ekstrakciju zuba Priprema trudnica za druge oralno hirurške intervencije Premedikacija srčanih bolesnika Premedikacija bolesnika sa šećernom bolesti	60

85.	Stomatološka protetika	Alginati i postupak s njima Kašike za uzimanje otisaka Retencija otisnog materijala Čuvanje alginatnaog otiska Termoplastične mase i postupak sa njima Uloga sestre u radu sa termoplastični masama Vrste termoplastičnih masa Silikonske mase i rad sa silikonskim masama Uloge sestre u uzimanju otiska sa silikatni masama Čuvanje otisnih materijala Sterilizacija anatomskih kašika Pripremanje otisnih masa u neposrednom radu sa pacijentima Umjetne smole -akrilati Rad sa smolama Metali Legure (zlato,platina) Palador	30
86.	Bolesti zuba	Priprema instrumenata u endodonciji Sterilizirane instrumenata u endodonciji Održavanje endodontskih instrumenata Petrijeva šolja Igle za obradu korjenskih kanala Asistiranje ljekaru Priprema materijala za punjenje korjenskih kanala Tehnika postavljanje koferdam gume Instrumenti za preparaciju pristupnog kaviteta Instrumenti za uklanjanje mekog sadržaja pulpne komore Instrumenti za ispitivanje prohodnosti kanala Instrumenti i sredstva za oblikovanje ulaza u kanal Instrumenti i sredstva za određivanje radne dužine preparacije kanala Instrumenti i sredstva za mehaničko oblikovanje i čišćenje kanala Rucni endodontski instrumenti Mašinski rotirajući endodontski instrumenti Instrumenti za mašinsku obradu sa soničnim efektima Instrumenti i sredstva za trajnu opturaciju kanalskog sistema Gutaperka kočići Vitalna amputacija Vitalna ekstirpacija Trajna desenzibilizacija pulpe Kalcijum hidroksid Lijekovi u bolestima zuba ledermix, pulpomixin, metronidazol	30

UKUPNO	210
26. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA	
27. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA	
Doktor stomatologije	

NASTAVNI PREDMET	Islamska vjeronauka
Stručno zanimanje	Zubni tehničar i stomatološka sestra-tehničar
Razred	1.
Sedmično časova	1
Godišnje časova	35
1. CILJ NASTAVE	
Temeljni ciljevi učenja i poučavanja islamske vjeronauke su: 1. Razvijanje temelja islamskog učenja na način primjeren uzrastu s akcentom na vrijednostima islama u svakodnevnicu, te razvijanje proaktivne uloge u životu putem približavanja učenika Božijim porukama iz Kur'ana. 2. Podučavanje učenika ispravnom razumijevanju Poslanikovog, a.s., sunneta u tradicionalnom bosanskohercegovačkom kontekstu uz kontinuirano razvijanje ljubavi prema Muhammedu, a.s., i drugim poslanicima. 3. Usmjeravanje na cjeloživotno učenje koje učenike osposobljava za zajednički život i rad s drugima, te doprinosi razvoju i napretku vjerske zajednice i cjelokupnog društva. 4. Uvažavanje i prihvatanje različitosti u kontekstu kulturnih, religioznih i drugih pogleda na svijet, te osposobljavanja za vrednovanje njihovih stavova, razmišljanja i ponašanja, potrebe za zajedničkim životom baziranim na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama Bosne i Hercegovine afirmirajući pozitivne međuljudske vrijednosti, suživot, toleranciju, saradnju i bolje razumijevanje vlastitog identiteta. 5. Razvijanje kreativnog i kritičkog mišljenja kao metakompetencija neophodnih za integraciju u društvo i nošenje sa složenim zahtjevima savremenog života kao i poticanje i kontinuirano unapređivanje intelektualnog, tjelesnog, estetskog, duhovnog, moralnog, društvenog razvoja učenika, u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima.	
2. ZADACI NASTAVE	
1. Vrednuje islamske dužnosti kroz njihov utjecaj na emocionalni, intelektualni, porodični i društveni život vjernika. 2. Interpretira islamske dužnosti na način da izdvaja smisao njihovog izvršavanja i objašnjava kontinuitet i snažnu vezu među njima. 3. Povezuje islamske dužnosti sa životom. 4. Analizira islam kao predanost vjernika Bogu i prikazuje je kao iskonsku i prirodnu Božiju vjeru. 5. Prihvata islam kao unutarnji i neodvojivi dio same ljudske prirode. 6. Identificira i razmatra ekološke probleme. te procjenjuje svoj odnos prema njima. 7. Prihvata duhovna, etička i moralna načela islama za odgovorniji, racionalniji i pažljiviji odnos prema životnoj sredini i njenim blagodatima.	

3. ISHODI UČENJA			
1. Opisuje smisao vjerovanja i prepoznaje vjeru kao životnu energiju koja čovjeku daje snagu u susretu sa životnim izazovima. 2. Povezuje temelje vjerovanja s životom i određuje svoje prioritete prema njima. 3. Objašnjava nastanak svijeta i čovjeka iz ugla vjere i nauke, upoređuje učenje vjere i nauke o stvaranju, porijeklu svijeta i čovjeka, te određuje vlastito porijeklo.			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Od „Poučavanja imenima“ do naredbe „Uči“	Islam kao iskonska i prirodna Božija vjera Islam u povijesti od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s. Vjera u Boga je jedna, a zakona je više	3
2.	Očuvanje izvornog učenja	Objava Historija Kur'ana i njegov sadržaj Sunnet - drugi izvor islama	3
3.	Temelji imana	Vjerovanje u Jednog Boga i duhovna bića Objave i poslanstvo Vječnost i slobodna volja	3
4.	Allah je Stvoritelj	Naučni i kur'anski pogled na stvaranje svijeta i čovjeka	1
5.	Temelji islama	Šehadet - Stablo islama Radost u namazu Post - put do uspjeha Svrha davanja zekata Hadždž - Vrhunac bogobožnosti	5
6.	Put do čovjeka	Čovjek je moralno biće Muhammed, a.s., uzor moralnosti	4
7.	Islam i ekologija	Čovjek i ekologija Vjera i zaštita prirode Voda - izvor i blagodat života	
8.	Vjera u svakodnevnicu	Pristojnost u odijevanju Halal ishrana - izvor zdravlja Slobodno vrijeme i izazovi mladosti	
9.	Demokratski počeci povijesti islama	Državno uređenje i period pravedne vladavine	

UKUPNO			
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi uz korištenje multimedije, u učionici opremljenoj računarom i projektorom. Metode uključuju predavanje, objašnjavanje, metoda razgovora, prezentacije, projektni zadaci.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Posao profesora islamske vjeronauke u srednjoj tehničkoj i stručnoj školi četverogodišnjeg trajanja može obavljati lice sa odgovarajućim stručnim zvanjem i minimalno 240 ECTS bodova koje ima završen jedan od islamskih fakulteta i važeću saglasnost Islamske zajednice. Pod islamskim fakultetima podrazumijevaju se: 1. Fakultet islamskih nauka u Sarajevu, 2. Islamski pedagoški fakultet u Zenici, 3. Islamski pedagoški fakultet u Bihaću, 4. Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru, 5. te islamski fakulteti u inozemstvu sa nostrificiranom diplomom uz položenu pedagoško-didaktičko-metodičku grupu predmeta. Pod odgovarajućim zvanjima podrazumijevaju se: 1. profesor/bachelor islamskih nauka, 2. profesor/bachelor islamske teologije, 3. bachelor teologije, 4. diplomirani teolog, 5. profesor islamskih teoloških studija, 6. profesor, 7. profesor/bachelor islamske vjeronauke i religijskog odgoja, 8. profesor religijske pedagogije, 9. profesor islamske pedagogije, 10. diplomirani profesor islamske vjeronauke, 11. bakalaureat/bachelor islamske vjeronauke, 12. master/magistar islamske vjeronauke, 13. master/magistar religijske pedagogije, 14. master/magistar religijske edukacije 15. master/magistar teolog, magistar islamskih nauka, 16. te ostali srodni profili sa definiranih islamskih fakulteta.			

NASTAVNI PREDMET	Islamska vjeronauka
Stručno zanimanje	Zubni tehničar i stomatološka sestra-tehničar
Razred	2.
Sedmično časova	1
Godišnje časova	35
1. CILJ NASTAVE	
Temeljni ciljevi učenja i poučavanja islamske vjeronauke su: 1. Razvijanje temelja islamskog učenja na način primjeren uzrastu s akcentom na vrijednostima islama u svakodnevnicu, te razvijanje proaktivne uloge u životu putem približavanja učenika Božijim porukama iz Kur'ana. 2. Podučavanje učenika ispravnom razumijevanju Poslanikovog, a.s., sunneta u tradicionalnom bosanskohercegovačkom kontekstu uz kontinuirano razvijanje ljubavi prema Muhammedu, a.s., i drugim poslanicima. 3. Usmjeravanje na cjeloživotno učenje koje učenike osposobljava za zajednički život i rad s drugima, te doprinosi razvoju i napretku vjerske zajednice i cjelokupnog društva. 4. Uvažavanje i prihvatanje različitosti u kontekstu kulturnih, religioznih i drugih pogleda na svijet, te osposobljavanja za vrednovanje njihovih stavova, razmišljanja i ponašanja, potrebe za zajedničkim životom baziranim na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama Bosne i Hercegovine afirmirajući pozitivne međuljudske vrijednosti, suživot, toleranciju, saradnju i bolje razumijevanje vlastitog identiteta. 5. Razvijanje kreativnog i kritičkog mišljenja kao metakompetencija neophodnih za integraciju u društvo i nošenje sa složenim zahtjevima savremenog života kao i poticanje i kontinuirano unapređivanje intelektualnog, tjelesnog, estetskog, duhovnog, moralnog, društvenog razvoja učenika, u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima.	
2. ZADACI NASTAVE	
1. Upoznati učenika sa smislom života i pomoći mu u razumijevanju i određivanju misije i ciljeva u životu 2. Jačati vlastitu vjeru i sposobnost njenog izražavanja na ličnom i zajedničkom nivou 3. Upoznati ulogu islama u životu pojedinca, porodice, društva 4. Prihvatiti islam kao Pravi put u vlastitom razumijevanju svijeta i odgovora na pitanja smisla, svrhe, usmjeravanja i oblikovanja života 5. Razumjeti ulogu slobodne volje u životu čovjeka i odgovornost za vlastite postupke 6. Razviti kritičko promišljanje i argumentovano obrazlaganje prilikom suočavanja s različitim ideološkim pritiscima 7. Pravilno razumjeti duhovnu i materijalnu dimenziju čovjeka 8. Spoznati utjecaj grijeha na dušu, tijelo i ugled čovjeka i unapređivati svijest o važnosti pokajanja	

9. Shvatiti smisao ibadeta i istrajnosti u njegovom izvršavanju
10. Razviti svijest o Muhammedu, a.s., kao milosti svjetovima i ukazati na njegov sivevremenski značaj

3. ISHODI UČENJA

1. Razlikuje potrebe tijela i duše, te obrazlaže posljedice davanja prioriteta potrebama tijela u odnosu na potrebe duše.
2. Izdvaja vlastite potrebe nužne za sretan i uspješan život iz ugla islama i argumentovano ih brani.
3. Analizira smisao tevbe, njenu tjelesnu i duhovnu dimenziju i vrijednosti, te koristi tevbu nakon griješenja a kajanje i izvinjenje u griješenju prema čovjeku.
4. Objašnjava univerzalne vrijednosti porodičnog i društvenog života Muhammeda, a.s., te podržava stav da ljubav prema Muhammedu, a.s, predstavlja temelj ljubavi prema svim ljudima i svim bićima.
5. Uspoređuje slobodu u demokratskom društvu i islamu, argumentira vlastiti izbor, te izdvaja posljedice koje taj izbor uzrokuje nezavisno od vršnjaka, medija i sl.
6. Navodi i analizira mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s.
7. Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaje upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga.
8. Prepoznaje razliku između Pravedenih halifa i dinastija Emevija i Abasija.
9. Opisuje širenje hilafeta i dolazak islama u Evropu, te prepoznaje doprinose islama čovječanstvu i svom naslijeđu.

4. TEMATSKE CJELINE

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Život i vjera	Tajna i svrha života Vizija i misija vlastitog života	2
2.	Čovjek i vjera	Potrebe čovjeka Razvijanje identiteta Prakticiranje i življenje vjere	3
3.	Islam i sloboda	Islamsko poimanje slobode i odgovornosti Mediji i sloboda	2
4.	Čovjekova duhovna i materijalna realnost	Čovjek - biće duha i tijela Harmonija između duhovnog i materijalnog Griješ - fizički teret i duhovna tjeskoba	3
5.	Smisao ibadeta	Značaj ibadeta u životu vjernika Istrajnost u ibadetu Rad je ibadet	3

6.	Muhammed, a.s., milost svijetovima	Muhammed, a.s., milost svijetovima Porodični i društveni život	10
7.	Muslimanska zajednica	Muhammeda, a.s. Drugi o Muhammedu, a.s. Kur'an i hadis o zajednici	
8.	Povijest islama	Čovjek graditelj zajednice Uloga džemata u zajednici Susret islama s drugim kulturama Dinastija Emevija Islam u Španiji i Siciliji Dinastija Abasija	
UKUPNO			
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi uz korištenje multimedije, u učionici opremljenoj računarom i projektorom, tv. Metode uključuju predavanje, objašnjavanje, metoda razgovora, prezentacije, projektni zadaci.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Posao profesora islamske vjeronauke u srednjoj tehničkoj i stručnoj školi četverogodišnjeg trajanja može obavljati lice sa odgovarajućim stručnim zvanjem i minimalno 240 ECTS bodova koje ima završen jedan od islamskih fakulteta i važeću saglasnost Islamske zajednice. Pod islamskim fakultetima podrazumijevaju se: 1. Fakultet islamskih nauka u Sarajevu, 2. Islamski pedagoški fakultet u Zenici, 3. Islamski pedagoški fakultet u Bihaću, 4. Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru, 5. te islamski fakulteti u inozemstvu sa nostrificiranom diplomom uz položenu pedagoško-didaktičko-metodičku grupu predmeta. Pod odgovarajućim zvanjima podrazumijevaju se: 1. profesor/bachelor islamskih nauka, 2. profesor/bachelor islamske teologije, 3. bachelor teologije, 4. diplomirani teolog, 5. profesor islamskih teoloških studija, 6. profesor, 7. profesor/bachelor islamske vjeronauke i religijskog odgoja, 8. profesor religijske pedagogije, 9. profesor islamske pedagogije, 10. diplomirani profesor islamske vjeronauke, 11. bakalaureat/bachelor islamske vjeronauke,			

12. master/magistar islamske vjeronauke,
13. master/magistar religijske pedagogije,
14. master/magistar religijske edukacije
15. master/magistar teolog, magistar islamskih nauka,
16. te ostali srodni profili sa definiranih islamskih fakulteta.

NASTAVNI PREDMET	Islamska vjeronauka
Stručno zanimanje	Zubni tehničar i stomatološka sestra-tehničar
Razred	3.
Sedmično časova	1
Godišnje časova	35
1. CILJ NASTAVE	
Temeljni ciljevi učenja i poučavanja islamske vjeronauke su: 1. Razvijanje temelja islamskog učenja na način primjeren uzrastu s akcentom na vrijednostima islama u svakodnevnicu, te razvijanje proaktivne uloge u životu putem približavanja učenika Božijim porukama iz Kur'ana. 2. Podučavanje učenika ispravnom razumijevanju Poslanikovog, a.s., sunneta u tradicionalnom bosanskohercegovačkom kontekstu uz kontinuirano razvijanje ljubavi prema Muhammedu, a.s., i drugim poslanicima. 3. Usmjeravanje na cjeloživotno učenje koje učenike osposobljava za zajednički život i rad s drugima, te doprinosi razvoju i napretku vjerske zajednice i cjelokupnog društva. 4. Uvažavanje i prihvatanje različitosti u kontekstu kulturnih, religioznih i drugih pogleda na svijet, te osposobljavanja za vrednovanje njihovih stavova, razmišljanja i ponašanja, potrebe za zajedničkim životom baziranim na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama Bosne i Hercegovine afirmirajući pozitivne međuljudske vrijednosti, suživot, toleranciju, saradnju i bolje razumijevanje vlastitog identiteta. 5. Razvijanje kreativnog i kritičkog mišljenja kao metakompetencija neophodnih za integraciju u društvo i nošenje sa složenim zahtjevima savremenog života kao i poticanje i kontinuirano unapređivanje intelektualnog, tjelesnog, estetskog, duhovnog, moralnog, društvenog razvoja učenika, u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima.	
2. ZADACI NASTAVE	
1. Otvoriti učeniku prostor da traga za vjerom i smislom života, te uobličava značenje svog vjerovanja. 2. Upoznati sa jedinstvenim porijeklom vjerovanja u Jednog Boga i mnoštvom različitih manifestacija religija. 3. Usmjeravati u oblikovanju identiteta i vlastite individualnosti. 4. Potaknuti učenika na bliskost, primjenjivost, žeđ za kur'anskom riječju na svom maternjem jeziku. 5. Istražiti različite dimenzije nadnaravnosti Kur'ana radi razvijanja svijesti o njegovom savršenstvu. 6. Podsticati na razmišljanje o ulozi slobode u životu i posljedicama izbora koja prave. 7. Razvijati moral i etičnost, te pomoći učeniku da uredi svakodnevnicu islamskim moralom.	

8. Usmjeravati na primjenu islamske etike rada u različitim profesijama.
9. Razumijevati položaj i ulogu žene u islamu, te razumjeti puninu odnosa između muškarca i žene.
10. Osvijestiti načine upoznavanja suprotnog spola radi formiranja bračne zajednice
11. Jačati ulogu i značaj porodice, te osvijestiti uloge članova porodice s ciljem odupiranja izazovima svog vremena.
12. Upoznavati kontinuitet razvoja islamske vladavine, kulture i civilizacije.
13. Podsticati na razumijevanje, prijateljstvo, toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačijima.
14. Razvijati svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
15. Unapređivati svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode.

3. ISHODI UČENJA

1. Analizira razloge vjerovanja, objašnjava različita vjerovanja, te uspoređuje monoteističke religije.
2. Prepoznaje u svakodnevici različite situacije, postupke i osjećanja u kojima mu vjerovanje, služi kao faktor zadobijanja vlastite osobnosti.
3. Analizira društveni kontekst objave Kur'ana i obrazlaže naučne dokaze koji potvrđuju savršenstvo Kur'ana.
4. Objašnjava odnos slobodne volje i sudbine, te prepoznaje životne situacije u kojima je svojevoljno nešto odlučio.
5. Obrazlaže islam kao život sa svrhom.
6. Prihvata da je Božija jednost (tevhid) suština vjere prema kojoj postavlja svoje ciljeve.
7. Prihvata svoja jedinstvena obilježja kao Božiji dar.
8. Objašnjava da moralom ostvarujemo puninu svoje ljudskosti i identifikuje moralne uzore
9. Analizira i prihvata islamsku etiku rada.
10. Argumentuje islamski pogled na brak, kao ranopravniugovor muškarca i žene, susretanje ljubavi, međusobnog uvažavanja i poštivanja.

4. TEMATSKE CJELINE

Redni broj		Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Živjeti vjeru	Zašto vjerujemo Vjera je jedna, a religija je više Živi islam - život sa svrhom	3
2.	Biti drugačiji od ostalih	Biti originalan	1
3.	Kur'an - posljednja božija objava	Kur'an - radosna vijest Čovjek u Kur'anu Kur'an u mom životu Savršenstvo Kur'ana u naučnim dokazima	4

4.	Sloboda i odgovornost	Predanost Bogu kao vrhunac slobode Podsticanje dobra i osuđivanje zla Granice slobode u savremenom svijetu	3
5.	Islamski moral u svakodnevnom životu	Osnove islamskog morala Značaj moralnih uzora Islamska etika rada Kako biti moralan danas	4
6.	Žena u islamu	Žene - čast muslimanske zajednice i ljudskog roda Pokušaji kompromitiranja položaja žene u islamu	10
7.	Brak i porodica u islamu	Izazovi upoznavanja bračnog druga Islamski pogled na brak Značaj porodice u muslimanskoj zajednici	
8.	Vrijeme civilizacije islama	Tradicionalna i savremena porodica Središta islamske kulture Safavidi i Veliki Moguli Memluci i Osmanlije Islam i muslimani danas	
UKUPNO			

4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA

Nastava se izvodi uz korištenje multimedije, u učionici opremljenoj računarom i projektorom, tv-om. Metode uključuju predavanje, objašnjavanje, metoda razgovora, prezentacije, projektni zadaci.

5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA

Posao profesora islamske vjeronauke u srednjoj tehničkoj i stručnoj školi četverogodišnjeg trajanja može obavljati lice sa odgovarajućim stručnim zvanjem i minimalno 240 ECTS bodova koje ima završen jedan od islamskih fakulteta i važeću saglasnost Islamske zajednice.

Pod islamskim fakultetima podrazumijevaju se:

1. Fakultet islamskih nauka u Sarajevu,
2. Islamski pedagoški fakultet u Zenici,
3. Islamski pedagoški fakultet u Bihaću,
4. Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru,
5. te islamski fakulteti u inozemstvu sa nostrificiranom diplomom uz položenu pedagoško-didaktičko-metodičku grupu predmeta.

Pod odgovarajućim zvanjima podrazumijevaju se:

1. profesor/bachelor islamskih nauka,
2. profesor/bachelor islamske teologije,
3. bachelor teologije,
4. diplomirani teolog,
5. profesor islamskih teoloških studija,
6. profesor,
7. profesor/bachelor islamske vjeronauke i religijskog odgoja,
8. profesor religijske pedagogije,
9. profesor islamske pedagogije,
10. diplomirani profesor islamske vjeronauke,
11. bakalaureat/bachelor islamske vjeronauke,
12. master/magistar islamske vjeronauke,
13. master/magistar religijske pedagogije,
14. master/magistar religijske edukacije
15. master/magistar teolog, magistar islamskih nauka,
16. te ostali srodni profili sa definiranih islamskih fakulteta.

NASTAVNI PREDMET	Islamska vjeronauka
Stručno zanimanje	Zubni tehničar i stomatološka sestra-tehničar
Razred	4.
Sedmično časova	1
Godišnje časova	30
1. CILJ NASTAVE	
Temeljni ciljevi učenja i poučavanja islamske vjeronauke su: 1. Razvijanje temelja islamskog učenja na način primjeren uzrastu s akcentom na vrijednostima islama u svakodnevnicu, te razvijanje proaktivne uloge u životu putem približavanja učenika Božijim porukama iz Kur'ana. 2. Podučavanje učenika ispravnom razumijevanju Poslanikovog, a.s., sunneta u tradicionalnom bosanskohercegovačkom kontekstu uz kontinuirano razvijanje ljubavi prema Muhammedu, a.s., i drugim poslanicima. 3. Usmjeravanje na cjeloživotno učenje koje učenike osposobljava za zajednički život i rad s drugima, te doprinosi razvoju i napretku vjerske zajednice i cjelokupnog društva. 4. Uvažavanje i prihvatanje različitosti u kontekstu kulturnih, religioznih i drugih pogleda na svijet, te osposobljavanja za vrednovanje njihovih stavova, razmišljanja i ponašanja, potrebe za zajedničkim životom baziranim na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama Bosne i Hercegovine afirmirajući pozitivne međuljudske vrijednosti, suživot, toleranciju, saradnju i bolje razumijevanje vlastitog identiteta. 5. Razvijanje kreativnog i kritičkog mišljenja kao metakompetencija neophodnih za integraciju u društvo i nošenje sa složenim zahtjevima savremenog života kao i poticanje i kontinuirano unapređivanje intelektualnog, tjelesnog, estetskog, duhovnog, moralnog, društvenog razvoja učenika, u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima.	
2. ZADACI NASTAVE	
1. Osvijetliti tok postojanja islama na našem prostoru, uz razumijevanje njegovog utjecaja na kulturu Bošnjaka 2. Razviti pozitivan odnos prema Islamskoj zajednici Bosne i Hercegovine, te afirmirati aktivno djelovanje u okviru iste 3. Afirmirati kompatibilnost vjere i nauke uz razvijanje svijesti o konstantnosti učenja vjere i promjenjivosti naučnih dostignuća 4. Osvijestiti doprinos muslimana razvoju nauke. 5. Afirmirati potrebu cjeloživotnog učenja u kontekstu Prve objave. 6. Osvijestiti na postojanje rizika od traganja za novim religioznim pokretima, te ponuditi islamske odgovore na pojavu istih. 7. Ponuditi islamske odgovore na izazove savremenosti i razviti razumijevanje potrebe za	

savremenim promišljanjem vjere.

8. Osvijestiti ulogu i značaj mira kao temeljne odrednice islama.
9. Približiti prostor ihsanskog ostvarenja čovjeka kao prostor u kojem svaka duša može živjeti i razvijati svoje vjerovanje.
10. Razumjeti islamsku duhovnost i usmjeriti na puteve koji je povećavaju.
11. Osmisliti život na temeljima islama.
12. Razviti ključne kompetencije na temelju učenja islama.
13. Izgraditi svijest o povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
14. Unaprijediti svijest o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode.

3. ISHODI UČENJA

1. Poredi konstantnost učenja vjere i promjenjivost naučnih dostignuća.
2. Navodi nove religiozne pokrete, te analizira rizike potpadanja pod utjecaj istih.
3. Definira i objašnjava pojmove: zikr, inaba, takvaluk, mehabbe i ma'rife, klasificira tesavuf kao islamsku duhovnost i opisuje stupnjeve duhovnog usavršavanja.
4. Podržava cjeloživotno učenje u kontekstu Prve objave.
5. Objašnjava mir kao temeljnu odrednicu islama, i interpretira nasilje, nepravdu, rat i terorizam kao devijacije.
6. Objašnjava stav islama prema učenju, znanju, nauci i učenjacima i analizira doprinos muslimana razvoju nauke.
7. Objašnjava stav islama o kloniranju, eutanaziji, umjetnoj oplodnji, transplantaciji organa, abortusu, estetskoj hirurgiji...
8. Obrazlaže preventivnu ulogu islama u borbi protiv ovisnosti, spolnih bolesti i poroka.
9. Daje kritički osvrt o utjecaju društva i kulture na razvoj identiteta pojedinca.
10. Opisuje svoje razumijevanje života u kontekstu materijalne, društvene, kulturne i duhovne sfere.
11. Analizira doprinos islama procvatu materijalne i duhovne kulture u Bosni i Hercegovini, te oblikovanju identiteta Bošnjaka.
12. Navodi i opisuje različite vakufe u Bosni i Hercegovini i izdvaja značaj vakufa za pojedinca i zajednicu.

4. TEMATSKE CJELINE

Redni broj		Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Islam u Bosni i Hercegovini	Islamska civilizacija i kultura u Bosni i Hercegovini Uloga i značaj vakufa Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini	3
2.	Vjera i nauka	Istine vjere i istine nauke Doprinos muslimana razvoju nauke	3

		Budućnost i moć znanja	
3.	Vjerski trendovi	Trend religioznosti i kvazireligioznost Sekte, kultovi i novi religiozni pokreti Zloupotreba vjere za ideologiju, fanatizam, fundamentalizam i terorizam	3
4.	Islamski odgovori na izazove savremenosti	Islam i pitanja bioetike Čuvanje zdravlja i zavodljivost poroka Vjera kao prevencija ovisnosti Grijeih i spolne bolesti	4
5.	Islamska duhovnost	Nastanak i razvoj tesavufa Zikr i srčano pokajanje Moralnost i takvaluk Ljubav i spoznaja	4
6.	Islamski osmišljena mladost	Utjecaj društva na mlade Put uspjeha: znanje, vjerovanje i aktivno djelovanje Vjera i ključne kompetencije mladih Organizacija života i profesionalni rad Potraga za srećom	4

UKUPNO

4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA

Nastava se izvodi uz korištenje multimedije, u učionici opremljenoj računarom i projektorom, tv-om. Metode uključuju predavanje, objašnjavanje, metoda razgovora, prezentacije, projektni zadaci.

5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA

Posao profesora islamske vjeronauke u srednjoj tehničkoj i stručnoj školi četverogodišnjeg trajanja može obavljati lice sa odgovarajućim stručnim zvanjem i minimalno 240 ECTS bodova koje ima završen jedan od islamskih fakulteta i važeću saglasnost Islamske zajednice.

Pod islamskim fakultetima podrazumijevaju se:

1. Fakultet islamskih nauka u Sarajevu,
2. Islamski pedagoški fakultet u Zenici,
3. Islamski pedagoški fakultet u Bihaću,
4. Fakultet za islamske studije u Novom Pazaru,
5. te islamski fakulteti u inozemstvu sa nostrificiranom diplomom uz položenu pedagoško-didaktičko-metodičku grupu predmeta.

Pod odgovarajućim zvanjima podrazumijevaju se:

1. profesor/bachelor islamskih nauka,
2. profesor/bachelor islamske teologije,
3. bachelor teologije,
4. diplomirani teolog,
5. profesor islamskih teoloških studija,
6. profesor,
7. profesor/bachelor islamske vjeronauke i religijskog odgoja,
8. profesor religijske pedagogije,
9. profesor islamske pedagogije,
10. diplomirani profesor islamske vjeronauke,
11. bakalaureat/bachelor islamske vjeronauke,
12. master/magistar islamske vjeronauke,
13. master/magistar religijske pedagogije,
14. master/magistar religijske edukacije
15. master/magistar teolog, magistar islamskih nauka,
16. te ostali srodni profili sa definiranih islamskih fakulteta.

NASTAVNI PREDMET	Biologija
Stručno zanimanje	Zubni tehničar i stomatološka sestra-tehnčar
Razred	I
Sedmično časova	2
Godišnje časova	70
1. CILJ NASTAVE	
1. Razvijanje učeničkog konceptualnog razumijevanja bioloških procesa u živom svijetu od nivoa molekule do geobiosfere (s osvrtom na značaj jedinke - organizma) 2. Primjena znanja i metoda iz biologije u cilju objašnjavanja prirodnih pojava i procesa 3. Razvijanje naučnog, kritičkog i kreativnog razmišljanja kod učenika u cilju samostalnog iznalaženja rješenja za postojeće probleme svakodnevnog života 4. Razvoj sposobnosti razumijevanja značaja biologije u nauci, tehnologiji i društvu	
2. ZADACI NASTAVE	
Razvijanje konceptualnog razumijevanja o prirodnim pojavama Razvijanje kompetencije za korištenje naučne metode Pristup informacijsko-komunikacijskim tehnologijama u nastavi biologije	
3. ISHODI UČENJA	
1. Procjenjuje fizičke i hemijske promjene tvari u organizmu 2. Upoređuje građu i funkciju ćelijskih struktura (ćelijska membrana, citoplazma jedro) prisutnih u eukariotskim i prokariotskim ćelijama 3. Analiziraju metaboličke procese na osnovu energetske bilansa u ćeliji 4. Procjenjuje razliku između tipova ćelijskih dioba na osnovu promjena u nasljednom materijalu (DNK, geni i hromosomi) 5. Razlikuje nespolni i spolni način razmnožavanja kod biljaka, životinja i čovjeka 6. Analizira primjenu diferencijaciju i specijalizaciju matičnih ćelija u obnovi tkiva i organa 7. Razlikuje genotip fenotip na nivou nukleinskih kiselina, gena hromosoma i genoma 8. Prosuduje o izvorima genske varijabilnosti (mutacije i rekombinacije) i mehanizme nastajanja genskih anomalija na temelju posmatranja i istraživanja 9. Objašnjava uslove za postanak i razvoj života na planeti Zemlji kroz evolutivne epohe 10. Istražuje varijabilnost prostora i jedinki kao osnov evolutivnih promjena 11. Prikuplja i sistematizuje podatke iz različitih relevantnih izvora o biologiji 12. Argumentuje svoje zaključke o biologiji na osnovu rezultata istraživanja 13. Primjenjuje komunikacijske vještine u kontekstu biologije 14. Izvodi praktične radove za sticanje informacija i predstava o biologiji	

4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	POVEZANOST STRUKTURA I FUNKCIJA ŽIVIH BIĆA	Identificira svrhu proučavanja biologije Uvod u biologiju Predmet i metode izučavanja u biologiji	2
2.	STRUKTURA I FIZIOLOGIJA ORGANIZAMA, PRETVARANJE MATERIJE I ENERGIJE	Povezuje funkciju organskih i anorganskih molekula u živim sistemima. Ćelija/stanica (građa, veličina, oblik) i ćelijska teorija Živi dio ćelije – protoplazma - anorganske i organske materije	6
3.	B. POVEZANOST STRUKTURA I FUNKCIJA ŽIVIH BIĆA C. STRUKTURA I FIZIOLOGIJA ORGANIZAMA, PRETVARANJE MATERIJE I ENERGIJE	Povezuje funkciju organskih i anorganskih molekula u živim sistemima Nukleinske kiseline DNA i RNA ADP – ATP Tipovi ćelijske organizacije Ćelijske membrane njihova građa i funkcija (pasivni i aktivni prenos kroz membranu) Ćelijske organele Dioba ćelija (mitoza i mejoza) Metabolizam	32
4.	D. ČOVJEK, BIOLOŠKO I DRUŠTVENO BIĆE (GENETIKA)	Identificira glavna pitanja iz oblasti genetike Uvod u genetiku Biosinteza proteina Teorija Operona Genetički materijal Razlikuje autosomalno i spolno vezano nasljeđivanje kod monogenskih osobina biljaka, životinja i čovjeka Monogensko i poligensko nasljeđivanje Mendelovi zakoni Rodoslovi Mutacije	20

5.	A. ZEMLJA PROSTOR ŽIVOTA (EVOLUCIJA)	Identificira glavna pitanja iz oblasti evolucije Uvod u organsku evoluciju Razlikuje faktore i dokaze evolucije u evolucionim procesima Dokazi organske evolucije Faktori organske evolucije Specijacija i izolacija Prirodna selekcija i kreacionizam Evolucija čovjeka Ljudske rase i rasizam	10
UKUPNO			70
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom. Metode uključuju demonstracije, laboratorijske vježbe, prezentacije.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Prirodno-matematički fakultet - Odsjek biologija zvanje: - Profesor biologije (VII stepen stručne spreme) - Diplomirani biolog sa položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičkom grupom predmeta (VII stepen) - Filozofski fakultet-Odsjek biologija i hemija, zvanje: Profesor biologije i hemije - drugi (II) i treći (III) ciklus Odsjek za biologiju, Prirodno-matematički fakultet u Sarajevu, sa položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičkom grupom predmeta. -Filozofski fakultet-Odsjek biologija i hemija, zvanje: Profesor biologije i hemije			

NASTAVNI PREDMET	Fizika		
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar		
Razred	IV (četvrti)		
Sedmično časova	1		
Godišnje časova	30		
1. CILJ NASTAVE			
Razvijanje učeničkog konceptualnog razumijevanja o fizičkim pojavama			
Razvijanje razumijevanja prirode fizike i vještine korištenja prirodno-naučnog metoda spoznavanja stvarnosti			
Ovladavanje komunikacijskim vještinama u kontekstu fizike			
Razvijanje razumijevanja o poveznicama između fizike, društva i tehnologije			
2. ZADACI NASTAVE			
Razvijanje konceptualnog razumijevanja o prirodnim pojavama			
Razvijanje kompetencije za korištenje naučnog metoda			
Korištenje informacijsko-komunikacionih tehnologija u nastavi fizike			
3. ISHODI UČENJA			
Istražuje prirodu elektromagnetnog zračenja. Analizira ideju o dualnoj prirodi materije. Procjenjuje različite modele atoma i analizira linijske spektre. Primjenjuje znanje o nuklearnim procesima i kritički procjenjuje primjene nuklearne fizike u praksi. Opisuje osnovne postavke fizike elementarnih čestica i analizira utjecaj razvoja tehnologije na razvoj fizike.			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	E Optika i moderna fizika	Toplotno zračenje, Planckova hipoteza, fotoelektrični efekat, difrakcija X-zraka, Comptonov efekat, De Broglieva hipoteza, difrakcija X-zraka, difrakcija elektrona, talasno-korpuskularni dualizam, talasna funkcija. Heisenbergov princip neodređenosti. Modeli atoma, atomski spektri, Bohrov model atoma, kvantno-mehanički model atoma, periodni sistem elemenata i princip isključenja, međudjelovanje nukleona u jezgri, energija veze jezgra i defekt mase,radioaktivnost, zakon radioaktivnog raspada, nuklearna energija, nuklearne reakcije, djelovanje	30

	radioaktivnog zračenja na žive organizme.	
UKUPNO		30
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA		
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom. Metode uključuju demonstracije, laboratorijske vježbe, prezentacije.		
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA		
VII stepen profesor fizike II ciklus studija magistar fizike		

NASTAVNI PREDMET	Fizika		
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar		
Razred	II (drugi)		
Sedmično časova	2		
Godišnje časova	70		
1. CILJ NASTAVE			
Razvijanje učeničkog konceptualnog razumijevanja o fizičkim pojavama Razvijanje razumijevanja prirode fizike i vještine korištenja prirodno-naučnog metoda spoznavanja stvarnosti Ovladavanje komunikacijskim vještinama u kontekstu fizike Razvijanje razumijevanja o poveznicama između fizike, društva i tehnologije			
2. ZADACI NASTAVE			
Razvijanje konceptualnog razumijevanja o prirodnim pojavama Razvijanje kompetencije za korištenje naučnog metoda Korištenje informacijsko-komunikacionih tehnologija u nastavi fizike			
3. ISHODI UČENJA			
Tumači prirodu fizike i analizira njen historijski razvoj. Primjenjuje naučne metode, reprezentacije i tehnologije, te procjenjuje istraživački rad u fizici. Primjenjuje matematički metod u kontekstu fizike. Primjenjuje komunikacijske vještine u kontekstu fizike. Istražuje osnovne postavke molekularno-kinetičke teorije. Analizira molekularne pojave u tečnostima i čvrstim tijelima. Istražuje molekularne pojave u gasovima. Kombinuje znanje o unutrašnjoj energiji, toploti i radu. Analizira promjene agregatnih stanja. Kombinuje temeljne zakone termodinamike u raznovrsnim kontekstima. Primjenjuje znanje o međudjelovanju električnih naboja. Primjenjuje pojam električnog polja radi analiziranja pojava i procesa u elektrostatici. Analizira pojavu i efekte protjecanja električne struje u čvrstim tijelima, tečnostima i gasovima. Sastavlja i istražuje strujna kola istosmjerne struje. Objašnjava svojstva poluprovodnika i analizira različite vidove primjene poluprovodnika u praksi. Objašnjava svojstva poluprovodnika i analizira različite vidove primjene poluprovodnika u praksi.			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati

broj			
1.	C Molekularna fizika i termodinamika	Građa tvari i osnove molekularno kinetičke teorije, temperatura, unutrašnja energija i brzina molekula, idealan plin, Avogadrov i Daltonov zakon, pritisak idealnog gasa, opća jednačina stanja idealnog gasa, izoprocesi. Termičko širenje tijela, adijabatski proces, površinske i kapilarne pojave kod tečnosti, realni gasovi, kapilarnost, količina toplote, specifični toplotni kapacitet. Osnovni pojmovi termodinamike, rad gasa, količina toplote, I zakon termodinamike, II zakon termodinamike, III zakon termodinamike, Carnotov ciklus, toplotna mašina.	35
2.	D Elektricitet i magnetizam	Elektricitet i atomska struktura tvari, Coulombov zakon, električno polje, jačina električnog polja, električni potencijal, napon i rad u električnom polju, električni kapacitet, kondenzatori i vezivanje kondenzatora. Kretanje naboja u električnom polju istosmjerna struja, električni strujni krug i električni otpor, otpornici, paralelno i serijsko vezivanje otpornika, Ohmov zakon (jednostavni i složeni strujni krugovi). Kirchoffova pravila. Rad, snaga i energija električne struje, električna struja u tečnostima i gasovima, poluvodiči i poluvodički elementi.	35
UKUPNO			70
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom. Metode uključuju demonstracije, laboratorijske vježbe, prezentacije.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
VII stepen profesor fizike II ciklus studija magistar fizike			

NASTAVNI PREDMET	Fizika
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar
Razred	I (prvi)
Sedmično časova	2
Godišnje časova	70
1. CILJ NASTAVE	
Razvijanje učeničkog konceptualnog razumijevanja o fizičkim pojavama Razvijanje razumijevanja prirode fizike i vještine korištenja prirodno-naučnog metoda spoznavanja stvarnosti Ovladavanje komunikacijskim vještinama u kontekstu fizike Razvijanje razumijevanja o poveznicama između fizike, društva i tehnologije	
2. ZADACI NASTAVE	
Razvijanje konceptualnog razumijevanja o prirodnim pojavama Razvijanje kompetencije za korištenje naučnog metoda Korištenje informacijsko-komunikacionih tehnologija u nastavi fizike	
3. ISHODI UČENJA	
Tumači prirodu fizike i analizira njen historijski razvoj. Primjenjuje naučne metode, reprezentacije i tehnologije, te procjenjuje istraživački rad u fizici. Primjenjuje matematički metod u kontekstu fizike. Primjenjuje komunikacijske vještine u kontekstu fizike. Analizira veze i odnose između temeljnih kinematičkih pojmova. Istražuje pravolinijska kretanja. Istražuje složena kretanja. Istražuje vezu između sile koja djeluje na tijelo i kretanja tijela. Istražuje kružno kretanje tijela. Primjenjuje znanje o gravitacionom međudjelovanju tijela i objašnjava jednostavne pojave iz oblasti nebeske mehanike. Istražuje obrtno kretanje tijela. Istražuje statičke zakonitosti i primjene znanja o prostim mehanizmima u praksi. Analizira pojam energije, njene različite forme i pretvorbe. Eksperimentalno istražuje i primjenjuje zakone očuvanja u kontekstu translatornog i obnog kretanja. Istražuje i primjenjuje osnovne zakonitosti statike fluida. Analizira strujanje fluida i kretanje tijela kroz fluid.	
4. TEMATSKE CJELINE	

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	A Priroda fizike i naučni metod	Predmet proučavanja fizike i metode, posmatranje, model, hipoteza, eksperiment, teorija, fizikalne veličine i mjerne jedinice, skalarne i vektorske veličine, greške pri mjerenju.	7
2.	B Mehanika	Referentni sistem, radijus vektor, put i pomak, brzina i ubrzanje, ravnomjerno pravolinijsko kretanje, promjenjivo pravolinijsko kretanje. Relativnost kretanja, kretanje u gravitacionom polju, pravac brzine pri kretanju po krivoj liniji, analogija pravolinijskog kretanja i kružnog, ravnomjerno i promjenjivo kružno kretanje, centripetalno ubrzanje. Newtonovi zakoni, princip nezavisnosti djelovanja sila, slaganje i razlaganje sila (elastična sila, sila trenja, centripetalna sila), reaktivno kretanje, trenje klizanja i kotrljanja). Strma ravan. Keplerovi zakoni, Newtonov zakon gravitacije, gravitaciono polje, kosmičke brzine. Težina tijela. Moment sile, moment inercije, moment impulsa, analogija translacionog kretanja i rotacionog, energija pri rotacionom kretanju, zakoni održanja. Prosti mehanizmi Mehanička energija, mehanički rad, snaga, stepen korisnog djelovanja, održavanje ukupne mehaničke energije, impulsa i momenta impulsa. Pritisak, Paskalov zakon, hidrostatički pritisak, potisak, Arhimedov zakon, atmosferski pritisak, protok, jednačina kontinuiteta, Bernoullijeva jednačina, viskoznost	63
UKUPNO			70

4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom. Metode uključuju demonstracije, laboratorijske vježbe, prezentacije.
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA
VII stepen profesor fizike II ciklus studija magistar fizike

NASTAVNI PREDMET	Fizika
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar
Razred	III (treći)
Sedmično časova	2
Godišnje časova	70
1. CILJ NASTAVE	
Razvijanje učeničkog konceptualnog razumijevanja o fizičkim pojavama Razvijanje razumijevanja prirode fizike i vještine korištenja prirodno-naučnog metoda spoznavanja stvarnosti Ovladavanje komunikacijskim vještinama u kontekstu fizike Razvijanje razumijevanja o poveznicama između fizike, društva i tehnologije	
2. ZADACI NASTAVE	
Razvijanje konceptualnog razumijevanja o prirodnim pojavama Razvijanje kompetencije za korištenje naučnog metoda Korištenje informacijsko-komunikacionih tehnologija u nastavi fizike	
3. ISHODI UČENJA	
Istražuje oscilatorno kretanje. Istražuje talasno kretanje. Primjenjuje znanje o zvučnim talasima u raznovrsnim kontekstima. Istražuje svojstva stalnih magneta i karakteristike magnetnog polja. Primjenjuje znanje o magnetnim efektima električne struje i djelovanju magnetnog polja na naboj u kretanju. Istražuje pojavu elektromagnetne indukcije i mogućnosti njene primjene u praksi. Analizira kola naizmjenične struje i njihovu primjenu u praksi. Uspostavlja veze između elektromagnetnih oscilacija i talasa, te kritički procjenjuje primjene elektromagnetskih talasa u svakodnevici. Analizira razvoj ideja o prirodi svjetlosti i primjenjuje temeljne zakone fotometrije. Istražuje temeljne zakonitosti i pojave iz oblasti geometrijske optike.	
4. TEMATSKE CJELINE	

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	B Mehanika	Harmonijsko oscilovanje, klatno, energija oscilovanja, prinudne, neprigušene i prigušene oscilacije, rezonancija, postanak i vrste mehaničkih talasa, prijenos energije kod mehaničkih talasa, talasna funkcija, brzina talasa, Huygensov princip, odbijanje i prelamanje talasa, interferencija, difrakcija i polarizacija talasa, superpozicija talasa, stojeći talasi, zvuk, infrazvuk, ultrazvuk, svojstva zvuka, intenzitet zvuka, izvori zvuka, apsorpcija zvuka, Dopplerov efekat, ultrazvuk.	22
2.	D Elektricitet i magnetizam	Magnetna svojstva na nivou atoma, veličine koje karakterišu magnetno polje, elementarni magneti, Oerstedov ogled, magnetno polje provodnika sa strujom (pravolinijski i kružni provodnik, zavojnica), djelovanje magnetskoga polja na provodnike sa strujom i uzajamno djelovanje strujnih provodnika, princip rada galvanometra, ampermetra i voltmetra, odnosi jačina gravitacionog, električnog i magnetnog polja, kretanje naboja u magnetnom polju, elektromagnetna indukcija, Faradayev zakon, Lenzovo pravilo, samoindukcija i uzajamna indukcija.	25
3.	E Optika i moderna fizika	Priroda svjetlosti, primjena fotometrije u svrhu uštede energije, zakoni geometrijske optike. ogledala, sočiva, totalna refleksija, razlaganje svjetlosti, Huygens-ov princip, optički instrumenti.	23
UKUPNO			70
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom. Metode uključuju demonstracije, laboratorijske vježbe, prezentacije.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
VII stepen profesor fizike II ciklus studija magistar fizike			

NASTAVNI PREDMET	Kultura religija		
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar		
Razred	III		
Sedmično časova	1		
Godišnje časova	35		
1. CILJ NASTAVE			
1.Pružiti osnovna znanja o svjetskim religijama s posebnim osvrtom na religije u Bosni i Hercegovini.			
2. Osposobiti za kritičko mišljenje i religijsku argumentaciju.			
3. Otkrivati povezanost religije s različitim oblicima društvene svijesti.			
4. Razvijati potrebu poznavanja religije kao povijesnog i kulturnog fenomena.			
5. Izučavati sadržaje ovog predmeta kao preduvjet za izgradnju otvorenog i solidarnog društva.			
6. Razvijati sposobnost međureligijskog dijaloga i potrebu za izgradnjom mira.			
2. ZADACI NASTAVE			
- Upoznavanje osnovnih pojmova i religijskih tradicija - Razvijanje međukulturnog razumijevanja i tolerancije - Analiza uticaja religije na društvo i kulturu - Promovisanje međusobnog dijaloga - Podsticanje kritičkog mišljenja - Promocija međusobnog dijaloga - Razvijanje svijesti o savremenim problemima - Podsticanje lične refleksije i razvoja			
3. ISHODI UČENJA			
Istražuje suodnos religije s politikom, vlasti i državom			
Analizira utjecaj religije na državno uređenje			
Istražuje kulturne dimenzije religije			
Razlikuje manifestne oblike religioznosti			
Objašnjava važnost uvažavanja religijskog identiteta unutar i između religijskih zajednica			
Istražuje zastupljene običaje i tradicijske vrijednosti odabrane religijske zajednice			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	DRUŠTVO I RELIGIJA	Sistem vjerovanja Sveto i nesveto Obredi i rituali	19
2.	KULTURA I RELIGIJA	Sistem vjerovanja Sveto i nesveto	10

		Obredi i rituali Porodica i religija	
3.	RELIGIJA I SVAKODNEVNI ŽIVOT	Religija Sistem vjerovanja Porodica i religija Kultura Duhovna kultura Obredi i rituali	6
4.			
5.			
6.			
UKUPNO			
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom. Metode uključuju metode demonstracije, prezentacije.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Filozofski fakultet-profesor filozofije, magistar filozofije, profesor sociologije, magistar sociologije,profesor filozofije i sociologije;Fakultet političkih nauka-profesor sociologije, profesor kulutre religija; Teološki fakultet-Bachelor kulture religija			

NASTAVNI PREDMET	Kultura religija		
Stručno zanimanje	Zubni tehničar, stomatološka sestra-tehničar		
Razred	IV		
Sedmično časova	1		
Godišnje časova	30		
1. CILJ NASTAVE			
1.Pružiti osnovna znanja o svjetskim religijama s posebnim osvrtom na religije u Bosni i Hercegovini.			
2. Osposobiti za kritičko mišljenje i religijsku argumentaciju.			
3. Otkrivati povezanost religije s različitim oblicima društvene svijesti.			
4. Razvijati potrebu poznavanja religije kao povijesnog i kulturnog fenomena.			
5. Izučavati sadržaje ovog predmeta kao preduvjet za izgradnju otvorenog i solidarnog društva.			
6. Razvijati sposobnost međureligijskog dijaloga i potrebu za izgradnjom mira.			
2. ZADACI NASTAVE			
- Upoznavanje osnovnih pojmova i religijskih tradicija - Razvijanje međukulturnog razumijevanja i tolerancije - Analiza uticaja religije na društvo i kulturu - Promovisanje međusobnog dijaloga - Podsticanje kritičkog mišljenja - Promocija međusobnog dijaloga - Razvijanje svijesti o savremenim problemima - Podsticanje lične refleksije i razvoja			
3. ISHODI UČENJA			
Istražuje suodnos religije s politikom; vlasti i državom			
Razlikuje pojavne oblike religioznosti			
Analizira primjenu religijskih normi			
Objašnjava temeljne odrednice međureligijskog dijaloga			
Istražuje kulturu nenasilja			
Istražuje nove religijske pokrete			
Prikazuje religije i religijske pokrete zastupljene u Bosni i Hercegovini			
4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	DRUŠTVO I RELIGIJA	Pojam slobode Pojavni oblici religioznosti	14
2.	KULTURA I RELIGIJA	Religija, brak, mir, nacionalizam	8

3.	RELIGIJA I SVAKODNEVNI ŽIVOT	Religija i ljudska prava Religija i država	8
4.			
5.			
6.			
UKUPNO			
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom, tv-om spojenim sa računarom. Metode uključuju metode demonstracije, prezentacije, istraživanja.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Filozofski fakultet-profesor filozofije, magistar filozofije, profesor sociologije, magistar sociologije,profesor filozofije i sociologije;Fakultet političkih nauka-profesor sociologije, profesor kulture religija; Teološki fakultet-Bachelor kulture religija			

NASTAVNI PREDMET	MATEMATIKA
Stručno zanimanje	Zubni tehničar / Stomatološka sestra
Razred	I (prvi)
Sedmično časova	3
Godišnje časova	105
1. CILJ NASTAVE	
Zadovoljiti buduće profesionalne potrebe zubnih tehničara i stomatoloških sestara s akcentom na logičko razmišljanje i primjenu matematike u svakodnevnom radu.	
2. ZADACI NASTAVE	
1. Ovladati vještinom korištenja jezika matematike: interpretiranje i korištenje različitih prikaza informacija, te argumentovano raspravljanje, zaključivanje i dokazivanje; 2. Razvijati logičko, kreativno i kritičko promišljanje u raznovrsnim kontekstima: primjena matematičkih pojmova i koncepata u svakodnevnom radu i životu, modeliranje i rješavanje problemskih situacija. 3. Formirati pozitivne osobine ličnosti (tačnost, urednost, upornost, poduzetnost, odgovornost, preciznost u rješavanju matematičkih zadataka) i njegovati pozitivne radne navike kroz kontinuirani rad, kao i pozitivan odnos prema matematici i radu uopćeno; 4. Razvijati razumjevanja o prirodi matematike i njenim vezama sa drugim naukama, društvenim tokovima i tehnologijom.	
3. ISHODI UČENJA	
A.I.1 Analizira svojstva i odnose brojeva u skupu $\mathbb{R}$ B.I.1 Analizira zakonitosti, odnose, zavisnosti i veze u matematici A.I.1 Analizira linearne jednačine, nejednačine i sisteme linearnih jednačina i nejednačina B.I.2 Prikazuje matematičke situacije i strukture upotrebom algebarskih simbola i različitih zapisa, grafika i dijagrama, te generalizuje na osnovu njih	

4. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	A: Skupovi, brojevi i operacije	Skup prirodnih brojeva; Skup cijelih brojeva; Skup realnih brojeva	9
2.	B: Algebra	Stepen, operacije sa stepenima; Artimetrički korijen, operacije sa korijenima; Racionalisanje nazivnika; Skup iracionalnih brojeva; Stepni sa racionalnim eksponentom; Operacije u skupu $\mathbb{R}$; Operacije sa cijelim algebarskim izrazima; Osnovni algebarski identiteti; Rastavljanje polinoma na proste faktore; Razlomljeni	30
3.	B: Algebra, C: Geometrija i mjerenja	Osnovni geometrijski pojmovi; Trougao; Četverougao; Kružnica i krug, Površine figura u ravni; Pravougli koordinatni sistem u ravni; Linearna funkcija, osobine i grafik; Jednačina prave u eksplicitnom i implicitnom obliku; Pojam i primjena proporcionalnosti; Račun smjese i diobe; Statistička obilježja; Prikupljanje, organizacija i razvrstavanje podataka; Grafičko prikazivanje podataka; Artimetička	47
4.	A: Skupovi, brojevi i operacije, B: Algebra	Rješavanje linearnih jednačina; Primjena linearnih jednačina; Rješavanje sistema linearnih jednačina sa dvije nepoznate; Primjena sistema linearnih jednačina	19
UKUPNO			105
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Nastava se izvodi u učionici opremljenoj računarom i LCD plazmom. Metode uključuju demonstracije, prezentacije i pisanje na tabli.			

5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA
- profesor matematike - diplomirani matematičar - diplomirani matematičar-informatičar - magistar matematike - magistar primjenjene matematike odnosno naučni naslov magistra ili doktora matematičkih nauka

NASTAVNI PREDMET	MEDICINSKA PSIHOLOGIJA I PEDAGOGIJA
Stručno zanimanje	Stomatološke sestre - tehničar
Razred	III (treći)
Sedmično časova	1
Godišnje časova	35
1. CILJ NASTAVE	
Upoznavanje učenika s osnovama psihološkog i pedagoškog razvoja čovjeka i osposobljavanje za stručno i profesionalno obavljanje zadataka na budućim poslovima za koje se obrazuju.	
2. ZADACI NASTAVE	

1. Upoznavanje učenika sa osnovnim psihološkim pojmovima i naučnim objašnjenjima psihičkih procesa kod čovjeka.
2. Upoznavanje učenika sa temeljnim znanjima iz oblasti pedagogije i specijalne pedagogije.
3. Shvatanje ličnosti u njenoj složenosti, interakcijskim odnosima i ukupnosti.
4. Upoznavanje uzroka, odvijanja i posljedica čovjekovih reakcija kognitivno emocionalnom planu i aktivnosti u formiranju i razvijanju konstruktivnog stava i odnosa prema sebi i drugima.
5. Razvijanje interesovanja, motivisanosti i otvorenosti za psihološke spoznaje u medicinskim uvjetima i zdravstvenoj praksi.
6. Razvijanje kulture ophođenja i humanizacije odnosa zdravstvenih radnika s osobom s invaliditetom / pacijentom i osobama sa teškoćama u razvoju.
7. Upoznavanje sa značajem i mogućnostima povezivanja psihologije i medicine.

3. ISHODI UČENJA

1. Razumijevanje i razlikovanje pristupa naučne psihologije i popularne psihologije.
2. Usvajanje i razumijevanje osnovnih znanja o biološkoj, kognitivnoj, dječijoj psihologiji, emocijama, motivaciji, karakteristikama ličnosti i pedagogiji.
3. Usvajanje, prepoznavanje i korištenje pedagoške terminologije u komunikaciji u svakodnevnim životnim situacijama.
4. Praktična primjena teorijskih spoznaja psihologije u razumijevanju i tumačenju ponašanja individue, psihičkih procesa i stanja.
5. Razumijevanje multidisciplinarnog pristupa u objašnjavanju ponašanja individue s aspekta bioloških, informacionih, prirodnih i društvenih nauka.

6. Sposobnost kritičkog evaluiranja psihičkih procesa.
7. Vještine analiziranja i interpretacije ponašanja individue, laganje, submisivnost i dr.
8. Vještine uočavanja bioloških, situacionih, okolinskih i ličnih faktora u interpretaciji ponašanja individue.
9. Prilagoditi način komunikacije pacijentima.
10. Razvoj vještina argumentovanja i diskutovanja o različitim ambivalentnim psihološkim pitanjima.

4. TEMATSKE CJELINE

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Psihologija kao nauka	Predmet poučavanja psihologije, pravci, discipline. Historijski razvoj psihologije.	4
2.	Biološka psihologija	Osnovi nervnog sistema, centralni i periferni, građa neurona, nervni putevi. Osnovi endokrinog sistema, funkcija hormona, veza s psihičkim procesima i emocijama.	5
3.	Kognitivna psihologija	Jednostavni i složeni psihički procesi: osjeti, percepcija, predstave, predodžbe, pažnja, učenje, pamćenje, zaboravljanje, mišljenje. Pojam i vrste sposobnosti - shvatanja o prirodi intelektualnih sposobnosti, razvoj inteligencije.	8
4.	Psihologija ličnosti i psihopatologija	Pojam ličnosti, teorije i tipologije ličnosti, osobine i crte ličnosti, temperament i karakter. Emocije: osnovne i složene. Odbrambeni mehanizmi ličnosti. Razvoj ličnosti - Pubertet i adolescencija. Osnovi psihopatologije ličnosti Poremećaji ličnosti.	8

5.	Pedagogija	Osnovi pedagogije, odgoj i obrazovanje. Poremećaji ponašanja, neprihvatljivi oblici ponašanja - laž, krađa, skitnja. Osnovi specijalne pedagogije - teškoće u razvoju, odgoj djece s teškoćama u razvoju.	5
----	------------	---	---

6.	Psihologija u praksi	Komunikacija zdravstvenog radnika i pacijenta. Komunikacija s osoba s invaliditetom i sa teškoćama u razvoju.	5
UKUPNO			35
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Realizacija programa zasniva se da predavač putem posmatranja, vježbanja, prikaza audio vizulениh sadržaja, učenika uvede u osnove medicinske psihologije i pedagogije. Učenici će putem predavanja i vježbi teoretski i praktično ovladati sadržajima koje će primjeniti u praksi.			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Odsjek pedagogija a) VII stepen profesor pedagogije i psihologije, b) II ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa – magistar pedagogije i psihologije; - Odsjek psihologija a) VII stepen diplomirani psiholog i položena pedagoško-psihološka i metodičko didaktička grupa predmeta, b) II ciklus bolonjskog visoko-obrazovnog procesa – magistar psihologije i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta.			

NASTAVNI PREDMET	OSNOVI HIGIJENE I ZDRAVSTVENE NJEGE
Stručno zanimanje	Stomatološka sestra-tehničar,zubni tehničar
Razred	I (prvi)
Sedmično časova	2
Godišnje časova	70

1. CILJ NASTAVE

Ciljevi nastave predmeta "Osnovi higijene i zdravstvene njege" usmjereni su na pružanje temeljnog znanja i vještina učenicima potrebnih za razumijevanje važnosti higijene u očuvanju zdravlja, kao i osnovnih principa zdravstvene njege. Ovaj predmet je ključan za obrazovanje u oblasti prevencije bolesti, te razvoja zdravih životnih navika.

2. ZADACI NASTAVE

- Sticanje znanja o higijenskim principima na osnovu kojih učenici formiraju pravilan stav, kao osnov za očuvanje zdravlja.
- Sticanje znanja o značaju i ulozi održavanja lične higijene (pranje ruku,nogu,kose,higijena usne duplje) i prevenciji nastanka raznih bolesti i poremećaja koji nastaju kao posledica nedovoljnog i nepravilnog održavanja lične higijene i nehigijenskog načina življenja.
- Sticanje znanja o uticaju atmosfere, ultraljubičastog i infracrvenog zračenja na zdravlje čovjeka.
- Sticanje znanja i shvatanje značaja komunalne higijene, kao i upoznavanje sa pozitivnim i negativnim uticajima životne sredine na zdravlje (klima,vjetar).
- Sticanje znanja o uticaju životne sredine i procesa rada na zdravlje, kao i o značaju sprovođenja preventivno- higijenskih mjera za očuvanje zdravlja
- Učenici imaju znanje o djelovanju električne energije i pružanju prve pomoći pri udaru električne energije.
- Sticanje znanja o medicinsko-ekološkom značaju vode za piće,dispoziciji tečnih i čvrstih otpadnih materija.
- Sticanje znanja o šetnosti radne sredini (buka,vibracije,umor)
- Sticanje znanja i shvatanje značaja pravilne ishrane,energetske vrijednosti i posljedicama neadekvatne ishrane.Učenici shvataju važnost vitamina,bjelančevina,ugljikohidrata,masti u svakodnevnoj ishrani.
- Učenici imaju znanje o bolestima ovisnosti.
- Sticanje znanja o značaju i ulozi higijene školske sredine u zaštiti zdravlja djece i omladine i razvijanju njihove zdravstvene kulture.
- Sticanje znanja o specifičnostima u uslovima vanrednih stanja, ratnih stanja i katastrofa i primjena specifičnih metoda sprovođenja higijenskih mjera u datim uslovima života.

3. ISHODI UCENJA

- pravilno održavati ličnu higijenu, odabrati zdravstveno ispravna sredstva za održavanje lične higijene, odabere adekvatnu odeću i obuću

- koristiti blagodeti vode, vazduha i sunčevog zračenja s ciljem unapređenja zdravlja, se zaštititi od nepovoljnog uticaja sunčevog zračenja, utvrdi da je fizička aktivnost dio zdravog stila življenja,
- prilagođavati uticajima sredine ,
- primjeniti zdrav stil življenja, što znači da ne postane zavisn od nikotina, alkohola i opojnih droga,
- definisati kako vlaga, atmosferski pritisak, kretanje vazduha , temperatura i aerozagaženja utiču na zdravlje,
- definisati značaj higijenski ispravne vode za piće, vodosnabdijevanje, navesti načine konačnog uklanjanja otpadnih materija i zaštite životne sredine,
- definisati higijenu stanovanja i tipove naselja,

4. TEMATSKE CJELINE

Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
1.	Higijena-uvod	Definicija ,podjela,značaj proučavanja higijene	2
2.	Lična higijena	Lična higijena - pranje kose, ruku, nogu Higijena usne duplje,higijena odjeće i obuće higijena postelnog rublja	5
3.	Higijena okoline I	Atmosfera (prirodni sastav atmosfere) Vlažnost zraka, zračni pritisak,higijena zračenja, biološki efekti zračenja. Ultraljubičasto zračenje, infracrveno zračenje, Jonizirajuće zračenje	9
4.	Higijena stanovanja	Komunalna higijena,higijena stanovanja	4
5.	Higijena okoline II	Klima (uticaj klime na zdravlje) Vjetar (ruža vjetrova) Alergeni, kancerogeni Pesticidi	7
6.	Trovanje lijekovima	Lijekovi - najčešća trovanja	1
7.	Elektricitet	Elektricitet (električna energija, grom) Prva pomoć kod udara električne energije i groma	4
8.	Voda	Medicinsko - ekološki značaj vode za piće Načini vodosnabdijevanja. Dispozicija tečnih otpadnih materija. Kanalizacija, septičke jame	5

9.	Medicina rada	Medicina rada (nesreće i povrede na radu) Profesionalne štetnosti i profesionalna oboljenja. Buka, vibracije - medicinski značaj Higijenski problemi u industriji i faktori prevencije. Umor, prevencija umora	8
10.	Dispozicija otpadnih materija	Dispozicija čvrstih otpadnih materija Dispozicija radioaktivnog materijala	3
11.	Higijena ishrane	Higijena ishrane, energetske potrebe Zdravstvena ispravnost namirnica (načini ispitivanja) Bolesti pogrešne ishrane (anoreksija, bulimija, gojaznost), trovanje hranom Minerali (kalcij, željezo, magnezij) Fluor - značaj u stomatologiji Hidrosolubilni i liposolubilni vitamini	10
12.	Bolesti ovisnosti	Pušenje, alkoholizam, narkomanija, tabletomanija.	4
13.	Higijena ustanova	Higijena predškolskih ustanova, higijena školskih ustanova, higijena zdravstvenih ustanova, intrahospitalne infekcije.	3
14.	Metode uništavanja štetočina	Dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija	1
15.	Mentalna higijena	Mentalna higijena	2
16.	Prevencija prenošenja spolnih bolesti	Prevencija prenošenja spolnih bolesti	1
17.	Higijenske mjere u katastrofama	Higijenske mjere u katastrofama	1
UKUPNO			70
4. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Mjesto realizacije- učionica koja je opremljena računarom ,LCD plazma, tabla.			
Oblici nastave: teorijska nastava, prezentacije, videa			
5. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Doktor medicine			
Doktor stomatologije			

NASTAVNI PREDMET	Protetika praksa		
Stručno zanimanje	Zubni tehničar		
Razred	III		
Sedmično časova	12		
Godišnje časova	420		
49. CILJ NASTAVE Razumjevanje zubne tehnike, sticanje vještina u radu sa raznim materijalima i instrumentima, razvijanje sposobnosti analize slučajeva i donošenja odluka, razvijanje komunikacijskih i manuelnih vještina			
50. ZADACI NASTAVE			
Savladvanje procesa izrade fiksnih protetskih radova			
51. ISHODI UČENJA			
Razumjevanje zubne tehnike, sticanje vještina u radu sa raznim materijalima i instrumentima, razvijanje sposobnosti analize slučajeva i donošenja odluka, razvijanje komunikacijskih i manuelnih vještina			
52. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
87.	Djelimične krunice i nadogradnje krune	Radni modeli, specijalni radni model	7
88.	Djelimične krunice i nadogradnje krune	Radni modeli,srml,modeliranje zuba u vosku	7
89.	Djelimične krunice i nadogradnje krune	Priprema radnih modela za djelomične navlake	7
90.	Djelimične krunice i nadogradnje krune	Priprema rm za inley,onley,nadogradnju	7
91.	Djelimične krunice i nadogradnje krune	Djelomične navlake, inley,onley	7
92.	Djelimične krunice i nadogradnje krune	Ulaganje radnih modela u artikulat	7

93.	Mostovi I dio	Modeliranje, ulaganje, livenje, obrada djelimičnih navlaka	7
94.	Mostovi I dio	Modeliranje djelomičnih 3/4, 4/5 u vosku	7
95.	Mostovi I dio	Priprema radnih modela za Liveni kočic nadogradnju	7
96.	Mostovi I dio	Livena kočic nadogradnja, modeliranje u vosku	14
97.	Mostovi I dio	Priprema radnih modela za apendiks	7
98.	Mostovi I dio	Modeliranje bočnog apendiksa u vosku	14
99.	Mostovi I dio	Modeliranje bočnog apendiksa, ulaganje, livenje, obrada	14
100.	Mostovi I dio	Fasetiranje apendiksa, obrada i poliranje fasete	14
101.	Mostovi I dio	Priprema radnog modela za izradu bočnog mosta	14
102.	Mostovi I dio	Modeliranje bočnog mosta, izrada sidra	14
103.	Mostovi I dio	Modeliranje bočnog mosta-tijelo mosta	14
104.	Mostovi I dio	Ulaganje i livenje gornjeg bočnog mosta	14
105.	Mostovi I dio	Obrada, poliranje, proba metala i izbor boje fasete	14
106.	Mostovi I dio	Fasetiranje bočnog mosta (akrilat)	14
107.	Mostovi I dio	Bočni most (higijenski i poluhigijenski) , modelacija	14
108.	Mostovi I dio	Bočni most, modelacija donjeg bočnog mosta	14
109.	Mostovi I dio	Priprema za ulaganje, ulaganje donjeg bočnog mosta	14
110.	Mostovi I dio	Livenje, obrada i poliranje donjeg	14

		bočnog mosta	
111.	Mostovi I dio	Priprema radnih modela za izradu gornjeg frontalnog fasetiranog mosta	14
112.	Mostovi I dio	Modelovanje gornjeg frontalnog fasetiranog mosta	14
113.	Mostovi I dio	Ulaganje , livenje, obrada i poliranje metala	14
114.	Mostovi I dio	Fasetiranje, obrada i poliranje gornjeg frontalnog fasetiranog mosta	14
115.	Mostovi I dio	Priprema radnih modela za izradu donjeg intercaninog fasetiranog mosta	14
116.	Mostovi I dio	Modeliranje, ulaganje, obrada i poliranje donjeg intercaninog fasetiranog mosta –	7
117.	Mostovi I dio	Obrada, i poliranje donjeg frontalnog fasetiranog mosta	7
118.	Mostovi II dio	Modeliranje donjeg poluhigijenskog fasetiranog mosta, ulaganje i livenje	7
119.	Mostovi II dio	Obrada i poliranje donjeg poluhigijenskog mosta	7
120.	Mostovi II dio	Fasetiranje donjeg poluhigijenskog mosta	7
121.	Mostovi II dio	Modeliranje higijenskog mosta	7
122.	Mostovi II dio	Priprema radnih modela za izradu cirkularnog mosta	7
123.	Mostovi II dio	Modeliranje cirkularnog mosta	7
124.	Mostovi II dio	Priprema radnih modela za izradu privremenih mostova, obrada i poliranje	7
125.	Totalna proteza-uvod	Uvod u mobilnoj protetici	7
126.	Totalna proteza	Izlivanje anatomskog otiska, anatomski model	7

127.	Totalna proteza	Izrada individualne kašike	7
UKUPNO			420
28. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
Za potrebe realizacije praktične nastave potreban je zubotehnički laboratorij, neophodni instrumenti i aparati.			
29. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Doktor stomatologije			

NASTAVNI PREDMET	STOMATOLOŠKA GRUPA PREDMETA-PRAKSA		
Stručno zanimanje	Stomatološka sestra-tehničar		
Razred	III		
Sedmično časova	7		
Godišnje časova	245		
53. CILJ NASTAVE			
Zadovoljiti profesionalne potrebe zanimanja iz predviđenih tematskih cjelina.			
54. ZADACI NASTAVE			
1. Upoznavanje učenika sa ulogom stomatološke sestre, aparatima i instrumentima u ordinaciji, sredstvima i načinom dezinfekcije, vrstama i pravilima sterilizacije, održavanjem različitih vrsta instrumenata. 2. Razvijanje manualnih sposobnosti pri izvođenju zadataka stomatološke sestre u radu sa instrumentima i aparatima u stomatološkoj ordinaciji. 3. Potpuno usvajanje aktivnosti u procesu dezinfekcije i sterilizacije. 4. Upoznavanje sa identifikacijom i kvantifikacijom zubnih naslaga. 5. Upoznavanje sa materijalima u stomatološkoj protetici, sa materijalima i lijekovima u restaurativnoj stomatologiji. 6. Upoznavanje sa rentgen aparatima i uvježbavanje tehnika snimanja. 7. Uvježbavanje asistiranja u oblasti restaurativne stomatologije. 8. Upoznavanje sa različitim protetskim radovima, fazama izrade i uloge stomatološke sestre u svakoj fazi. 9. Upoznavanje sa sredstvima i metodama održavanja oralne higijene, uvježbavanje provođenja edukativnih metoda s pacijentima. 10. upoznavanje sa aparatima i instrumentima u kliničkoj parodontologiji i parodontalnoj hirurgiji.			
55. ISHODI UČENJA			
56. TEMATSKE CJELINE			
Redni broj	Naziv tematske cjeline	Sadržaj tematske cjeline	Broj sati
128.		Usna šupljina Lična higijena Higijena ruku, kose, lica Higijensko-epidemiološke mjere Uloga sestre u održavanju higijene	21
129.	Aparati i instrumenti	Dezinfekcija-definicija Metode i sredstva za dezinfekciju Dezinfekcija i higijena radnog prostora Sterilizacija Suha sterilizacija Vlažna sterilizacija Hemijska sterilizacija Kontrola sterilizacije	49

		Sadržaj stomatološke ordinacije, instrumenti i aparati Dezinfekcija stomatoloških instrumenata i sterilizacija Instrumenti za prvi pregled. Rotirajući instrumenti-boreri Nasadni instrumenti (kolenjak,turbina, nasadnik)	
130.	Parodontologija i fokalna infekcija	Naslage na zubima, identifikacija plaka Određivanje indeksa plaka	7
131.	Materijali protetike	Alginat Upotreba alginata Rad sa alginatom Vrste gipsa Upotreba gipsa Rad sa gipsom Voskovi u stomatologiji Osobine voska Vrste voskova Upotreba voskova u stomatologiji	21
132.	Materijali i lijekovi	Materijali za privremeno zatvaranje kaviteta Materijali za definitivno zatvaranje kaviteta	28
133.	Upoznavanje sa rendgen aparatima	Tehnike snimanja zuba i vilica	2
134.	Vježbanje raznih tehnika snimanja	Intraoralne tehnike, položaj tubusa pri snimanju zuba Radiovizigrafija, priprema pacijenta za RTG snimanje Zaštita pacijenta od zračenja	12
135.	Karijesologija	Preparacija kaviteta na slučaju Asistiranje, vježba učenika Preparacija zubnih kaviteta po Blekovoju klasifikaciji Priprema instrumenata i pomoćnih sredstava pri prepar. Preparacija kaviteta na slučaju-asistiranje Kartoteka u stomatologiji Način vođenja evidencije u stomatologiji Obilježavanje zuba	42
136.	Vrste protetskih nadmjestaka	Totalna proteza-faze izrade Elastomeri-osobine, vrste, uzimanje otisaka Zagrižajne šablone, određivanje međuviličnih odnosa Uloga sestre u određivanju međuviličnih odnosa Određivanje boje, oblika i veličine zuba Proba zuba u ustima pacijenta Kivjetiranje, obrada i poliranje totalne proteze Predaja gotove proteze pacijentu Upute o oralnoj higijeni-proteze	35
137.	Sredstva i metode za održavanje oralne higijene	Oralna higijena, edukacija i motivacija pacijenta Upute od strane stomatološke setre o oralnoj higijeni Uklanjanje zubnog kamenca, rad na pacijentu	14

138.	Aparati i instrumenti u parodontologiji	Instrumenti u parodontologiji Instrumenti i aparati za subgingivalnu kiretažu	7
139.	Instrumenti i priprema za operativne zahvate u parodontologiji	Uloga sestre u sali za parodontologiju	3
140.	Parodontologija i fokalna hirurgija	Priprema noževa, sterilnih rukavica u sali za parodont.	4
UKUPNO			245
30. OBRAZLOŽENJE ZA REALIZACIJU PROGRAMA			
31. STRUČNI PROFIL NASTAVNIKA			
Doktor stomatologije			

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

Broj: 11-05/02-34-4766-3/25
Sarajevo, 22. 04. 2025. godine

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj: 35/05), a u vezi sa čl. od 13. do 23. stav (2) Zakona o obrazovanju odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15 i 40/20), ministrica za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo donosi

RJEŠENJE

o imenovanju predsjednika i članova Ekspertne komisije za razmatranje zahtjeva i Elaborata, te davanje stručnog mišljenja o društvenoj opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene Pravnog subjekta za obrazovanje odraslih JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo.

I

U Ekspertnu komisiju imenuju se:

1. [REDACTED] jo, predsjednik
2. [REDACTED] l, član
3. [REDACTED] član
4. [REDACTED] član
5. [REDACTED] član

II

Zadatak Ekspertne je da razmotri zahtjev osnivača i Elaborat te da stručno mišljenje o društvenoj opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene Pravnog subjekta za obrazovanje odraslih JU Srednja zubotehnička škola, Sarajevo.

Ekspertna komisija ima zadatak da izvrši uvid u dokaze o ispunjavanju uvjeta za osnivanje Pravnog subjekta u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15 i 40/20) i Odlukom o standardima i normativima za realizaciju programa obrazovanja odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 32/16 i 27/21).

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-128
Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

III

Rok za realizaciju zadataka iz tačke II ovog rješenja je 06. 6. 2025. godine.

IV

Način plaćanja rada Ekspertne komisije utvrdit će se u skladu sa Odlukom Vlade Kantona Sarajevo o uplati sredstava osnivača za potrebe troškova vođenja postupka osnivanja od faze podnošenja zahtjeva do okončanja postupka po zahtjevu osnivača od 03. 04. 2025. godine.

V

Predsjednik Ekspertne komisije će u skladu s Instrukcijom za obavezni unos podataka u elektronske registre broj 11-05-34-30961-4/21 od 06.09.2022. godine, dostaviti na Obrascu RIL podatke za I Registar imenovanih lica Kantona Sarajevo.

VI

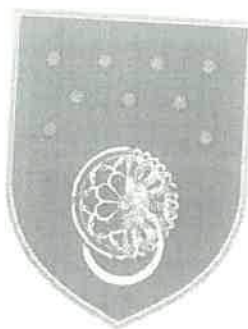
Predsjednik Ekspertne komisije će Sektoru za ekonomske poslove uz Izvještaj o radu Komisije dostaviti potvrdu o unosu podataka u I Registar imenovanih lica Kantona Sarajevo.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

1. Članovima Ekspertne komisije x 5,
2. Ministarstvu za odgoj i obrazovanje,
3. a/a.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje

Ekspertna komisija za razmatranje zahtjeva i Elaborata, te davanje stručnog mišljenja o društvenoj opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene Pravnog subjekta za obrazovanje odraslih JU zubotehnička škola Sarajevo

Broj: 11-05/02-34-4766-4/25
Sarajevo, 11.6.2025. godine

Na osnovu člana 20. Zakona o obrazovanju odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 40/15 i 40/20), tačke II Rješenja o imenovanju Ekspertne komisije za razmatranje zahtjeva i Elaborata, te davanja stručnog mišljenja o društvenoj opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih - JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo i člana 10. Poslovnika o radu Ekspertne komisije, Komisija podnosi:

ZAVRŠNI IZVJEŠTAJ SA STRUČNIM MIŠLJENJEM

o opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih – Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo

Ekspertna komisija u sastavu

██████████ predsjednik,
██████████ – član,
██████████ – član,
██████████ – član,

Zadatak Ekspertne komisije je bio da razmotri zahtjev Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo i Elaborat o opravdanosti osnivanja pravnog subjekta za obrazovanje odraslih, te da, da stručno mišljenje o društvenoj opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo. Ekspertna komisija je imala zadatak da izvrši uvid u dokaze o ispunjavanju uvjeta za osnivanje pravnog subjekta za obrazovanje odraslih, u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 40/15 i 40/20), Zakona o ustanovama („Službeni list R BiH”, broj: 6/92, 8/93 i 13/94) i Odlukom novine Kantona Sarajevo”, broj: 32/16 i 27/21).

Rezime sastanaka:

Prvi konstituirajući sastanak Ekspertne komisije održan je 08.5.2025. godine u prostorijama Ministarstva (Nedžarići - Aleja Bosne Srebrene bb).
Na sastanku je:

- Konstituirana Ekspertna komisija;
- Usvojen Poslovnik o radu Ekspertne komisije;
- Podijeljen radni materijal i obavljeno upoznavanje članova sa sadržajem Zahtjeva i Elaborata, kao i zadacima Ekspertne komisije;
- Vođena rasprava o modelu rada Ekspertne komisije;
- Zaključeno, sljedeći sastanak će se održati nakon što Ekspertna komisija dostavi mišljenje, primjedbe i sugestije na Elaborat Javnoj ustanovi Srednja zubotehnička škola Sarajevo te ista izvrši dopune i korekcije Elaborata i dostavi predsjednici komisije, koja će isti dostaviti članovima komisije.

Drugi sastanak Ekspertne komisije održan je 03.6.2025. godine u online formatu, sa početkom u 16:00 h.

Na sastanku je:

- Usvojen zapisnik sa prethodnog sastanka.
- Vođena rasprava o dostavljenom korigovanom Elaboratu.

Dogovoreno je da predsjednica Komisije dostavi podnosiocu zahtjeva Javnoj ustanovi Srednja zubotehnička škola Sarajevo primjedbe i sugestije za korekciju Elaborata, kao i primjedbu da se koriguje Odluka Školskog odbora o osnivanju organizatora obrazovanja odraslih na način da ista glasi da se vrši proširenje postojeće djelatnosti Škole na djelatnost obrazovanja odraslih te da se dostavi program obrazovanja odraslih koji će biti sastavni dio Elaborata.

Treći sastanak komisije održan je 05. 6. 2025. godine, u prostorijama Ministarstva (Aleja Bosne Srebrene bb) sa početkom u 16:00 h.

Na sastanku je:

- Usvojen zapisnik sa prethodnog sastanka.
- Vođena rasprava o dostavljenom korigovanom Elaboratu.

Nakon rasprave o dostavljenom korigiranom Elaboratu, Ekspertna komisija je konstatovala da nisu ugrađene sve primjedbe i preporuke na Elaborat, te je podnosiocu Zahtjeva vratila Elaborat na doradu.

Četvrti sastanak Ekspertne komisije održan je 10. 6. 2025. godine, u prostorijama Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo, u ulici Čekaluša br.84, sa početkom u 09:30 sati.

Na sastanku je:

- Usvojen Zapisnik sa prethodnog sastanka.
- Nakon uvida u korigovani Elaborat, Ekspertna komisija je zaključila da su ugrađene sve primjedbe i preporuke na Elaborat, te je Ekspertna komisija isti prihvatila.
- Članovi Ekspertne komisije izvršili su uvid u prostorne uvjete u kojima će se realizirati programi obrazovanja odraslih i nastavnu opremu koja će se koristiti te su konstatovali da Javna ustanova Srednja zubotehnička škola ispunjava prostorne uslove za realizaciju obrazovanja odraslih u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih i Odlukom o standardima i normativima za realizaciju programa obrazovanja odraslih.

STRUČNO MIŠLJENJE

društvenoj opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za
obrazovanje odraslih - Javna ustanova Srednja zubotehnička škola Sarajevo

Nakon pažljivog izučavanja i detaljnog razmatranja kompletnog Elaborata, Ekspertna komisija daje stručno mišljenje kako slijedi:

1. **Podaci o srednjoj školi, podnosiocu Zahtjeva za dobivanje saglasnosti za osnivanje i statusne promjene za obrazovanje odraslih:** Javna ustanova Srednja zubotehnička škola Sarajevo je podnijela zahtjev za dobivanje saglasnosti Vlade Kantona Sarajevo za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih.

Javna ustanova Srednja zubotehnička škola Sarajevo je obrazovna ustanova, upisana u Registar srednjih škola koji se vodi u Ministarstvu za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, pod rednim brojem 14. na strani 27-28.

U Javnoj ustanovi Srednja zubotehnička škola Sarajevo se školuju učenici za zanimanja četvrtog stepena.

2. Sjedište srednje škole:

Sjedište Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo je u ulici Čekaluša br. 84, u Sarajevu, Općina Centar.

3. Naziv srednje škole:

Škola će i dalje zadržati postojeći naziv – Javna ustanova Srednja zubotehnička škola Sarajevo, s tim da će ustanova biti registrirana i za obavljanje djelatnosti obrazovanja odraslih.

Odluku o proširenju djelatnosti škole donosi osnivač- Skupština Kantona Sarajevo.

4. Vrsta ustanove:

Srednja škola sa registriranom djelatnošću za srednje stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih. Nakon upisa u Registar organizatora obrazovanja odraslih koji se vodi u Ministarstvu za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, škola će realizirati programe formalnog obrazovanja odraslih (programi za sticanje srednjeg obrazovanja, programi prekvalifikacije i dokvalifikacije) i programe neformalnog obrazovanja odraslih (programi osposobljavanja i usavršavanja).

Rad i djelatnost Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo u segmentu obrazovanja odraslih će biti fokusiran na sljedeće aktivnosti:

- povećanje vrijednosti ljudskog kapitala u Bosni i Hercegovini kroz poboljšanje obrazovne i kvalifikacione strukture stanovništva u Bosni i Hercegovini;
 - izgradnja društvenog ambijenta za održivi društveno-ekonomski razvoj društva;
 - postizanje veće zaposlenosti i povećanje profesionalne fleksibilnosti radno aktivnog stanovništva i njegove veće mobilnosti na domaćem i svjetskom tržištu rada;
 - unapređenje kvaliteta života, ličnog, porodičnog, socijalnog i prirodnog okruženja;
 - omogućavanje daljnjeg obrazovanja i obuke, odnosno mogućnosti dokvalifikacije, prekvalifikacije, specijalizacije i kontinuiranog stručnog usavršavanja tokom cijelog radnog vijeka;
 - obrazovanje i sticanje znanja i vještina u skladu sa ličnim sposobnostima, afinitetima i životnom dobi pojedinca;
 - omogućavanje formalnog priznavanja i potvrđivanja rezultata prethodnog učenja odnosno stečenih znanja, vještina i sposobnosti, bez obzira na način njihovog sticanja;
 - omogućavanje sticanja dodatnih kompetencija u struci;
 - zadovoljavanje potreba tržišta rada specifičnim obrazovanim kadrovima;
 - omogućavanje sticanja znanja, vještina, sposobnosti i kompetencija koje se ne mogu steći kroz oblike formalnog obrazovanja;
5. JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo, će polaznicima nuditi programe formalnog i neformalnog obrazovanja odraslih, te organizirati nastavu.

Programi formalnog obrazovanja:

- a) Program za sticanje srednje stručne spreme
- b) Program prekvalifikacije polaznika
- c) Program dokvalifikacije polaznika

Programi neformalnog obrazovanja podrazumijevaju stručno usavršavanje iz oblasti: Protetike (novi načini modelacije, nove metode izrade protetskih radova) i Materijala i aparata potrebnih za rad prateći napredne tehnologije.

Načini realizacije programa formalnog obrazovanja

- a. Program za sticanje srednje stručne spreme

- redovna nastava,
 - konsultativno-instruktivna nastava,
 - dopisno-konsultativna nastava,
 - praktičan rad,
 - i druge primjerene načine.
- b. Program prekvalifikacije polaznika
- redovna nastava,
 - konsultativno-instruktivna nastava,
 - dopisno-konsultativna nastava,
 - praktičan rad,
 - i druge primjerene načine.
- c. Program dokvalifikacije polaznika
- redovna nastava,
 - konsultativno-instruktivna nastava,
 - dopisno-konsultativna nastava,
 - praktičan rad,
 - i druge primjerene načine.

Dokvalifikacija polaznika:

JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo će polaznicima nuditi programe formalnog obrazovanja odraslih koji će se provoditi kroz odgovarajuće oblike nastavnog rada, uvažavajući andragoške principe.

Članom 36 Zakona o obrazovanju odraslih Kantona Sarajev broj sati svakog pojedinog nastavnog predmeta Programa formalnog obrazovanja odraslih, ne može biti manji od 50%.

Dužina trajanja obrazovanja:

Dužina jedne školske godine za sticanje formalnog obrazovanja IV stepena ne može biti kraća od 50% vremenskog perioda potrebnog za redovno obrazovanje u jednoj školskoj godini.

Fond sati je u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih, a ne smije biti manji od 50% od nastavnog plana i programa po kojem se realizuje redovna nastava. Nastavne planove i programe dostavljamo u prilogu.

Srednja zubotehnička škola – stručno zanimanje IV stepena:

- Zubni tehničar
- Stomatološka setstra-tehničar

JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo, kao organizator obrazovanja odraslih, će izrađivati programe za formalno obrazovanje odraslih za potrebe sticanja srednjeg stručnog obrazovanja, prekvalifikacije i dokvalifikacije i programe neformalnog obrazovanja odraslih i dostavljati ih Ministarstvu na odobravanje. Posebni inovativni programi će se realizirati u školskim prostorijama, što će zavisi od vrste i složenosti programa.

Program prekvalifikacije i dokvalifikacije za zubnog tehničara:

Program prekvalifikacije i dokvalifikacije za zubnog tehničara ima za cilj omogućiti osobama koje dolaze iz drugih oblasti da steknu potrebne vještine i znanja za rad u zubotehničkoj industriji. Ciljevi i ishodi ovog programa treba da osiguraju da polaznici postanu kompetentni i konkurentni na tržištu rada.

Ciljevi programa prekvalifikacije i dokvalifikacije za zubnog tehničara:

1. Osposobiti polaznike za rad u zubotehničkim laboratorijama

Programom se treba da pruži osnovna i napredna znanja o zubotehničkoj struci, kako bi polaznici bili u mogućnosti da rade u zubotehničkim laboratorijama i stomatološkim ordinacijama. To uključuje upoznavanje sa radom u savremenim tehnikama, kao što su izrada zubnih proteza, mostova i drugih stomatoloških pomagala.

2. Razviti praktične vještine u izradi dentalnih pomagala

Programom se treba osigurati da polaznici savladaju praktične aspekte rada sa materijalima i tehnikama potrebnim za izradu i popravku zubnih proteza, mostova, krunica, udlaga i drugih pomagala. Polaznici će naučiti kako koristiti tradicionalne i savremene tehnologije, uključujući CAD/CAM sisteme, 3D štampanje i druge digitalne tehnologije.

3. Upoznavanje sa stomatološkom terminologijom i etičkim normama

Program treba da osposobi polaznike za razumijevanje stomatološke terminologije i etičkih normi koje se primjenjuju u praksi zubnog tehničara, uključujući pravilno komuniciranje sa stomatolozima, pacijentima i drugim članovima tima.

4. Omogućiti polaznicima da steknu kvalifikacije koje su priznate na tržištu rada

Cilj je pružiti polaznicima obrazovanje koje je relevantno i prepoznato na tržištu rada, uključujući mogućnost sticanja javne isprave koja će im pomoći da se zaposle ili pokrenu vlastiti posao u zubotehničkoj industriji.

5. Pripremiti polaznike za kontinuirani profesionalni razvoj

Program treba omogućiti polaznicima da shvate značaj kontinuiranog profesionalnog razvoja, praćenja novih tehnologija u industriji i osiguravanja visokog nivoa kvaliteta usluga kroz profesionalnu edukaciju.

Stecene kompetencije polaznika programa prekvalifikacije i dokvalifikacije za zubnog tehničara:

1. Sticanje temeljnih znanja iz zubotehničke teorije i prakse

Na kraju programa, polaznici će imati osnovna znanja o zubotehničkoj struci, materijalima i tehnikama koje se koriste u izradi zubnih pomagala, kao i o stomatološkoj anatomiji i funkcijama.

2. Razumjevanje i primjena zubotehničkih tehnika i materijala

Polaznici će biti u mogućnosti da koriste različite zubotehničke materijale (akrilat, keramiku, metale) i tehnike, uključujući tradicionalne metode kao i napredne digitalne tehnologije (CAD/CAM, 3D štampanje), kako bi izrađivali precizna i funkcionalna dentalna pomagala.

3. Samostalno izvođenje postupaka u zubotehničkom laboratoriju

Polaznici će steći sposobnost da samostalno i efikasno obavljaju sve ključne zubotehničke zadatke, uključujući izradu zubnih proteza, mostova, krunica i ostalih dentalnih pomagala, kao i popravke i prilagodbe postojećih proizvoda.

4. Razvijene vještine komunikacije i timskog rada

Polaznici će steći sposobnost efikasnog komuniciranja sa stomatolozima i pacijentima, kao i sposobnost rada u timovima. Biće obučeni da pravilno interpretiraju stomatološke nalaze i upute, kao i da sarađuju sa drugim zdravstvenim radnicima.

5. Primjena etičkih i profesionalnih standarda u radu

Polaznici će biti osposobljeni za primjenu profesionalnih i etičkih standarda u svom svakodnevnom radu, poštujući privatnost pacijenata, kvalitet i sigurnost proizvoda, kao i zakonske regulative u vezi sa stomatološkom praksom.

6. Sticanje odgovornosti za održavanje kvalitetnog rada i stalni razvoja

Polaznici će razumjeti važnost održavanja visokih standarda u izradi zubnih pomagala, kao i stalnog usavršavanja kroz učenje novih tehnika i tehnologija, kako bi ostali konkurentni na tržištu rada.

7. Zapošljavanje ili samozapošljavanje u zubotehničkoj industriji

Polaznici će biti osposobljeni za traženje zaposlenja u stomatološkim laboratorijama, klinikama i ordinacijama, kao i za pokretanje vlastitog posla u oblasti zubne tehnike. Program će im omogućiti da steknu kvalifikacije koje su prepoznate i priznate na tržištu rada.

8. Sposobnost za rad sa naprednom tehnologijom

Polaznici će biti osposobljeni da koriste najnovije tehnologije u industriji, uključujući CAD/CAM sisteme i 3D štampanje, za proizvodnju visokokvalitetnih dentalnih pomagala. To uključuje razumjevanje kako integrisati digitalne i tradicionalne metode za postizanje optimalnih rezultata.

Cilj Programa prekvalifikacije i dokvalifikacije za zubnog tehničara je da polaznicima omogući sticanje specifičnih stručnih vještina i teorijskih znanja koja će ih osposobiti za rad u dinamičnom zubotehničkom sektoru. Kroz praktičnu obuku i savremenu nastavu, polaznici će postati konkurentni na tržištu rada, spremni za samostalan rad ili zaposlenje u stomatološkim laboratorijama i ordinacijama.

Program prekvalifikacije i dokvalifikacije za zanimanje Stomatološka sestra – tehničar:

Program prekvalifikacije i dokvalifikacije za stomatološku sestru – tehničara ima za cilj omogućiti osobama koje dolaze iz drugih oblasti da steknu potrebne vještine i znanja za rad u stomatološkoj ordinaciji. Ciljevi i ishodi ovog programa treba da osiguraju da polaznici postanu kompetentni i konkurentni na tržištu rada.

Ciljevi i ishodi prekvalifikacije i dokvalifikacije za zanimanje stomatološke sestre - tehničara mogu se definisati kako bi se osigurala efikasna obuka i priprema kandidata za obavljanje tog posla. Prijedlozi ciljeva i ishoda:

Ciljevi prekvalifikacije i dokvalifikacije za zanimanje stomatološka sestra:

1. Sticanje osnovnih profesionalnih vještina i znanja:

- Obuka kandidata za obavljanje kliničkih i administrativnih zadataka u stomatološkim ordinacijama, uključujući pripremu pacijenata, pomoć stomatologu tokom tretmana, kao i obavljanje higijenskih procedura.

2. Usvajanje specifičnih medicinskih i stomatoloških znanja:

- Sticanje znanja o osnovama stomatologije, dentalnim postupcima, anatomiji usne šupljine i strukturi zuba, kao i postupcima sterilizacije i dezinficiranja instrumenata.

Razvijanje komunikacijskih vještina:

- Razvijanje sposobnosti za efikasnu komunikaciju sa pacijentima, kolegama i stomatolozima, uključujući empatiju, strpljenje i profesionalnu uslugu.

3. Savladavanje praktičnih vještina:

- Obuka za obavljanje osnovnih stomatoloških procedura kao što su priprema instrumenata i aparata za pomoć tokom intervencija, rad sa rentgenskim aparatom i pravilno održavanje stomatološke opreme.

4. Razumjevanje uloge stomatološke sestre - tehničara u timu:

- Razvijanje sposobnosti za efikasnu saradnju sa stomatologom, asistentima i drugim zdravstvenim radnicima u cilju obezbjeđivanja visokog kvaliteta stomatološke usluge.

Kompetencije koje polaznici stiču kroz proces prekvalifikacije i dokvalifikacije za zanimanje stomatološke sestre su slijedeće:

1. Praktična primjena stomatoloških procedura:

- Kandidat može samostalno obavljati osnovne zadatke stomatološke sestre - tehničara u ordinaciji, kao što su priprema pacijenata za tretmane, asistencija stomatologu, sterilizacija opreme i instrumenata.

2. Poznavanje stomatološke terminologije i procedura:

- Kandidat je sposoban da razumije i koristi stručnu stomatološku terminologiju u svakodnevnoj komunikaciji, kao i da prati i sprovodi stomatološke procedure prema uputstvima stomatologa.

3. Kompetentnost u administrativnim i organizacionim zadacima:

- Kandidat može upravljati administrativnim zadacima kao što su vođenje evidencije o pacijentima, zakazivanje pregleda, vođenje zdravstvenih kartona i fakturisanje.

4. Bezbjedno rukovanje stomatološkom opremom:

- Kandidat je sposoban da efikasno koristi, čisti i održava stomatološku opremu, uz poštovanje svih sigurnosnih i higijenskih standarda.

5. Razvijene komunikacijske vještine u odnosu na pacijente:

- Kandidat je sposoban da efikasno komunicira sa pacijentima, pruža im potrebne informacije o postupcima, odgovara na pitanja i smanjuje stres ili strah pacijenata.

6. Razumjevanje etičkih i zakonskih normi u stomatologiji:

- Kandidat je upoznat sa etičkim i zakonskim normama koje regulišu rad stomatološke sestre, uključujući očuvanje povjerljivosti podataka o pacijentima i sprovođenje visokih higijenskih standarda.

Prekvalifikacija za zanimanje stomatološke sestre-tehničara ima za cilj da pruži kandidatima sveobuhvatno obrazovanje koje će im omogućiti da postanu stručni, odgovorni i efikasni članovi stomatološkog tima.

Za sticanje formalnog obrazovanja koriste se programi obrazovanja odraslih, odobreni od strane Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo.

6. Potrebe društva za obrazovanjem po navedenim programima:

Analizom potreba tržišta rada i zahtjeva od strane privrednih subjekata, rezultirali su potrebom za radnim mjestima, boljom zdravstvenom njegom i edukacijom ljudi o oralnom zdravlju uopšte.

Trajanje obrazovanja: Obrazovanje odraslih u školi traje u skladu sa programima za obrazovanje odraslih.

Škola će izdavati odgovarajuće javne isprave u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih, Pravilnikom o formi i sadržaju javnih isprava u obrazovanju odraslih i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije i evidencije.

JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo, kao organizator obrazovanja odraslih, će izrađivati programe formalnog obrazovanja odraslih za sticanje srednjeg obrazovanja, prekvalifikacije i dokvalifikacije i programe neformalnog obrazovanja odraslih za koje škola ima kapaciteta i dostavljati ih Ministarstvu na odobravanje.

Posebni inovativni programi će se realizirati radi promocije cjeloživotnog učenja i približavanje škole građanima s ciljem podizanja njihovog obrazovnog nivoa, prilagođavanja programa obrazovanja odraslih potrebama zdravstva i lokalne zajednice sa ciljem povećanja zapošljivosti građana, povećanja profesionalne fleksibilnosti radno aktivnog stanovništva, doprinos stvaranju ambijenta za održivi društveno-ekonomski razvoj neposrednog okruženja.

Srednja zubotehnička škola – stručno zanimanje IV stepena:

- Zubni tehničar
- Stomatološka setsra-tehničar

7. Izvori i način finansiranja realizacije programa obrazovanja odraslih:

Sredstva za realizaciju programa obrazovanja odraslih će se obezbjeđivati od uplata: polaznika programa, poslodavaca, Službe za zapošljavanje, Kantona i jedinica lokalne samouprave, iz fondova Evropske unije, donacija i drugih izvora koji će biti realizirani u skladu sa odredbama članova 58. i 59. Zakona o obrazovanju odraslih Kantona Sarajevo.

Na osnovu navedenog JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo, će uspostavljati međusektorsku saradnju i socijalni dijalog sa ciljem uspostavljanja adekvatnog sufinansiranja formalnog obrazovanja, odnosno iznalaženja finansijske podrške pojedincima koji se uključuju u proces obrazovanja odraslih.

7. Kadrovski uslovi:

Direktor Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo je poslovodni i stručni voditelj ustanove, te će istu zastupati i predstavljati u skladu sa ovlaštenjima i odgovornošću propisanim zakonima.

Nastavnici JU Srednje zubotehničke škole Sarajevo, su individualno i u grupama sticali znanja u radu sa odraslim osobama (andragoška znanja) te su razvili jednostavne modele rada u procesu obrazovanja odraslih, utemeljene na pedagoškoj praksi, u cilju da pomognu polaznicima u procesu učenja i u savladavanju gradiva u učenju te ustrajnosti u namjeri da završe srednju školu.

Profil i stručna sprema nastavnika koji će biti angažovani u programima obrazovanja odraslih definisana je u nastavnim planovima i programima za svako zanimanje.

JU Srednja zubotehnička škola Sarajevo broji 45 predmetnih profesora, od toga:

Predmet: BHS i književnost – 2 (dva) profesora

Predmet: Engleski jezik – 2 (dva) profesora

Predmet: Latinski Jezik – 1 (jedan) profesor

Predmet: Historija – 1 (jedan) profesor

Predmet: Građansko obrazovanje/demokratija i ljudska prava – 1 (jedan) profesor

Predmet: Sociologija – 1 (jedan) profesor

Predmet: Medicinska psihologija – 1 (jedan) profesor

Predmet: Fizika – 2 (dva) profesora

Predmet: Hemija – 3 (tri) profesora

Predmet: Biologija – 2 (dva) profesora

Predmet: Matematika – 2 (dva) profesora

Predmet: Informatika – 1 (jedan) profesor

Predmet: Tjelesni i zdravstveni odgoj – 2 (dva) profesor

Predmet: Vjeronauka ili Kultura i religija – 2 (dva) profesora

Stručni predmeti i praktična nastava – 23 (dvadeset i tri) profesora

8. Opći prostorni uslovi:

Programi za obrazovanje odraslih će se izvoditi u prostoru postojeće škole koja je izgrađena i opremljena u skladu sa standardima i normativima za djelatnost obrazovanja.

Prostori ustanove u kojima će se izvoditi programi obrazovanja odraslih zadovoljavaju higijensko-tehničke standarde koji se odnose na:

- osvjjetljenje,
- osunčanost,
- prozračivanje,
- toplinsku zaštitu,
- zaštitu od buke,
- akustičnost prostorija za nastavu,
- grijanje,
- opskrbu vodom,
- odvod otpadnih voda,
- električne instalacije,
- instalacije računalne opreme,
- zaštita od požara.

Škola raspolaže sa kvalificiranim i stručnim nastavničkim kadrom za realizaciju programa obrazovanja odraslih.

Sa proširivanjem nastavnih planova i programa za nova zanimanja, broj izvršilaca će se mijenjati po potrebi. U cilju kontinuiranog andragoškog stručnog usavršavanja škola će u saradnji sa odgovarajućim organizacijama i institucijama najmanje jednom godišnje organizirati andragoško stručno usavršavanje nastavnog kadra kroz različite oblike predavanja, radionica i seminara. Obrazovni rad u segmentu obrazovanja odraslih će se organizirati u popodnevnom satima i navečer, a poštujući potrebu polaznika da upravljaju svojim vremenom, prilagođavajući realizaciju nastavnog procesa njihovom slobodnom vremenu.

Nastavni proces će se izvoditi u školskim učionicama, specijaliziranim kabinetima za predmetnu i praktičnu nastavu i drugim prostorima koji se koriste za redovno obrazovanje, jer su sve prostorije opremljene školskim namještajem koji zadovoljava standarde za odrasle osobe, a opremljene su i didaktičkim materijalom i opremom. Praktična nastava za sva zanimanja će se realizirati u školskim kabinetima.

Javna ustanova Srednja zubotehnička škola osigurala je uvjete za obavljanje djelatnosti obrazovanja odraslih predviđenim članom 17. Zakona o obrazovanju odraslih te zadovoljava prostorne i materijalne standarde u pogledu vlastitog prostora i to:

- Osiguranog radnog prostora po polazniku u učionici opće namjene (škola raspolaže sa osam učionica opće namjene površine 366 m²);
- Prostor za nastavnika ili grupu nastavnika površine 32 m²;
- Posebne specijalizirane učionice za izvođenje nastave iz laboratorijskih vježbi površine 246 m² (stolovi, stolice, ormarići, peč za keramiku, zubotehnički motori, multimedijalna opreme, polir motor, vibrator za gips, trimer, presa, keramička ploča, vakum miješalica, pjeskara);
- Stomatološke ordinacija površine 27 m² (stomatološka stolica sa svom opremom, terapijska stolica, sterilizator, ormarići, računar;)
- Biblioteka s čitaonicom/dokumentaciono-informacioni centar površine 16 m².

Zaključak:

1. Ekspertna komisija je jednoglasno zaključila da je Elabratom potvrđena društvena opravdanost za proširenje djelatnosti Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo na djelatnost obrazovanja odraslih.
2. Ekspertna komisija predlaže da se podnosiocu Zahtjeva za razmatranje zahtjeva i Elaborata, odobri proširenje djelatnosti na djelatnost obrazovanja odraslih u skladu sa članom 21. Zakona o obrazovanju odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo” broj: 40/15 i 40/20).

Prilog:

1. Zahtjev za izdavanje saglasnosti Vlade Kantona Sarajevo za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta -organizatora obrazovanja odraslih;
2. Elaborat o društvenoj opravdanosti osnivanja pravnog subjekta za obrazovanje odraslih Javna ustanova Srednja zubotehnička škola Sarajevo;
3. Ostala dokumentacija

EKSPERTNA KOMISIJA:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____ Doc.dr. _____
5. _____

Sarajevo, 12.6.2025. godine

11
12956
PB-53

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
KANTON SARAJEVO
Government

10-07-2025

-05-

Broj: 02-04-38588-43/25
Sarajevo, 09.07.2025. godine

Na osnovu člana 26. i 28. stav (2) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 - Ispravka) i člana 14. i 21. stav (2) Zakona o obrazovanju odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15 i 40/20) Vlada Kantona Sarajevo, na 83. sjednici održanoj 09.07.2025. godine, donijela je

ODLUKU
O DAVANJU PRETHODNE SAGLASNOSTI ZA OSNIVANJE
ORGANIZATORA OBRAZOVANJA ODRASLIH - JAVNE USTANOVE SREDNJA
ZUBOTEHNIČKA ŠKOLA SARAJEVO

Član 1.

Prihvata se Završni izvještaj sa stručnim mišljenjem o opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih – Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo, koji je sačinila Ekspertna komisija za razmatranje zahtjeva i elaborata, te davanje stručnog mišljenja o društvenoj opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih – Javna ustanova Srednja zubotehnička škola Sarajevo, koju je imenovala ministrica za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo.

Član 2.

Daje se saglasnost na Elaborat o opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih – Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo.

Član 3.

Daje se prethodna saglasnost za osnivanje, rad, statusne promjene i obavljanje djelatnosti obrazovanja odraslih i pokretanje procedure za upis u Registar organizatora obrazovanja odraslih za pravni subjekat za obrazovanje odraslih – Javne ustanove Srednja zubotehnička škola Sarajevo.

Član 4.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Kantona Sarajevo“.

PREMIJER

Dostaviti:

1. Predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo,
2. Zamjenici predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo (3x).

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-000, Fax: + 387 (0) 33 562-076
Web: <http://vlada.ks.gov.ba>, E-mail: vlada@vlada.ks.gov.ba

1/2

3. Premijer Kantona Sarajevo,
4. Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo,
5. Javna ustanova Srednja zubotehnička škola Sarajevo (putem Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo),
6. Za objavu u „Službenim novinama Kantona Sarajevo“,
7. Evidencija,
8. Arhiva.

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-000, Fax: + 387 (0) 33 562-076
Web: <http://vlada.ks.gov.ba>, E-mail: vlada@vlada.ks.gov.ba

2/2

- (2) Samousmjereno učenje se odvija kroz aktivnosti kojima odraslo lice samo uspostavlja proces učenja i odgovornosti za rezultate tog učenja bez neposredne i kontinuirane pomoći drugih.
- (3) Znanja, vještine i sposobnosti stečena informalnim i samousmjerenim učenjem odrasli mogu dokazati, neovisno o načinu na koji su stečena, polaganjem ispita.
- (4) Ispite iz stava (3) ovog člana organizira i provodi Organizator obrazovanja odraslih.

Član 12.

(Javno važeće obrazovanje)

- (1) Javno važeće obrazovanje odraslih je obrazovanje koje se stiče po javno važećem obrazovnom programu osnovnog i srednjeg obrazovanja, ili po prilagodnom javno važećem obrazovnom programu ili dijelu tog programa, u skladu sa posebnim propisom koji uređuje tu oblast obrazovanja.
- (2) Odrasli mogu stjecati znanja, vještine i kompetencije po donesenom, odnosno odobrenom programu obrazovanja ili dijelu tog programa, u skladu sa ovim zakonom.
- (3) Obrazovanje stečeno u smislu stava (2) ovog člana, nakon provjere od strane ovlaštene ustanove je javno važeće obrazovanje i dokazuje se javnom ispravom.

II. OSNIVANJE I RAD INSTITUCIJA ZA OBRAZOVANJE ODRASLIH

Član 13.

(Organizator obrazovanja odraslih)

- (1) Organizatori obrazovanja odraslih mogu biti ustanove, organizacije i drugi pravni subjekti, koji ispunjavaju uvjete za obavljanje ove djelatnosti.
- (2) Obrazovanje odraslih, kao svoju redovnu djelatnost ili kao djelatnost koja prati redovnu mogu provoditi:
- obrazovne ustanove u sistemu redovnog - formalnog obrazovanja;
 - specijalizirane ustanove za obrazovanje odraslih;
 - centri i organizacije za stručno usavršavanje, učenje stranih jezika, informaciono-komunikacijske tehnologije, obuku i razvoj ljudskih resursa;
 - auto-škole;
 - zavodi i službe za zapošljavanje;
 - javne agencije, javna preduzeća i privredna društva;
 - privredne komore, poslodavci, preduzetnici i obrtnici i njihova udruženja, sindikalne organizacije, te fondacije i udruženja građana;
 - ustanove za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica s invaliditetom;
 - ustanove za smještaj i brigu o licima s posebnim potrebama;
 - penološke ustanove;
 - centri za informiranje, savjetovanje i karijerno vođenje;
 - kulturno-obrazovni centri i
 - drugi subjekti
- pod uvjetom, da posjeduju odobrenje Ministarstva za realizaciju programa obrazovanja odraslih, odnosno rješenje o ispunjenosti uvjeta za izvođenje programa obrazovanja odraslih.

Član 14.

(Osnivač)

- (1) Pravni subjekt za obrazovanje odraslih može osnovati domaću i strano pravno i fizičko lice u svim oblicima svojine (u daljem tekstu: osnivač) uz odobrenje ministra i uz prethodnu saglasnost Vlade Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Vlada).
- (2) Kanton može, u skladu sa međunarodnim ugovorima, otvoriti odjeljenja za obrazovanje odraslih za naše građane u inostranstvu.
- (3) Za osnivanje, rad i statusne promjene pravnih subjekata za formalno obrazovanje odraslih, primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama, u dijelu koji nije ovim zakonom reguliran.

- (4) Osnivanje pravnih subjekata planira se u skladu s planom obrazovanja odraslih iz člana 30. ovog Zakona.

Član 15.

(Sredstva za osnivanje i rad)

- (1) Osnivač pravnog subjekta (Organizatora obrazovanja odraslih) osigurava sredstva potrebna za osnivanje i rad pravnog subjekta, u skladu sa Standardima i normativima za realizaciju programa obrazovanja odraslih, kojima se posebno standardiziraju i normiraju prostor, oprema, kadrovi, nastavna sredstva i učila.
- (2) Ako pravni subjekt (Organizatora obrazovanja odraslih) osniva više pravnih odnosno fizičkih lica, svoje međusobne odnose uređuju ugovorom.
- (3) Standarde i normative iz stava (1) ovog člana donosi Vlada na prijedlog Ministarstva.

Član 16.

(Odluka o osnivanju)

Odluka o osnivanju sadrži:

- naziv osnivača;
- naziv i sjedište Organizatora obrazovanja odraslih;
- vrstu programa za koje se osniva;
- izvori i način obezbjeđivanja sredstava za rad;
- nastavni plan i program po kojem će se raditi;
- broj nastavnika, predavača i drugog osoblja koje je kvalificirano da provodi predviđenu nastavu i treninge;
- zgrade i objekte koji će biti obezbijeđeni i koji će se koristiti;
- lice koje će predstavljati i zastupati instituciju i njegova ovlaštenja i odgovornosti;
- rok za donošenje općeg akta, imenovanje organa upravljanja i rukovođenja te
- druga pitanja značajna za rad Organizatora obrazovanja odraslih.

Član 17.

(Uvjeti za obavljanje djelatnosti obrazovanje odraslih)

- (1) Organizator obrazovanja odraslih može izvoditi program obrazovanja odraslih ako ima registriranu djelatnost obrazovanja i ako ispunjava standarde i normative u pogledu tehničkih, higijenskih, prostornih, kadrovskih, materijalnih i drugih uvjeta za izvođenje programa propisanih od strane Ministarstva.
- (2) U pogledu prostora za rad, ustanova koja izvodi formalne/ javno važeće programe obrazovanja odraslih mora imati, u vlasništvu ili zakupu, najmanje:
- osigurani radni prostor po polazniku u učionici opće namjene od najmanje 2,5 m²;
 - jednu učionicu opće namjene za grupnu nastavu;
 - specijalizirane učionice za posebne oblike, metode i sadržaje nastavnog rada utvrdene programom obrazovanja za pojedine obrazovne sadržaje, veličine od najmanje 3 m² po polazniku;
 - posebnu specijaliziranu učionicu, ako izvodi program obrazovanja odraslih koji obuhvata i osposobljavanje za rad na računarima, koja mora imati najmanje 3,5 m² površine po radnom mjestu (računaru);
 - prostor za individualni rad s polaznicima;
 - prostorije za osoblje (nastavno i administrativno-tehničko);
 - prostorije za arhivu;
 - po jedan odvojeni sanitarni čvor za žene i muškarce.
- (3) U pogledu obavezne opreme, ustanova mora osigurati sljedeće:
- učionice opće namjene mora imati odgovarajuće učioničke radne stolove sa stolicom za svakog polaznika;
 - specijalizirane učionice za posebne oblike, metode i sadržaje nastavnog rada moraju imati odgovarajući učionički namještaj, koji odgovara zahtjevima programa obrazovanja za pojedine nastavne sadržaje;

- c) specijalizirana učionica za nastavu iz računarstva u programu koji obuhvata i osposobljavanje za rad na računaru mora imati najmanje jedan umreženi računar po polazniku i jedan računar za nastavnika, a odgovarajućom i licenciranom programskom opremom u vlasništvu ustanove;
- d) učionica mora biti opremljena audio i video sredstvima, nepokretnom ili prenosivom pločom, platnom ili zidom za projekciju i drugim nastavnim sredstvima i pomagalicama, u skladu s materijalnim uvjetima utvrđenima u programu obrazovanja za pojedine predmete i obrazovne sadržaje;
- e) druge prostorne zahtjeve i zahtjeve opreme određuju obrazovni programi koje izvođač ustanova za obrazovanje odraslih.

Član 18.

(Osnivanje Organizatora obrazovanja odraslih)

- (1) Pravni subjekt (Organizator obrazovanja odraslih) za obrazovanje odraslih može se osnovati ako:
 - a) postoji potreba za osnivanjem;
 - b) su obezbijedena sredstva za finansiranje, odnosno sufinansiranje programa za obrazovanje odraslih;
 - c) je osiguran adekvatan prostor koji ispunjava higijensko-tehničke uvjete u skladu sa standardima i normativima prostora i opreme;
 - d) ima potrebne broj predavača, stručnih saradnika i ostalih zaposlenih;
 - e) su obezbijedena sredstva za rad od strane osnivača.
- (2) Osnivač je dužan da, uz zahtjev za izdavanje rješenja o ispunjavanju uvjeta za osnivanje Pravnog subjekta (Organizatora obrazovanja odraslih) za obrazovanje odraslih, Ministarstvu dostavi:
 - a) osnivački akt;
 - b) elaborat o opravdanosti osnivanja;
 - c) podatke o licu ovlaštenom za zastupanje;
 - d) dokaz o osiguranim uvjetima i garancije za osnivanje u pogledu unaprijed obezbijedenih i planiranih finansijskih sredstava za osiguranje uvjeta za početak rada i dalji rad;
 - e) dostaviti dokaz o uplati sredstava Ministarstvu u iznosu utvrđenom Odlukom Vlade, a za potrebe troškova vođenja postupka osnivanja od faze podnošenja zahtjeva do okončanja postupka po zahtjevu.
- (3) Garancije iz stava (2) ovog člana osnivač dostavlja za period od najmanje pet godina.
- (4) Ministarstvo obavještava osnivača o urednosti i usklađenosti sa zakonom dostavljenog zahtjeva i određuje rok za otklanjanje eventualno utvrđenih nedostataka.
- (5) Rok za otklanjanje nedostataka iz stava (4) ovog člana ne može biti duži od 30 dana.
- (6) Smatra se da je osnivač odustao od zahtjeva ukoliko u roku od 30 dana od dana dostavljanja obavijesti iz stava (4) ovog člana ne otkloni utvrđene nedostatke.

Član 19.

(Sadržaj elaborata)

Elaborat o opravdanosti osnivanja obavezno sadrži: podatke o osnivaču, sjedište i naziv, ciljeve, dužinu trajanja obrazovanja odraslih, nastavni plan i program, odnosno vrste programa za obrazovanje odraslih koje planira realizirati, potrebe društva za obrazovanjem za određeno zanimanje, profil i stepen stručne spretnosti koji se sude po završetku obrazovanja, opće i posebne uvjete utvrđene standardima i normativima, finansijska sredstva potrebna za ispunjenje tih uvjeta, način obezbjeđenja finansijskih sredstava za rad Organizatora obrazovanja odraslih.

Član 20.

(Ekspertna komisija)

- (1) Nakon dostavljanja urednog zahtjeva iz člana 17. ovog zakona, Ministarstvo donosi poseban akt kojim obrazuje ekspertnu komisiju radi razmatranja zahtjeva i Elaborata te davanja stručnog mišljenja o društvenoj opravdanosti osnivanja Pravnog subjekta (Organizatora obrazovanja odraslih).

- (2) Akt o obrazovanju ekspertne komisije iz stava (1) ovog člana obavezno sadrži opis poslova i zadataka, način rada, rok za izvršenje povjerenih poslova i zadataka, te visinu naknade za rad članovima komisije.

- (3) Ekspertnu komisiju iz stava (1) ovog člana, koja broji najmanje pet članova, obrazuje Ministarstvo iz reda istaknutih naučnih radnika i andragoških i drugih stručnjaka za odgovarajuće vrste obrazovanja, predstavnika osnivača Organizatora obrazovanja odraslih u osnivanju i predstavnika Ministarstva.

Član 21.

(Prijedlog odluke Vlade o elaboratu)

- (1) Ako je ocjena elaborata od strane ekspertne komisije pozitivna, uredni zahtjev osnivača sa stručnim mišljenjem ekspertne komisije Ministarstvo dostavlja Vladi.
- (2) Odluka Vlade o elaboratu iz stava (1) ovog člana mora biti donesena najkasnije u roku od 30 dana od dana dostavljanja izvještaja ekspertne komisije Ministarstvu.
- (3) Nakon što Vlada donese prijedlog odluke, Ministarstvo će o tome u roku od osam dana obavijestiti osnivača.
- (4) U slučaju da je Vlada odlukom odbila dati saglasnost na elaborat, zbog negativnog izvještaja i stručnog mišljenja ekspertne komisije, osnivač može tražiti da se osnuje posebna ekspertna komisija koja će ponovo razmotriti elaborat i razloge odbijanja davanja pozitivnog stručnog mišljenja i saglasnosti te još jednom utvrditi da li postoji opravdanost osnivanja. Nalaz i mišljenje posebne ekspertne komisije putem Ministarstva dostavit će se Vladi na razmatranje.
- (5) Komisiju iz stava (4) ovog člana obrazuje Ministarstvo iz reda istaknutih naučnih radnika, andragoških i drugih stručnjaka, predstavnika Ministarstva, koji nisu bili imenovani u ekspertnoj komisiji, s tim da se jedna trećina članova imenuje po prijedlogu osnivača Organizatora obrazovanja odraslih u osnivanju.
- (6) Akt o obrazovanju posebne ekspertne komisije iz stava (4) ovog člana obavezno sadrži opis poslova i zadataka, način rada, rok od najduže 60 dana za izvršenje povjerenih poslova i zadataka te visinu naknade za rad članovima komisije.
- (7) Ako je ocjena posebne ekspertne komisije pozitivna, uredni zahtjev osnivača sa stručnim mišljenjem posebne ekspertne komisije i stručnim mišljenjem komisije iz stava (1) ovog člana Ministarstvo dostavlja Vladi na razmatranje i usvajanje u roku od 15 dana od dana dostavljanja izvještaja posebne ekspertne komisije.
- (8) Vlada će donijeti odluku o odbijanju zahtjeva iz člana 18. ovog zakona ukoliko je izvještaj ekspertne i posebne ekspertne komisije negativan.
- (9) Protiv odluka Vlade iz st. (4) i (8) ovog člana nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.
- (10) Isti osnivač ili suosnivač može podnijeti ponovo zahtjev iz člana 18. ovog zakona nakon isteka roka od najmanje tri godine od donošenja odluke Vlade iz stava (2) ovog člana, ukoliko je ona bila negativna.

Član 22.

(Javno priznati organizator obrazovanja odraslih)

- (1) Pravni subjekt (Organizator obrazovanja odraslih) koji je ispunio uvjete predviđene ovim zakonom, nakon upisa u Registre iz člana 23. ovog zakona ima status javno priznatog Organizatora obrazovanja odraslih.
- (2) Osnovna i srednja škola su javno priznati organizatori obrazovanja odraslih, ako ispunjavaju propisane uvjete za tu aktivnost i imaju rješenje o verifikaciji koje izdaje Ministarstvo, u skladu sa zakonom.
- (3) Izuzetno od st. (1) i (2) ovoga člana, status javno priznatog organizatora obrazovanja odraslih imaju državni organi i ustanove koje u skladu s posebnim zakonom obavljaju stručne usavršavajuće i druge aktivnosti obrazovanja odraslih.

Član 11.

Ustanova može, bez upisa u sudski registar, da obavlja privrednu djelatnost i privrednu aktivnost radi zbrinjavanja poslovno nesposobnih lica i profesionalnog osposobljavanja i zapošljavanja invalidnih lica, u manjem obimu ili povremeno, ako ta djelatnost odnosno aktivnost služi ostvarivanju djelatnosti odnosno izvršavanju poslova radi kojih je ustanova osnovana.

Član 12.

Ustanovi se mogu povjeriti javna ovlaštenja iz djelokruga organa državne uprave za vršenje i stručnih poslova, u skladu sa zakonom.

Član 13.

Pravilima ustanove može se utvrditi da dio ustanove ima određena ovlaštenja u pravnom prometu, kao i poseban obratun rezultata poslovanja, u skladu sa zakonom.

Dio ustanove iz stava 1. ovog člana nema svojstvo pravnog lica.

Član 14.

Ustanova može proširiti ili promijeniti djelatnost, kao i vršiti statusne promjene: spajanje, pripajanje, podjelu i izdavanje.

Odluka iz stava 1. ovog člana donosi osnivač.

Član 15.

Osnivači ustanova koje su se spojile odlučuju o preuzimanju prava i obaveza osnivača prema ustanovi koja je nastala spajanjem.

Osnivač ustanove koja se podijelila i ustanove iz koje se izdvojio dio u samostalnu ustanovu odlučuje o preuzimanju prava i obaveza osnivača prema ustanovama koje su nastale podjelom, odnosno prema ustanovi koja je nastala izdavanjem.

Prava i obaveze osnivača prema ustanovi koja se pripojila drugoj ustanovi prestaju danom upisa akta o pripajanju u sudski registar.

U slučaju statusne promjene ustanove imovinska i druga prava i obaveze uređuju se ugovorom.

Član 16.

Ustanova može ugovorom povjeriti drugoj ustanovi, preduzeću ili fizičkom licu obavljanje administrativno-tehničkih i pomoćnih poslova, u skladu sa zakonom.

Član 17.

Zakonom se može propisati obaveza udruživanja ustanova u odgovarajući oblik udruživanja (u daljem tekstu: obavezni oblik udruživanja), njegova prava, obaveze, način sticanja sredstava za rad, način upravljanja i rukovođenja i druga pitanja.

Ustanove udružene u obavezni oblik udruživanja za državu su svojstvo pravnog lica.

Član 18.

Rad ustanova i obaveznog oblika udruživanja je javan.

IV - SJEDIŠTE I NAZIV USTANOVE

Član 19.

Sjedište ustanove je mjesto u kojem se obavlja djelatnost radi koje je ustanova osnovana.

Ako se djelatnost obavlja u više mjesta, sjedište se smatra mjesto koje je određeno pravilima ustanove.

Član 20.

Ustanova može promijeniti sjedište uz saglasnost osnivača.

Odluka o promjeni sjedišta ustanove donosi se na način utvrdjen pravilima ustanove.

Član 21.

Naziv ustanove je ime pod kojim ustanova radi. Ustanova može promijeniti naziv, uz saglasnost osnivača.

Odluka o promjeni naziva ustanove donosi se na način utvrdjen pravilima ustanove.

Pravilima ustanove može se utvrditi da dio ustanove iz stava 13. ove uredbе može, uz naziv ustanove, dodati i bliži naziv dijela ustanove.

Član 22.

Naziv ustanove upućuje na djelatnost i sjedište ustanove. Ustanova može imati i skraćeni naziv.

Naziv i skraćeni naziv mora se istaći na ulazu u poslovne prostorije ustanove.

Član 23.

U naziv ustanove može se unijeti ime umrle istorijske i druge znamenite ličnosti.

Za unošenje u naziv imena iz stava 1. ovog člana potreba je dozvola organa uprave koji vrši nadzor nad zakonitostima da ustanove, osim ako je jedan od osnivača Skupština Rada skupština opštine ili skupština gradske zajednice, kao i jedan od srodnika te ličnosti do trećeg stepena srodstva, ako zakonom ili drugim propisom nije drugačije određeno.

Na zahtjev organa uprave koji vrši nadzor nad zakonitostima rada ustanove ili srodnika iz stava 2. ovog člana nadležni sud odlučuje da se iz naziva ustanove briše ime umrle istorijske ili druge znamenite ličnosti, ako ocijeni da je način obavljanja djelatnosti ustanove ugled te ličnosti doveden u pitanje.

U naziv ustanove ne može se unijeti naziv Republike, opštine ili gradske zajednice, osim ako zakonom nije drugačije određeno.

Y - ORGAN UPRAVLJANJA, RUKOVOĐENJA I DRUGI ORGANI U USTANOVI

Član 24.

Organ upravljanja u ustanovi je upravni odbor.

Organ rukovođenja u ustanovi je direktor, upravitelj, direktor ili drugi odgovarajući poslovodni organ utvrdjen zakonom ili drugim propisom (u daljem tekstu: direktor).

Organ kontrole poslovanja u ustanovi je nadzorni odbor.

Član 25.

Upravni odbor ima najmanje tri, a najviše devet članova. Predsjednika i članove upravnog odbora imenuje i razrješava osnivač.

Predsjednika i članove upravnog odbora javne ustanove imenuje i razrješava, u ime osnivača, Vlada Republike Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada RBiH), izvršni organ opštine ili izvršni organ gradske zajednice.

Jedna trećina članova upravnog odbora, po pravilu, imenuje se iz reda stručnih radnika zaposlenih u ustanovi.

Predsjednik i članovi upravnog odbora imenuju se za vrijeme od četiri godine i mogu biti ponovno imenovani.

Direktor ustanove ne može biti član upravnog odbora.

Broj članova upravnog odbora bliže se određuje pravilima ustanove, u skladu sa zakonom ili aktom o osnivanju ustanove.

Član 26.

Osnivač odnosno Vlada RBiH, izvršni organ opštine ili izvršni organ gradske zajednice može razrješiti predsjednika i članove upravnog odbora i prije vremena za koje je imenovan ako utvrdi da je odgovoran za neuspjeh ili nezakonit rad ustanove, na njegov lični zahtjev i u drugim slučajevima utvrdjenim zakonom i pravilima ustanove.

Član 27.

Upravni odbor:
donosi pravila ustanove,
imenuje i razrješava direktora,
utvrđuje planove rada i razvoja,
utvrđuje godišnji program rada,
donosi finansijski plan i usvaja godišnji obračun,
donosi opšti akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova i druge opšte akte, u skladu sa zakonom i pravilima ustanove,
odlučuje o svim pitanjima obavljanja djelatnosti radi koje je ustanova osnovana, ako zakonom nije određeno da o od-

propise ili druge akte niti preduzimati radnje kojima bi se na bilo koji način ograničavala prava ili narušavali interesi Bosne i Hercegovine ili Federacije na ovom području.

II - ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA

Član 7.

Utvrđivanje ljudskih prava i sloboda

Na području Kantona obezbjeđuje se puna zaštita ljudskih prava i sloboda utvrđenih Ustavom Bosne i Hercegovine i Ustavom Federacije, kao i u instrumentima datim u Aneksu Ustava Federacije.

Skupština ili bilo koji drugi organ Kantona ne mogu reducirati ljudska prava i slobode utvrđene aktima iz prethodnog stava. Oni su dužni u donošenju propisa i u njihovoj primjeni posebno voditi računa o efektima koje ti propisi imaju ili mogu imati u oblasti ljudskih prava i sloboda.

Član 8.

Zaštita ljudskih prava i sloboda

Skupština će obezbijediti donošenje takvih propisa kojima će se u prvom redu zaštititi utvrđena ljudska prava i slobode, te uvesti efikasni instrumenti te zaštite.

Organi vlasti u Kantonu prilikom izvršavanja propisa su obavezni onemogućiti svako narušavanje ljudskih prava i sloboda, te poduzimati sve potrebne mjere iz svoje nadležnosti radi njihove potpune zaštite. Ovo se posebno odnosi na policijske snage koje će efikasnim, preventivnim i operativnim radom obezbijediti punu ličnu i imovinsku zaštitu svakog građanina.

Član 9.

Komisija za ljudska prava

Radi zaštite ljudskih prava i sloboda i kontrole rada svih organa vlasti Kantona u ovoj oblasti, Skupština obrazuje posebnu Komisiju za ljudska prava.

Broj članova, način njihovog imenovanja te nadležnosti Komisije iz prethodnog stava utvrđuju se posebnim propisom Kantona.

Član 10.

Suradnja sa ombudsmenom i međunarodnim organizacijama

Skupština i drugi organi vlasti su obavezni pružiti ombudsmenu Bosne i Hercegovine, ombudsmenu Federacije i svim međunarodnim posmatračkim tijelima za ljudska prava potrebnu pomoć u vršenju njihovih funkcija na području Kantona.

U okviru pomoći iz prethodnog stava organi Kantona će naročito:

- a) staviti na uvid sve službene dokumente uključujući i one tajnog karaktera, te sudske i upravne spise;
- b) osigurati suradnju svake osobe i svakog službenika u davanju potrebnih informacija i podataka;
- c) osigurati pristup i kontrolu na svim mjestima gdje su osobe lišene slobode, zatvorene ili gdje rade;

d) omogućiti prisustvo sudskim i upravnim postupcima kao i sastancima organa.

Nalazi i izvještaji tijela iz stava 1. ovog člana će se razmatrati u nadležnim organima po hitnom postupku, te će na osnovu toga biti preduzimane odgovarajuće mjere gdje to bude potrebno.

III - NADLEŽNOSTI KANTONA

Član 11.

Određivanje nadležnosti

Kanton ima nadležnosti utvrđene Ustavom Federacije i ovim Ustavom.

U slučaju potrebe za tumačenjem, nadležnosti Kantona utvrđene ovim Ustavom će biti tumačene u korist Kantona po principu predpostavljene nadležnosti, a pojedinačno spomenuta ovlaštenja u ovom Ustavu se neće tumačiti kao bilo kakva ograničenja općih nadležnosti Kantona.

Član 12.

Isključive nadležnosti

U okviru svojih nadležnosti Kanton je nadležan za:

- a) uspostavljanje i nadziranje policijskih snaga;
- b) utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranje obrazovanja;
- c) utvrđivanje i provođenje kulturne politike;
- d) utvrđivanje stambene politike, uključujući i donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata;
- e) utvrđivanje politike koja se tiče reguliranja i osiguravanja javnih službi;
- f) donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući i zaniranje;
- g) donošenje propisa o unaprijeđivanju lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti;
- h) donošenje propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti;
- i) utvrđivanje politike u vezi sa osiguranjem radija i televizije, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihovog rada i izgradnji;
- j) provođenje socijalne politike i uspostava službi socijalne zaštite;
- k) stvaranje i primjena politike turizma i razvoja turističkih resursa;
- l) stvaranje pretpostavki za optimalni razvoj privrede koja odgovara urbanoj sredini;
- m) finansiranje djelatnosti kantonalnih vlasti ili kantonalnih agencija oporezivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima.

Član 13.

Zajedničke nadležnosti sa Federacijom

Kanton zajedno sa Federacijom, samostalno ili u koordinaciji sa federalnim vlastima vrši slijedeće nadležnosti:

- a) jamčenje i provođenje ljudskih prava;
- b) zdravstvo;
- c) politika zaštite čovjekove okoline;